

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

ЕРАЗМУС МУНДУС 2009 – 2013 г.

Ръководство за програмата

на вниманието и за информация на бъдещите кандидати и бенефициери

Ръководството за програмата трябва да се чете във връзка със съответните годишни покани за представяне на предложения и Насоките за поканите за представяне на предложения по Действие 2, които съдържат подробна информация за отделните процедури за кандидатстване за безвъзмездни средства.

Следва да се има предвид, че само текстът на Ръководството за програмата „Еразмус Мундус“ 2009—2013 г. на английски език е правно обвързващ. Всички останали езикови версии се предоставят само за информация.

1.1	КОНТЕКСТ И ЦЕЛ НА РЪКОВОДСТВОТО ЗА ПРОГРАМАТА	7
1.2	ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	8
1.3	СТРУКТУРА И БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА	8
1.4	КАК ДА УЧАСТВАТЕ, АКО СТЕ.....	12
1.4.1	ЕВРОПЕЙСКО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ:	12
1.4.2	ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ОТ ТРЕТА ДЪРЖАВА	12
1.4.3	ФИЗИЧЕСКО ЛИЦЕ.....	13
1.4.4	НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ОРГАНИЗАЦИЯ	14
1.4.5	ОРГАНИЗАЦИЯ, ДЕЙСТВАЩА В ОБЛАСТТА НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ	14
2	ОПРЕДЕЛЕНИЯ И РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ	15
3	ОБЩИ ЕЛЕМЕНТИ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ВСИЧКИ ДЕЙСТВИЯ	21
3.1	ПРОЦЕДУРИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПОДБОР	21
3.2	КРИТЕРИИ ЗА ОТСТРАНЯВАНЕ	23
3.3	КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР	24
3.4	ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ.....	24
3.5	ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ	25
4	ДЕЙСТВИЕ 1 А — МАГИСТЪРСКИ КУРСОВЕ „ЕРАЗМУС МУНДУС“ (МКЕМ) ...	29
4.1	ВЪВЕДЕНИЕ	29
4.2	МКЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	30
4.2.1	Допустими участници и състав на консорциума	30
4.2.2	Допустими дейности.....	32
4.3	МКЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ	36
4.4	МКЕМ — ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ.....	38
4.5	МКЕМ — ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ	40
4.6	МКЕМ — ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК	43
4.7	УСЛОВИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЪРГОВСКАТА МАРКА „ЕРАЗМУС МУНДУС“	44
5	ДЕЙСТВИЕ 1 Б: СЪВМЕСТНИ ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ „ЕРАЗМУС МУНДУС“ (СДПЕМ).....	45
5.1	ВЪВЕДЕНИЕ	45
5.2	СДПЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	46
5.2.1	Допустими участници и състав на консорциума	46
5.2.2	Допустими дейности.....	48
5.3	СДПЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ	51
5.4	СДПЕМ — ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ.....	52

5.5	СДПЕМ — ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ	55
5.6	СДПЕМ — ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК	57
6	ДЕЙСТВИЕ 2: ПАРТНЬОРСТВА ПО „ЕРАЗМУС МУНДУС“	59
6.1	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 1: ПАРТНЬОРСТВА С ДЪРЖАВИ, ОБХВАНАТИ ОТ ИНСТРУМЕНТИТЕ ЕИСП, ИСР, ЕФР И ИПП	59
6.1.1	ОБРАЗОВАТЕЛНИ СПЕЦИАЛНОСТИ И НУЖДИ НА РЕГИОНА/ДЪРЖАВАТА	60
6.1.2	КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	61
6.1.2.a	ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ И СЪСТАВ НА ПАРТНЬОРСТВОТО	61
6.1.2 б	ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ	65
6.1.3	Критерии за отпускане	70
6.2	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ2: ПАРТНЬОРСТВА С ДЪРЖАВИ И ТЕРИТОРИИ, ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ИНСТРУМЕНТА ЗА ИНДУСТРИАЛИЗИРНИТЕ СТРАНИ (ИИС)	74
6.2.1	ОБРАЗОВАТЕЛНИ СПЕЦИАЛНОСТИ И НУЖДИ НА РЕГИОНА/ДЪРЖАВАТА	75
6.2.2	КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	75
6.2.2 а	ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ И СЪСТАВ НА КОНСОРЦИУМА	75
6.2.2 б	ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ	79
6.2.3	КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ	82
6.3	ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ	85
6.4	ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ	88
6.5	ПОЦЕДУРА НА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ГРАФИК	89
7	ДЕЙСТВИЕ 3: ПРОЕКТИ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ „ЕРАЗМУС МУНДУС“	91
7.1	ВЪВЕДЕНИЕ	91
7.2	КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	92
7.2.1	Допустими участници	92
7.2.2	Допустими дейности	93
7.3	КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР	95
	ФИНАНСОВ КАПАЦИТЕТ	95
7.4	КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ	96
7.5	ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ	97
7.6	ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ	99
7.7	ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК	101
8	ПРИЛОЖЕНИЯ	102
8.1	СПИСЪК НА НАЦИОНАЛНИТЕ СТРУКТУРИ „ЕРАЗМУС МУНДУС“	102
8.2	СПИСЪК НА ДЕЛЕГАЦИИТЕ НА ЕС	102
8.3	ПОЛЕЗНИ ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ И ДОКУМЕНТИ	102

ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 КОНТЕКСТ И ЦЕЛ НА РЪКОВОДСТВОТО ЗА ПРОГРАМАТА

„Еразмус Мундус“ е програма за сътрудничество и мобилност в областта на висшето образование за:

- ✓ повишаване на качеството на европейското висше образование;
- ✓ популяризиране на Европейския съюз като център за високи постижения в областта на обучението на световно равнище;
- ✓ насърчаване на межкултурното разбирателство чрез сътрудничество с трети държави, както и за развитие на тези трети държави в областта на висшето образование.

Програмата „Еразмус Мундус“ е отговор на предизвикателствата на глобализацията, пред които е изправено европейското висше образование днес, и по-специално необходимостта от адаптиране на образователните системи към нуждите на обществото на знанието, повишаване на привлекателността и популярността на европейското висше образование в целия свят и стимулиране на процеса на сближаване на структурите на образователно-квалификационните степени в цяла Европа. Тези теми имат основно значение за осъществяването в момента национални реформи в областта на висшето образование в държавите-членки. В допълнение програмата е важен механизъм за насърчаване на межкултурния диалог между Европейския съюз и останалата част от света.

Програмата запазва и разширява обхвата на дейностите, чието изпълнение е започнало в рамките на първия етап (2004—2008 г.), и включва рамката за външно сътрудничество „Еразмус Мундус“, която е стартирана през 2006 г. като допълнение към първоначалната програма.

Решението за приемане на втория етап на програмата „Еразмус Мундус“ е прието от Европейския парламент и Съвета на 16 декември 2008 г. (Решение № 1298/2008/ЕО).¹ Програмата обхваща периода 2009—2013 г., като общият бюджет за действия 1 и 3 е 470 млн. EUR, а примерният бюджет за действие 2 е 460 млн. EUR.

Комисията възложи изпълнението на програма „Еразмус Мундус“ 2009—2013 г. на Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура (наричана по-долу „Агенцията“). Във връзка с това Агенцията отговаря за управлението на тази програма — включително за изготвянето на покани за представяне на предложения, подбора на проекти и подписването на проектни споразумения, финансовото управление, наблюдението на проектите (оценка на междинните и заключителните доклади), комуникацията с бенефициерите и проверките на място — под надзора на Генерална дирекция „Образование и култура“ (ГД ЕАС) по отношение на действия 1 и 3, под надзора на Службата за сътрудничество EuropeAid (ГД AIDCO) по отношение на ЕМА2 — НАПРАВЛЕНИЕ 1 и под надзора на ГД „Външни отношения (ГД RELEX) по отношение на ЕМА2 — НАПРАВЛЕНИЕ 2. Агенцията отговаря и за изпълнението на повече от 15 финансирани от Общността програми и действия в областите на образованието и обучението, активното гражданско участие, младежта, аудиовизията и културата.

Настоящото ръководство за програмата се прилага за целия срок на програмата и е разработено в помощ на заинтересованите да предприемат съвместни дейности за сътрудничество или да получат индивидуални стипендии по програмата „Еразмус Мундус“ (2009—2013 г.). Ръководството ще им помогне да разберат целите и различните действия по програмата, видовете дейности, които могат (или не могат) да получат подпомагане, както и условията за получаване на това подпомагане и за използване на предоставените безвъзмездни средства.

Въпреки че, както е посочено по-горе, ръководството е валидно за целия срок на програмата, бъдещите кандидати следва да го четат във връзка с конкретните покани за представяне на

¹ ОВ 340, 19.12.2008 г., стр. 83.

предложения, по които възнамеряват да кандидатстват. Тези покани за представяне на предложения ще се публикуват в съответствие с планираните от Комисията дейности в нейната годишна работна програма и ще съдържат допълнителна информация относно предвидените бюджетни средства, както и друга конкретно свързана с поканата информация и/или документи.

Всички формуляри на документи, необходими за кандидатстване за финансиране, са публикувани на интернет страниците на програмата.

1.2 ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Общата цел на програмата е да насърчава европейското висше образование, да подпомага подобряването и разширяването на перспективите за кариера на студентите и да улеснява межкултурното разбирателство чрез сътрудничество с трети държави, в съответствие с целите на външната политика на Европейския съюз, за да допринесе за устойчивото развитие на тези държави в областта на висшето образование.

Конкретните цели на програмата са:

- да насърчава структурирано сътрудничество между висшите училища и да насърчава предлагане на високо качество в сферата на висшето образование, като създава типично европейска добавена стойност и привлекателност както в Европейския съюз, така и извън него, с оглед създаване на центрове за високи постижения;
- да допринесе за взаимното обогатяване на обществата чрез развиването на квалификациите на мъже и жени, така че те да разполагат с подходящи умения, по-специално спрямо пазара на труда, и да са с широк кръгзор и международен опит, посредством насърчаване както на мобилността за най-талантливите студенти и преподаватели от трети държави за придобиването на квалификации и/или опит в Европейския съюз, така и за най-талантливите европейски студенти и преподаватели към трети държави;
- да допринесе за развитието на човешките ресурси и капацитета за международно сътрудничество на висшите училища с трети държави посредством увеличаване на мобилността между Европейския съюз и трети държави;
- да повиши достъпността и да подобри имиджа и видимостта на европейското висше образование в света, както и привлекателността му за граждани на трети държави и за гражданите на Съюза.

Комисията гарантира, че никоя група граждани на ЕС или граждани на трети държави няма да останат изключени или необлагодетелствани.

1.3 СТРУКТУРА И БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата „Еразмус Мундус“ включва три действия:

- **Действие 1:** изпълнение на съвместни програми на ниво магистърски (действие 1 А) и докторски (действие 1 Б) програми и отпускане на индивидуални стипендии за участие в тези програми;
- **Действие 2:** партньорства „Еразмус Мундус“;
- **Действие 3:** популяризиране на европейското висше образование.

Действие 1 — Съвместни програми „Еразмус Мундус“ (включително стипендии)

Действие 1 предоставя:

- ✓ подпомагане за висококачествени съвместни магистърски курсове (действие 1 А) и докторски програми (действие 1 В), осъществявани от консорциум между европейски висши училища, като е възможно участието и на висши училища от трети държави. В консорциума могат да участват и други видове организации, заинтересовани от съдържанието и резултатите от съвместната програма;
- ✓ стипендии за студенти/докторанти от трети и европейски държави за участие в тези съвместни магистърски курсове и докторски програми по „Еразмус Мундус“;
- ✓ краткосрочни стипендии за преподаватели от трети и европейски държави за изпълнение на изследователски или преподавателски ангажименти в рамките на съвместните магистърски програми.

Това действие ще насърчава сътрудничеството между висшите училища и преподавателския персонал в Европа и в трети държави с цел създаване на центрове за високи постижения и развитие на висококвалифицирани човешки ресурси. Съвместните програми трябва да включват мобилност между училищата, участващи в консорциума, и да завършват с присъждане на признати съвместни двойни или множествени образователно-квалификационни степени на успешно завършилите ги студенти/докторанти.

Разбивката на примерния бюджет и броят на предвидените резултати за отделните дейности, включени в действие 1 през периода 2009—2013 г., е, както следва²:

	Очакван брой резултати през 2013 г.	Предвиден общ бюджет (в млн. EUR)
Съвместни програми		
Магистърски курсове „Еразмус Мундус“ (МКЕМ)	150	19
Съвместни докторски програми „Еразмус Мундус“ (СДПЕМ)	35	6
Общо за съвместни програми	185	25
Индивидуални стипендии		
Стипендии категория А за студенти в магистърски програми ³	5300	245

² Това разпределение се дава само за информация и може да се променя в процеса на изпълнение на програмата.

³ Вж. определението за категории А и Б в раздели 4.2.1 и 5.2.1 по-долу.

Стипендии категория Б за студенти в магистърски програми	3400	63
Стипендии категория А за докторанти	440	35
Стипендии категория Б за докторанти	330	30
Стипендии за университетски учени от трети държави, участващи в МКЕМ	1900	28
Стипендии за европейски университетски учени, участващи в МКЕМ	1900	28
Общо стипендии	13 270	429
Общ примерен бюджет		454

Действие 2 Партньорства „Еразмус Мундус“ (предишни рамки за външно сътрудничество)

Партньорствата „Еразмус Мундус“ имат за цел насърчаване на институционалното сътрудничество и дейностите за мобилност между висши училища от ЕС и трети държави. Това действие е разработено на основата на предишната програма на Общността „Рамка за външно сътрудничество“ (2006—2008 г.), като е предвиден по-широк географски и предметен обхват и диференцирани цели.

Действие 2 е разделено на две направления:

- ° ЕМА2 — НАПРАВЛЕНИЕ 1: партньорства с държави, обхванати от инструментите ЕИДП, ИСР, EDF и ИПП⁴ (предишна рамка за външно сътрудничество);
- ° ЕМА2 — НАПРАВЛЕНИЕ 2: партньорства с държави и територии, обхванати от Инструмента за сътрудничество с индустриализирани държави (ICI)⁵

Действие 2 предоставя:

- ✓ подпомагане за създаване на партньорства за сътрудничество между европейски висши училища и висши училища от целеви трети държави/територии с цел организиране и осъществяване на структурирани индивидуални договорености за мобилност между партньори от европейски и трети държави;
- ✓ Стипендии с различна продължителност – в зависимост от определените за съответната трета държава/територия приоритети, нивото на обучение или конкретните договорености, приети от участниците в партньорството – за граждани на европейски⁶ и трети държави/територии (студенти, университетски учени, изследователи, специалисти).

⁴ ЕИДП: Европейски инструмент за добросъседство и партньорство
 ИСР: Инструмент за сътрудничество в развитието
 ИПП: Инструмент за предприемаческа помощ

ЕФР: [Европейският фонд за развитие \(ЕФР\)](#) е основният инструмент за предоставяне на помощ от Общността за сътрудничество за развитие съгласно Споразумението от Котону: „споразумението за партньорство между членовете на групата на държавите от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн, от една страна, и Европейската общност и нейните държави-членки, от друга страна“

⁵ Повече информация относно инструмента ICI може да се намери на следния адрес:
http://ec.europa.eu/dgs/external_relations/index_en.htm

⁶ Възможността за предоставяне на стипендии на граждани на европейски държави зависи от финансовия инструмент, използван за финансиране на дейностите за сътрудничество със съответната трета държава. Кандидатите могат да намерят в годишната покана за представяне на предложения подробна информация относно дейностите за сътрудничество с отделни трети държави в рамките на действие 2.

Аналогично на действие 1, двете направления по действие 2 имат за цел високи научни постижения. Освен това, ЕМА2 — НАПРАВЛЕНИЕ 1 е насочено конкретно към постигане на цели в областта на развитието.

За разлика от действия 1 и 3, които са финансирани от бюджета на Общността, предвиден за образователни дейности на Европейския съюз, дейностите по действие 2 са финансирани чрез различни финансови инструменти, достъпни в контекста на дейностите за външни отношения на Съюза (т.е. Европейския инструмент за добросъседство и партньорство, Инструмента за предприсъединителна помощ, Инструмента за финансиране на сътрудничеството и развитието, Европейския фонд за развитие и Инструмента за сътрудничество с индустриализираните държави)⁷. Поради разнообразния характер на политическите цели, залегнали в тези финансови инструменти, а също и поради различните потребности и приоритети на заинтересованите трети държави, правилата за прилагане на действие 2 през отделните години или за отделните държави партньори могат да се различават в значителна степен.

Поради това съдържанието на главата от настоящото ръководство за програмата, посветена на действие 2, е ограничено до общите и устойчиви аспекти на действието за петгодишния срок на програмата, а подробна информация за съответните трети държави и конкретните правила за сътрудничество, приложими за тези държави, ще бъдат предвидени в годишната покана за представяне на предложения по действие 2 на програма „Еразмус Мундус“.

За финансиране на проекти по действие 2 е предложен примерен общ бюджет от 460 млн. EUR. Този бюджет следва да позволи подбора на приблизително 100 партньорства за сътрудничество, чието финансиране ще бъде покрито от финансовите пакети за съответните инструменти в областта на външната политика.

Действие 3 Проекти за популяризиране

Действие 3 предоставя подпомагане за транснационални инициативи, проучвания, проекти, прояви и други дейности, с които се цели повишаване на привлекателността, видимостта и достъпността на европейското висше образование в света.

Дейностите по действие 3 се отнасят до международното измерение на всички аспекти на висшето образование като насърчаване, достъпност, осигуряване на качество, признаване на кредитите, признаване на европейските квалификации в чужбина и взаимно признаване на квалификациите с трети страни, развитие на учебни програми, мобилност, качеството на услугите и др.

Дейностите могат да включват популяризиране на програмата „Еразмус Мундус“ и резултатите от нея и могат да се изпълняват от смесени мрежи на организации от европейски и трети държави, действащи в областта на висшето образование.

Дейностите по Действие 3 могат да се реализират под различни форми (конференции, семинари, работни срещи, проучвания, анализи, пилотни проекти, награди, международни мрежи, подготовка на материали за публикуване, разработване на информационни, комуникационни и технологични инструменти), а също така могат да се реализират навсякъде по света.

Дейностите по действие 3 са насочени към установяване на връзки между областите на висшето образование и научните изследвания и на висшето образование и частния сектор в европейски и трети държави, и оползотворяват потенциални синергии, където това е възможно.

⁷ За повече информация относно тези инструменти вж. http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm

Бюджетът по действие 3 за целия срок на програмата възлиза на 16 млн. EUR и следва да осигури финансиране за около 50 проекта.

1.4 КАК ДА УЧАСТВАТЕ, АКО СТЕ...

1.4.1 ЕВРОПЕЙСКО⁸ ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ⁹:

Европейските висши училища могат да подават:

- ✓ **Заявление по действие 1**, съдържащо предложение за съвместни програми за обучение за придобиване на магистърска или докторска образователно-квалификационна степен, разработени в сътрудничество с университети партньори от Европа или, ако е уместно, от трети държави. Ако вашето предложение бъде одобрено, ще бъде отпуснато финансиране по програма „Еразмус Мундус“ в продължение на пет последователни години (при условие че програмата бъде подновена след 2013 г.) с цел:
 - принос към разходите за изпълнение и управление на съвместната програма;
 - предоставяне на стипендии на студенти/докторанти от европейски и трети държави, записани в съвместната програма;
 - предоставяне на краткосрочни стипендии на университетски учени от европейски и трети държави за преподаване и научноизследователски дейности в контекста на съвместната програма.
- ✓ **Заявление по действие 2**, отнасящо се до структурирано партньорство за сътрудничество, насочено към конкретни неевропейски държави/региони, в което участват висши училища от европейски и трети държави в съответната географска област, с цел предоставяне на пълни и краткосрочни стипендии за студенти, университетски учени и специалисти от участващите трети и, ако е допустимо, европейски държави.
- ✓ **Заявление по действие 3**, подадено от името на партньорство/мрежа на висши училища/организации от европейски и трети държави, действащи в областта на висшето образование, с цел повишаване на привлекателността на европейския сектор на висшето образование и улесняване на неговото сътрудничество с останалата част от света.

1.4.2 ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ОТ ТРЕТА ДЪРЖАВА¹⁰

Макар че висшите училища от трети държави могат да участват като активни членове на консорциума/партньорството/мрежата в рамките на същите действия, които са достъпни за европейските висши училища, **те не могат да подават предложения за отпускане на безвъзмездни средства** от името на целия консорциум/партньорство/мрежа. Подобни кандидатури трябва да се подават от европейски организации.

⁸ Вж. определението за европейско училище в глава 2.

⁹ За целите на действие 1 Б (съвместни докторски програми) понятието за висше училище включва също училища за обучение на докторанти/дипломирани лица/изследователи и научноизследователски организации, извършващи обучение на докторанти и научноизследователски дейности; вж. определението в глава 2.

¹⁰ Вж. определението за училище от трета държава в глава 2.

1.4.3 ФИЗИЧЕСКО ЛИЦЕ

По действия 1 и 2 по програмата се предоставя финансова помощ на физически лица от европейски и трети държави, за да могат да предприемат обучение, преподавателски или научноизследователски дейности в рамките на одобрените консорциуми или партньорства:

Физически лица от европейски и трети държави	Съвместни програми		Партньорства	
	Действие 1 А – МКЕМ	Действие 1 Б - СДПЕМ	Действие 2 Направление 1	Действие 2 Направление 2
– Студенти в бакалавърски програми			X	
– Студенти в магистърски програми	X		X	X
– Докторанти		X	X	X
– Обучаващи се с научна степен „доктор“			X	X
– Учени/преподавателски персонал	X		X	X
– Административен персонал от висши училища			X	X

Трябва да се отбележи, че:

- ✓ в рамките на действие 2 могат да участват бенефициери от различни категории съобразно конкретните потребности и цели на участващата трета държава, както и съобразно финансовия инструмент, използван за финансиране на разходите за мобилност;
- ✓ предоставянето на индивидуални стипендии на европейски университетски учени в рамките на действие 1 А ще зависи от участието в съответния консорциум на висше училище от трета държава;
- ✓ определението за физически лица от европейски и трети държави за целите на действие 1 и действие 2 се различава (за повече подробности вж. съответните глави за действия 1 А, 1 Б и 2).

Физическите лица, които желаят да получат стипендии по програма „Еразмус Мундус“, трябва да кандидатстват директно пред изборния от тях одобрен консорциум по действие 1 или партньорство по действие 2 и да издържат конкурентна процедура за подбор, организирана от партньорите в консорциума или партньорството. Тази процедура за подбор ще бъде организирана в съответствие с процедурни правила и набор от критерии, определени от консорциума/партньорството и предварително утвърдени от Агенцията. Списъците на съществуващите консорциуми и партньорства са достъпни на следния адрес:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_en.php

1.4.4 НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

Въпреки че целите на „Еразмус Мундус“ не включват пряко подпомагане на научноизследователски дейности в Европа, програмата е открита за участие на всички публични или частни научноизследователски организации, които могат да допринесат за постигане на нейните цели, по-специално по отношение на повишаването на качеството на висшето образование и допълването между дейностите в областта на висшето образование, научноизследователските и развойните дейности.

Тези организации могат да участват във всичките три действия по програмата, но могат да предлагат и да координират проекти само по действие 1 Б (при условие че са оправомощени да присъждат докторски степени) и действие 3.

1.4.5 ОРГАНИЗАЦИЯ, ДЕЙСТВАЩА В ОБЛАСТТА НА ВИШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

Макар че по-голямата част от дейностите по програма „Еразмус Мундус“ са насочени към висши училища и физически лица, които са свързани с такива училища, програмата е открита за участие на всички организации, които извършват пряко или непряко дейности в областта на висшето образование. Това включва: публични административни органи, неправителствени организации, социални партньори, професионални организации, търговски или промишлени камари, предприятия и т. н.

Тези организации могат да участват като партньори или асоциирани членове по всичките три действия по програмата и могат да предлагат и координират проекти по действие 3.

2 ОПРЕДЕЛЕНИЯ И РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

- **кандидат/координираща организация:** организация, която подава заявление за отпускане на безвъзмездни средства от името на консорциум, партньорство или мрежа на участващи организации; кандидатът/координиращата организация представлява и действа от името на групата участващи организации в отношенията си с Агенцията; ако заявлението за отпускане на безвъзмездни средства бъде прието, кандидатът ще бъде основен бенефициер (вж. определението за бенефициер по-долу) и ще подпише споразумението безвъзмездни средства от името на участващите организации;
- **асоцииран член:** всяка организация, която може да допринесе за популяризирането, провеждането, оценката и/или устойчивото развитие на консорциум/партньорство по действие 1 или 2, може да се счита за асоцииран член. Това се отнася по-специално до социално-икономически партньори (т. е. търговски предприятия, публични органи или организации, организации с нестопанска цел или благотворителни организации и др.) или в определени случаи до висши училища от трети държави¹¹. За разлика от „партньорите“ (вж. определението по-долу), асоциираните членове не могат да се възползват от предоставените безвъзмездни средства;
- **студент в бакалавърска програма/студент в университет (студент в първи цикъл на обучение):** лице, записано в програма за висше образование от първи цикъл на обучение, което в края на програмата ще получи първа образователно-квалификационна степен за висше образование;
- **бенефициер и събенефициер¹²:** бенефициерът (наричан също „основен бенефициер“ или „координираща организация“) е организация, която е подписала от името на консорциум/партньорство/мрежа на участващи организации договор с Агенцията. Бенефициерът носи основната правна отговорност към Агенцията за точното изпълнение на договора; наред с това той носи отговорност за цялостната и текущата координация и управление на проекта в партньорството, консорциума или мрежата и за усвояването на средствата на Общността, отпуснати за проекта. Само при наличие на сключено „споразумение за безвъзмездни средства с повече от един бенефициери“ партньорите могат да се считат за **събенефициери** и да включат разходите си в окончателния бюджет на проекта; във всички останали случаи само разходите, направени от основния бенефициер и надлежно документирани в неговите счетоводни отчети в съответствие със счетоводните принципи, приложими в държавата, където е установен той, се считат за допустими;
- **координатор/координираща организация:** координаторът е ръководителят на проекта в координиращата организация. Той изпълнява функциите на лице за контакт за Агенцията по всички въпроси, свързани с управлението на консорциума, партньорството или проекта. Координиращата организация е организацията, отговорна за цялостното управление на проекта в партньорството, консорциума или мрежата. Координиращата организация обикновено изпълнява функциите на бенефициер (или основен събенефициер) в договорните и финансовите отношения между консорциума, партньорството или мрежата и Агенцията (вж. по-горе);

¹¹ За допълнителна информация относно участието на висши училища от трети държави като „асоциирани членове“ или партньори, вж. уебсайта на EACEA: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php

¹² Условието относно събенефициерите се прилагат към проекти по действие 3.

- **„co-tutelle“:** съвместно осъществяване на обучение на докторант от два университета от различни държави; ако завърши успешно обучението си, двете училища ще присъдят на докторанта съвместна или двойна научна степен „доктор“;
- **приложение към дипломата:** моделът на приложение към дипломата е разработен от Европейската комисия, Съвета на Европа и Европейския център за висше образование на ЮНЕСКО. Предназначението на приложението е да предоставя достатъчно независими данни с цел повишаване на международната „прозрачност“ и справедливо академично и професионално признаване на квалификациите (дипломи, образователно-квалификационни степени, сертификати и др.). То е разработено с цел да предостави описание на характера, нивото, контекста, съдържанието и статута на обучението, получено и успешно завършено от лицето, посочено върху оригиналната квалификация, към която е прикрепено приложението. Приложението не трябва да съдържа оценки за стойност, декларации за равностойност или препоръки за признаване; (http://ec.europa.eu/education/policies/rec_qual/recognition/diploma_en.html)
- **разпространение:** планиран процес на предоставяне на информация относно качеството, адекватността и ефективността на резултатите от програми и инициативи за ключови действащи лица. То се осъществява, когато са налице резултатите от програми и инициативи;
- **докторант (кандидат в трети цикъл на обучение):** изследовател в начален стадий на своята изследователска кариера, считано от датата на получаване на образователно-квалификационната степен, която формално му/й предоставя правото да започне работа по докторска програма;
- **договор с докторант:** договор, подписан от консорциума и от докторант, включен в съвместната докторска програма, в който изрично са уредени всички академични, научноизследователски, финансови и административни договорености, отнасящи се до участието на кандидата в програмата, и, ако е приложимо, до предоставянето и използването на стипендия;
- **докторска програма (трети цикъл):** свързана с научни изследвания програма за обучение и научни изследвания във висшето образование, която следва образователно-квалификационна степен за висше образование и води до придобиване на научна степен „доктор“, осъществявана от висши училища или от научноизследователска организация (в държавите-членки, където това се допуска от националното законодателство и практика);
- **училище за обучение на докторанти:** научноизследователска и педагогическа структура, която групира и координира няколко научноизследователски екипа в рамките на съгласуван научноизследователски проект и организира и/или предоставя обучение за докторанти и ги подготвя за тяхната професионална кариера;
- **двойна или множествена образователно-квалификационна степен:** две или повече национални дипломи, издадени от две или повече висши училища и признати официално в държавите, където са разположени училищата, присъждащи образователно-квалификационната степен;
- **издание на съвместен магистърски курс / съвместна докторска програма:** „изданието“ на МКЕМ или СДПЕМ съответства на пълната продължителност на съвместния курс/съвместната програма от записването на студентите / докторантите до присъждането на техните магистърски или докторски степени; след избирането на отделните МКЕМ и СДПЕМ за тях се сключват рамкови споразумения за партньорство (вж. точки 4.5 или 5.5), които обхващат пет последователни „издания“ на съвместния курс/съвместната програма; всяко „издание“ започва в началото на

съответната академична година и приключва една, две, три или четири години след това, в зависимост от продължителността на съвместния курс/съвместната програма.

- **EURAXESS:** портал, съдържащ полезна информация за управлението на научноизследователските дейности, както и за наемането на изследователи; повече информация може да се намери на: <http://ec.europa.eu/euraxess>.
- **Европейска система за трансфер на кредити (ECTS):** ориентирана към студентите система, основана на работното натоварване на студентите, необходимо за постигане на целите на дадена програма, които е желателно да са определени въз основа на резултати от обучението и компетенции, които трябва да бъдат придобити; повече информация може да се намери на: (http://ec.europa.eu/education/programmes/socrates/ects/index_en.html).
- **споразумение / меморандум за разбирателство за съвместна докторска програма „Еразмус Мундус“ (СДПЕМ):** споразумение, подписано от всички партньори (и, ако е приложимо, асоциирани членове) в консорциум, което урежда изчерпателно академичните, научноизследователските, административните и финансовите правила и процедури по докторската програма в съответствие с правилата и изискванията, залегнали в програмата „Еразмус Мундус“;
- **споразумение / меморандум за разбирателство за магистърски курс „Еразмус Мундус“ (МКЕМ):** споразумение, подписано от всички партньори (и, ако е приложимо, асоциирани членове) в консорциум, което урежда изчерпателно академичните, научноизследователските, административните и финансовите правила и процедури по съвместния магистърски курс в съответствие с правилата и изискванията, залегнали в програмата „Еразмус Мундус“;
- **национални структури „Еразмус Мундус“:** националните структури „Еразмус Мундус“ са точки за контакт и информация, определени от участващите европейски държави; те информират обществеността за програмата, предлагат съдействие и съвети на потенциалните кандидати и участниците в програмата и предоставят на Комисията и Агенцията обратна връзка за изпълнението на програмата. Те могат да предоставят полезна информация за характерните особености на националните образователни системи, визовите изисквания, прехвърлянията на кредити и други инструменти; те биват консултирани относно признаването на образователно-квалификационни степени, правото на участие на училища и други елементи на качеството, свързани с програмата. Вж. списъка на националните структури „Еразмус Мундус“ в глава 8;
- **предприятие:** всички предприятия, които осъществяват икономическа дейност в публичния и частния сектор, независимо от размера и правния им статус или от икономическия сектор, в които действат, включително социалната икономика;
- **Европейска квалификационна рамка (ЕКР):** изпълнява функцията на инструмент за обяснение на съдържанието на националните квалификации в цяла Европа, с което насърчава мобилността на работещите и учащите между отделните държави и улеснява процеса на обучение през целия живот; повече информация можете да се намери на: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm;
- **европейска държава:** държава-членка на Европейския съюз или държава, която участва в програмата съгласно член 9 от решението за програмата (т. е. държавите от ЕАСТ, страните кандидатки, за които са изготвени предприсъединителни стратегии, държавите от региона на Западните Балкани и Швейцарската конфедерация, при условие че е сключено споразумение, уреждащо тяхното участие в програмата „Еразмус Мундус“, което е в сила към датата на решението за подбор);

- **европейско физическо лице:** физическо лице, което е гражданин или пребивава в някоя европейска държава или в държава, участваща в програмата съгласно член 9 от решението за програмата;
- **европейско училище:** училище, разположено в някоя европейска държава или в държава, участваща в програмата съгласно член 9 от решението за програмата;
- **комисия за оценка:** комисията, натоварена с изготвяне на предложението за подбор, което ще бъде предмет на формалното решение за отпускане на безвъзмездни средства; съставът на комисията за оценка по отделните действия може да се различава, но всяка комисия трябва да се състои от поне три лица, представляващи поне две различни организационни звена без йерархическа зависимост помежду им. За програмата „Еразмус Мундус“ съставът на комисията включва представители на Агенцията и компетентните служби на Европейската комисия; за действие 1 комисията за оценка се подпомага от *комисия за подбор*, чийто състав включва изтъкнати личности от академичната област в Европа, предложени от държавите-членки и определени от Комисията;
- **експлоатирането на резултатите** се състои от „интегриране“ и „мултиплициране“. Интегрирането е планиран процес на прехвърляне на успешни резултати от програми и инициативи към компетентни лица, отговорни за вземане на решения в регулирани местни, регионални, национални и европейски системи. Мултиплицирането е планиран процес на убеждаване на отделните крайни потребители да възприемат и/или прилагат резултатите от програми и инициативи;
- **висше образование:** всеки вид учебен курс или съвкупност от учебни курсове, обучение или научноизследователско обучение на ниво след средно образование, които са признати от съответните национални органи на участваща държава като принадлежащи към нейната система за висше образование;
- **висше училище (ВУ):** заведение, предлагащо висше образование и признато от съответния национален орган на участваща държава като принадлежащо към нейната система за висше образование; за целите на действие 1 Б (съвместни докторски програми) понятието за висше училище включва също училища за обучение на докторанти/дипломирани лица/изследователи и научноизследователски организации, при условие че те извършват обучение на докторанти и научноизследователски дейности и присъждат докторски степени, признати от компетентните органи на съответната държава;
- **персонал във висше училище:** лица, които чрез задълженията си участват пряко в образователния и/или административния процес, свързан с висшето образование;
- **съвместна образователно-квалификационна степен:** дадена диплома, издадена от най-малко две висши училища, които предлагат интегрирана програма и са официално признати в държавите, където са разположени училищата, присъждащи образователно-квалификационната степен; съгласно решението за програма „Еразмус Мундус“, „насърчават се програми, водещи до присъждане на съвместни образователно-квалификационни степени“;
- **Мрежа за първоначално обучение „Мария Кюри“:** финансирана от Европейската комисия програма, имаща за цел да подобри перспективите за професионално развитие пред изследователите в началния стадий на изследователската им кариера както в публичния, така и в частния сектор, с което да направи научноизследователските кариери по-привлекателни за младите хора; повече информация можете да намерите на следния адрес: http://cordis.europa.eu/fp7/people/initial-training_en.html;

- **магистърска програма (втори цикъл на обучение):** програма за висше образование от втори цикъл на обучение, която следва първата образователно-квалификационна степен или равностойна степен на обучение и води до магистърска степен, предложена от висше училище;
- **студент в магистърска програма (студент във втори цикъл на обучение):** лице, записано в програма за висше образование от втори цикъл на обучение, което вече е получило първа образователно-квалификационна степен за висше образование или притежава равностойна степен на обучение, призната в съответствие с националното право и практика;
- **мобилност:** физическо преместване в друга държава с цел обучение, професионален опит, научни изследвания, други образователни, преподавателски, научноизследователски дейности или свързани административни дейности, подкрепени, когато е възможно, от подготвително обучение по местния език;
- **партньор:** всяка организация, отговаряща на специфичните за действието критерии за право на участие, която е пълноправен член на консорциум, партньорство или мрежа по проект. За разлика от „асоциираните членове“ (вж. определението по-горе), партньорите могат да се възползват от отпуснатите от Общността безвъзмездни средства и (в тясно сътрудничество с бенефициера) да имат определящи функции в управлението и реализацията на дейностите за сътрудничество;
- **програма за обучение на лица с научна степен „доктор“:** обучение или научноизследователски дейности в областта на висшето образование, предлагани от висше училище или научноизследователска организация, създадени в съответствие с националното право и практика;
- **популяризиране и повишаване на осведомеността:** използва се основно в контекста на оповестяване на съществуването на програми и инициативи, техните общи и конкретни цели и дейности, както и наличността на финансиране за дадени цели;
- **изследовател с научна степен „доктор“:** опитен изследовател, който притежава научна степен „доктор“ или който има поне три пълни години еквивалентен изследователски опит на пълно работно време, включително периода на научноизследователско обучение в изследователски център, създаден в съответствие с националното право и практика, след получаването на образователно-квалификационната степен, която формално му/й е предоставила правото да започне работа по докторат, предложен от висше училище;
- **университетски учен / преподавател:** лице с отличен академичен и/или професионален опит, което изнася лекции или провежда научни изследвания във висше училище или научноизследователски център, създадени в съответствие с националното право и практика;
- **договор със студент:** договор, подписан от консорциума и студент, включен в съвместен магистърски курс, в който изрично са уредени всички академични, финансови и административни договорености, отнасящи се до участието на студента в съвместния курс, и, ако е приложимо, до предоставянето и използването на стипендията;
- **трета държава:** държава, която не е държава-членка на Европейския съюз и която не участва в програмата съгласно член 9 от решението за програмата;
- **физическо лице от трета държава:** лице, което не е гражданин на държава-членка или държава, участваща в програмата съгласно член 9 от решението за програмата, нито пребивава в такава държава;

- **училище от трета държава:** училище, което не е разположено в някоя европейска държава или в държава, участваща в програмата съгласно член 9 от решението за програмата. Държавите, участващи в Програмата за обучение през целия живот¹³, не се считат за трети държави за целите на изпълнението на действие 2.

¹³ ОВ L 327, 24.11.2006 г., стр. 45

3 ОБЩИ ЕЛЕМЕНТИ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ВСИЧКИ ДЕЙСТВИЯ

Този раздел се прилага към всичките три действия, обхванати в ръководството за програмата.

Поради това процедурните правила и критериите, съдържащи се в него, трябва да се спазват от всички кандидати и участници, независимо от това за участие в кое действие кандидатстват. Тези правила и критерии са допълнени от специални изисквания, приложими към отделните действия, които са описани подробно в съответните глави от ръководството.

Заявленията за отпускане на безвъзмездни средства се избират въз основа на четири различни категории критерии: за допустимост, отстраняване, подбор и отпускане. Критериите за отстраняване, описани в раздел 3.2, са еднакви за всички действия по програмата „Еразмус Мундус“, а останалите категории критерии са специфични за отделните действия и са описани подробно в съответните раздели в ръководството.

3.1 ПРОЦЕДУРИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПОДБОР

а) кандидатите могат да подават своите предложения съобразно критериите за допустимост, подбор и отпускане, приложими за действието по програма „Еразмус Мундус“, по което желаят да кандидатстват;

б) трябва да бъде определена една координираща/кандидатстваща организация, която подава заявлението от името на консорциума/партньорството/мрежата на участващите организации;

в) координиращата/кандидатстващата организация ще изпълнява функциите на точка за контакт в отношенията с Агенцията по отношение на предложението. Ако предложението бъде одобрено, тази организация ще поеме правни задължения към Агенцията и ще представлява официално и ще отчита дейността на консорциума/партньорството/мрежата;

г) предложенията се подават до Агенцията на адреса, посочен във формуляра за кандидатстване¹⁴;

д) крайният срок за кандидатстване може да е различен за отделните действия. Той е посочен в съответния формуляр за кандидатстване и в съответната покана за представяне на предложения;

е) заявленията за отпускане на безвъзмездни средства се съставят на един от официалните езици на ЕС, като се използва специално разработеният за тази цел формуляр;

ж) ще се приемат само заявления, подадени преди крайния срок и в съответствие с изискванията, посочени във формуляра;

з) не се допуска внасяне на изменения в предложението след подаване на заявлението. Ако, обаче, възникне необходимост от уточняване на някои аспекти, с кандидата може да бъде установен контакт за тази цел;

и) в рамките на цялата процедура за подбор не може да се предоставя информация за резултата от разглеждането на отделни заявления;

к) Агенцията ще уведоми кандидатите за получаването на техните предложения в срок от 15 работни дни;

¹⁴ Ако се използват електронни заявления, приложимите специфични процедури ще бъдат описани в съответните електронни формуляри.

л) само заявления, които не съответстват на нито един от общите критерии за отстраняване (вж. раздел 3.2 по-долу), и които отговарят на специфичните за действието критерии за подбор и допустимост, ще бъдат разглеждани за отпускане на безвъзмездни средства. Ако се прецени, че дадено предложение не отговаря на критериите за допустимост, на кандидата се изпраща писмо, в което са посочени основанията за това;

м) подборът на проектите ще се извърши въз основа на наличния бюджет за съответното действие и качеството на подадените предложения;

н) всички кандидати ще бъдат уведомени в писмена форма за резултатите от подбора.

Обобщено описание на процедурата за подбор, приложима за предложенията по програмата „Еразмус Мундус“

- 1) Регистрация и потвърждение за получаване на предложенията от Агенцията.
- 2) Проверка на критериите за допустимост и подбор, извършена от Агенцията.
- 3) Оценка, извършена от изтъкнати международни експерти в академичната област, чиито квалификации покриват съответните дисциплини и които имат опит от работа по проекти за международно сътрудничество в областта на висшето образование.
- 4) Заседание на комисията за оценка¹⁵, на което комисията препоръчва предложения, които да бъдат избрани, и изготвя предложение за подбор.
- 5) Успоредно с етапи 3 и 4 и ако е уместно, консултация с националните структури и/или делегациите на ЕС по въпроси на допустимостта, свързани с висшите училища.
- 6) Изготвяне на проект на предложение за подбор от Агенцията при отчитане на становищата, предоставени на етапи 3, 4 и 5 по-горе.
- 7) Приемане на решението за подбор от Агенцията¹⁶.
- 8) Уведомяване от Агенцията на кандидатите за решението за подбор. Оценката на експертите се предоставя на всички кандидати.

Срокове за подаване на заявления

Следните срокове се дават само за сведение. Кандидатите се приканват да проверят срока за подаване на заявления в съответната покана за представяне на предложения.

Действие	Крайни срокове
Действие 1А – Съвместни магистърски курсове (МКЕМ) Действие 1Б – Съвместни докторски програми (СДПЕМ)	30 април (подаване на обобщена информация до 31 март)
Действие 2 – Партньорства	30 април

¹⁵ За действие 1 работата на комисията за оценка се подпомага от *комисия за подбор* в състав от изтъкнати личности от академичната област в Европа, предложени от държавите-членки и определени от Комисията.

¹⁶ Успоредно и само за действия 1 и 3, Комисията препраща за сведение предложението за подбор на комитета на програмата и Европейския парламент.

Действие 3 – Популяризиране на европейското висше образование	30 април
---	----------

3.2 КРИТЕРИИ ЗА ОТСТРАНЯВАНЕ

Кандидатите и (съ)бенефициерите трябва да декларират, че не се намират в нито едно от положенията, описани в член 93 и член 94 от Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности,¹⁷ и изложени по-долу.

Те се отстраняват от участие в процедури за набиране на предложения по програма „Еразмус Мундус“, ако се намират в някое от следните положения:

- а) ако са обявени в несъстоятелност или са обект на открито производство по несъстоятелност, ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, са сключили споразумение с кредитори, са преустановили стопанска дейност, са обект на производство, свързано с такива въпроси, или се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконови актове;
- б) ако са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
- в) ако са признати за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионална дейност, доказани с всякакви средства, които възложителят може да обоснове;
- г) ако не са изпълнили задължения, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци в съответствие с правните разпоредби на страната, в която е седалището им, или с тези на страната на възложителя, или още — с тези на страната, в която трябва да се изпълни поръчката;
- д) ако са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация или всякаква друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Общностите;
- е) ако вследствие на друга процедура за възлагане на обществена поръчка или отпускане на безвъзмездни средства, финансирани от бюджета на Общностите, са били обявени в тежко нарушение поради неизпълнение на своите договорни задължения.

Не се предоставя финансово подпомагане на кандидати, (съ)бенефициери и кандидати за стипендии, ако към датата на решението за отпускане на безвъзмездни средства те:

- а) са в положение на конфликт на интереси;
- б) са представили умишлено документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, поискана от възложителя като условие за участие в процедурата за отпускане на безвъзмездни средства, или не предоставят тази информация.

В съответствие с членове 93—96 от Финансовия регламент може да бъдат наложени административни и финансови санкции на бенефициери, които са представили умишлено

¹⁷ Регламент (ЕО) № 1525/2007 на Съвета от 17 декември 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности (ОВ L 390/2006 от 30 декември 2006 г.); Регламент (ЕО, Евратом) № 478/2007 на Комисията от 23 април 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002 за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета относно Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности.

документи с невярно съдържание или са уличени в сериозно неизпълнение на договорните им задължения по предишна процедура по възлагане на договор.

За да изпълнят тези изисквания, кандидатите и партньорите трябва да подпишат клетвена декларация, удостоверяваща, че те не се намират в нито едно от положенията, описани в член 93 и член 94 от Финансовия регламент.

3.3 КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР

ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

Кандидатите и (съ)бенефициерите трябва да притежават професионална компетентност и квалификации, необходими за изпълнение на предложения проект. За да се докаже такава компетентност, към заявлението за отпускане на безвъзмездни средства се прилагат професионални биографии на лицата, отговорни за изпълнението и управлението на проекта във всяко от училищата партньори¹⁸.

Ако е приложимо, техническият капацитет на даден кандидат ще се оценява при отчитане на различните заявления, подадени от съответната организация/отдел в контекста на същата покана за представяне на предложения.

ФИНАНСОВ КАПАЦИТЕТ

Кандидатите и (съ)бенефициерите трябва да разполагат със стабилни и достатъчни източници на финансиране, за да поддържат дейностите си през периода на осъществяване на проекта. За извършване на оценка на техния финансов капацитет кандидатите трябва да предоставят заедно със заявлението или преди етапа на сключване на споразумение (приложимата процедура ще бъде посочена във формуляра за кандидатстване, приложен към съответната покана за представяне на предложения):

- надлежно попълнена и подписана клетвена декларация, удостоверяваща техния статут на юридическо лице и факта, че те притежават оперативен и финансов капацитет да изпълнят предложения проект;
- формуляр за финансова идентификация¹⁹, попълнен от кандидатстващата организация и удостоверен от банката (изискват се оригинални подписи).

Изискването за проверка на финансовия капацитет не се прилага към физически лица, получаващи стипендии, нито към публични органи или международни организации.

3.4 ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Общи условия, приложими за отпуснати от Общността безвъзмездни средства

На кандидатите и бъдещите бенефициери се напомня, че:

- ✓ отпусканите от Общността безвъзмездни средства са стимул за изпълнение на проекти, които не биха били изпълними без финансовото подпомагане на Общността, и се основават на принципа на съфинансирането. Те допълват собственото финансово участие на кандидата и/или националната, регионалната или частната финансова подкрепа, получена по друг начин;

¹⁸ Броят и характерът на професионалните биографии, които следва да се предоставят, ще бъде посочен във формуляра за кандидатстване, приложен към съответната покана за представяне на предложения.

- ✓ на основание на един проект безвъзмездни средства могат да бъдат отпуснати само еднократно на бенефициера. Отпускането на безвъзмездни средства се извършва съгласно принципите на прозрачност и равно третиране;
- ✓ не се допуска кумулиране на безвъзмездни средства или отпускането им със задна дата; отпускане на безвъзмездни средства за проект, чието изпълнение е вече започнало, се допуска само, когато кандидатът е в състояние да докаже необходимостта от започване изпълнението на проекта преди подписването на споразумението. В такива случаи не е възможно да се правят допустими за финансиране разходи преди датата на подаване на заявлението за отпускане на безвъзмездни средства;
- ✓ приемането на заявление за отпускане на безвъзмездни средства не означава поемане на ангажимент за отпускане на финансова подкрепа в поискания от бенефициера размер. Макар че отпуснатата сума не може да надхвърля поисканата сума, е възможно да бъдат отпуснати безвъзмездни средства в размер, по-малък от поискания от бенефициера;
- ✓ отпускането на безвъзмездни средства не поражда право на получаване на помощ през следващи години;
- ✓ отпуснатите от Общността безвъзмездни средства не могат да имат за цел или резултат създаването на печалба за бенефициера. Печалбата се определя като превишение на приходите над разходите. Освен в случаите, когато предложените безвъзмездни средства се отпускат изключително въз основа на общи суми, фиксирани ставки или единични разходи, в който случай правилото, забраняващо печалбата, е вече отчетено при определянето на размера на отделните общи суми, фиксирани ставки или единични разходи, размерът на безвъзмездните средства ще бъде намален със сумата на евентуално превишение, установено въз основа на финансовата декларация, приложена към заключителния доклад по проекта;
- ✓ сметката или подсметката, посочена от бенефициера, трябва да позволява идентифициране на средствата, прехвърлени от Агенцията. Ако върху средствата, преведени по тази сметка, бъде начислена лихва или еквивалентен доход, в съответствие със законодателството на държавата, където е открита сметката, доходът или лихвата се възстановява, когато произтича от предварителното финансиране;
- ✓ въз основа на анализ на управленските и финансовите рискове (вж. раздел 3.3 по-горе и, за проекти по действие 3, раздел 7.3.2) може да се изисква изготвен от одобрен одитор външен одит на счетоводните отчети в подкрепа на всяко предварително финансиране.

3.5 ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ

Правосубектност

В контекста на програма „Еразмус Мундус“ договор може да бъде предложен само въз основа на предоставени документи, които позволяват определяне на **статута на юридическо лице/правосубектността** на бенефициера (публична администрация, частен университет, частно търговско дружество, организация с нестопанска цел и др.).

За тази цел бенефициерът трябва да предостави следните документи:

¹⁹ http://ec.europa.eu/budget/execution/ftiers_en.htm

частни организации:

- надлежно попълнен и подписан формуляр за финансова идентификация;
- извлечение от Държавен вестник/търговския регистър и документ за регистрация за ДДС (в страните, където номерът от търговския регистър и ДДС номерът са идентични, е достатъчен само един от тези документи).

субекти на публичното право:

- надлежно попълнен и подписан формуляр за финансова идентификация;
- правен акт или решение, приети по отношение на публичното дружество, или друг официален документ, приет по отношение на субекта на публичното право.

Информация за отпуснатите безвъзмездни средства

Отпуснатите в течение на една финансова година безвъзмездни средства трябва да бъдат публикувани на уебсайта на институцията на Общността през първата половина на годината, следваща приключването на финансовата година, през която са отпуснати тези средства. Информацията може да се публикува и във всяко друго подходящо информационно средство, включително в Официален вестник на Европейския съюз.

Със съгласието на бенефициера (като се вземе предвид дали поради своя характер информацията може да застраши сигурността му или да засегне финансовите му интереси) Агенцията публикува следната информация:

- наименованието и адреса на бенефициера;
- предмета на отпуснатите безвъзмездни средства;
- отпуснатата сума и финансирания дял от разходите.

Публичност

Отделно от предвидените мерки за осигуряване на видимост на проекта и за разпространение и експлоатиране на резултатите (които са критерии за отпускане), съществува задължението за осигуряване на минимална публичност на всеки финансиран проект.

Бенефициерите следва ясно да подчертават полученото от Европейския съюз подпомагане във всички съобщения или публикации, независимо от това в каква форма и в какви информационни средства са публикувани, включително интернет, както и във връзка с дейностите, за които са използвани отпуснатите безвъзмездни средства (за информация за емблемите, които трябва да се използват, вж. http://eacea.ec.europa.eu/about/eacea_logos_en.php). Ако това изискване не е спазено напълно, размерът на отпуснатите на бенефициера безвъзмездни средства може да бъде намален.

Кандидатите трябва да имат предвид, че възможността да се позовават на програмата „Еразмус Мундус“ и да използват свързаните с нея търговски марки, като „магистърски курс „Еразмус Мундус“ (МКЕМ), „съвместна докторска програма „Еразмус Мундус“ (СДПЕМ), партньорство „Еразмус Мундус“ или „проект „Еразмус Мундус“ за популяризиране и разпространение на техните дейности и резултати, е ограничена само до одобрените предложения.

Въпреки това магистърските курсове „Еразмус Мундус“, финансирани за поне пет последователни издания (/записвания на студенти) и чието финансиране от ЕС е прекъснато (поради бюджетни ограничения или защото са били осигурени други устойчиви източници на финансиране) могат да продължат да използват търговската марка „Еразмус Мундус“ за своите дейности по популяризиране и разпространение на информация при условията, определени в раздел 4.7 по-долу.

Европейската комисия създаде безплатна публична многоезична електронна платформа за разпространение и експлоатиране на резултатите от проектите. Тази платформа се нарича EVE (*Espace Virtuel d'Echange*) и нейното предназначение е да подобри достъпа до резултатите от програмите и инициативите на Общността в областите на образованието, обучението, младежта и пр., и в същото време да повиши тяхната видимост. Одобрени проекти по програмата „Еразмус Мундус“ може да бъдат поканени да публикуват на EVE информация относно реализираните дейности и постигнатия напредък и резултати (например продукти, снимки, връзки към презентации и пр.)

Одити и наблюдение

По отношение на подпомогнатите с безвъзмездни средства проекти може да се извърши одит и/или проверка на място. С подписването на споразумението за безвъзмездни средства бенефициерът се задължава да предостави доказателства, че отпуснатите безвъзмездни средства са използвани целесъобразно. Агенцията, Европейската комисия и/или Европейската сметна палата, или друг упълномощен от тях орган могат да извършват проверки на правилното изпълнение на дейностите (в съответствие с изискванията по програмата и с оригиналното заявление) и на използването на отпуснатите безвъзмездни средства по всяко време през срока на споразумението, а що се отнася до одитите, в срок от пет години след изтичането на срока на споразумението.

Защита на данните

Всички лични данни, съдържащи се в споразумението за безвъзмездни средства, се обработват в съответствие с:

- Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни;
- когато е приложимо, националното законодателство на държавата, където е одобрено предложението.

Тези данни ще се обработват изключително във връзка с изпълнението и оценката на програмата, без да се засяга възможността за предоставяне на такива данни на органите, осъществяващи контрол и одит в съответствие със законодателството на Общността (служби за вътрешен одит, Европейската сметна палата, органа по финансови нередности или Европейската служба за борба с измамите). При поискване от ваша страна вашите лични данни могат да ви бъдат изпратени, за да ги коригирате или допълните. По всякакви въпроси, свързани с тези данни, можете да се обръщате към Агенцията. По всяко време бенефициерите могат да внесат жалба пред Европейския надзорен орган по защита на данните срещу обработването на личните им данни.

Уведомяваме кандидатите за отпускане на безвъзмездни средства и, ако кандидатите са юридически лица, също и лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол върху кандидатите, че ако попадат в една от ситуациите, посочени в:

- Решение на Комисията от 16 декември 2008 година относно Системата за ранно предупреждение (СРП) за ползване от разпоредителите с бюджетни средства на Комисията и на изпълнителните агенции (ОВ L 344, 20.12.2008 г., стр. 125) или
- Регламент на Комисията от 17 декември 2008 г. относно централната база данни за отстраняванията (ЦБДО) (ОВ L 344, 20.12.2008 г., стр. 12),

техните лични данни (собствено и фамилно име за физическите лица, адрес, правноорганизационна форма и собствено и фамилно име на лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол за юридическите лица) могат да бъдат регистрирани само в СРП или в СРП и ЦБДО, и да бъдат съобщени на лицата и организациите, посочени в цитираните решение и регламент във връзка със сключването или изпълнението на договор за обществена поръчка, споразумение за безвъзмездни средства или решение.

4 ДЕЙСТВИЕ 1 А — МАГИСТЪРСКИ КУРСОВЕ „ЕРАЗМУС МУНДУС“ (МКЕМ)

4.1 ВЪВЕДЕНИЕ

Магистърските курсове „Еразмус Мундус“ (МКЕМ) бяха въведени в рамките на първия етап на програмата (2004—2008 г.) с цел да се предостави подпомагане на висококачествени програми за следдипломна квалификация, които могат да допринесат за повишаване на видимостта и привлекателността на европейския сектор на висшето образование.

Тези МКЕМ трябва:

- да са с продължителност между една и две години (60—120 ECTS кредита);
- да се изпълняват от консорциум от училища от европейски и, когато е уместно, трети държави;
- да предоставят висококачествено образование на студенти от европейски и трети държави и да запазват определен брой места за стипендианти на програмата „Еразмус Мундус“;
- да включват задължителен период на обучение за студенти в поне две от участващите държави;
- да включват задължителни дейности за мобилност на университетски учени между участващите в консорциума висши училища;
- да завършват с присъждане на признати съвместни двойни или множествени образователно-квалификационни степени на успешно завършилите ги студенти.

През първия етап на програмата с всеки от консорциумите на висши училища, провеждащи МКЕМ, беше сключено петгодишно рамково споразумение за партньорство, уреждащо гарантирана финансова подкрепа за пет последователни издания на курса, както и стипендии за участие на студенти и университетски учени от трети държави във всяко издание на МКЕМ. В края на първия етап на програмата бяха одобрени 103 МКЕМ и бяха отпуснати около 7 300 стипендии на студенти и университетски учени от трети държави.

Реализацията на това действие, което беше основен компонент на първия етап на програмата, продължава и през втория етап, като са добавени следните елементи:

- отпускане на стипендии на европейски студенти, записани в одобрени МКЕМ;
- възможност висши училища от трети държави да участват като пълноправни членове в консорциуми за МКЕМ; макар че ролята и нивото на участие на тези нови партньори може да бъде различна в рамките на отделните МКЕМ (съобразно потребностите и готовността на съответния консорциум и на партньора от трета държава), те могат да участват и като училища, които присъждат образователно-квалификационни степени, както и да изпълняват по-активна роля в разработването, провеждането и оценката на МКЕМ²⁰;
- по-голямо значение на стратегиите за устойчивост на МКЕМ с оглед да се гарантира продължаването на сътрудничеството между участниците в периода след прекратяване на финансирането от ЕО; с оглед на това ще се отделя по-голямо внимание на този аспект при оценката и подбора на нови предложения за МКЕМ; освен това, считано от петото издание на курса, ще се прилага прогресивно съкращаване на броя на стипендиите „Еразмус Мундус“, предлагани в рамките на МКЕМ.

²⁰ Одобрените консорциуми за МКЕМ, в които не участват партньори от трети държави, могат да кандидатстват за разширяване на състава на консорциума с цел включване на такива партньори (за повече информация вж. раздел 4.5).

Следващите раздели от глава 4 съдържат цялата необходима информация за висшите училища от европейски и трети държави, които желаят да организират МКЕМ. В тези раздели са описани и условията за допустимост и финансовите условия, приложими към отделните стипендии. Тъй като дейностите по подбор, набиране и по-нататъшно проследяване на индивидуални стипендианти са част от отговорностите на МКЕМ, кандидатстващите висши училища се приканват да отделят особено внимание на тези условия за допустимост.

4.2 МКЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

Крайният срок за подаване на заявления и всички останали формални критерии за допустимост, посочени в съответната годишна покана за представяне на предложения и приложенията към нея (и по-специално във формуляра за кандидатстване), трябва да се спазват.

4.2.1 ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ И СЪСТАВ НА КОНСОРЦИУМА

СЪСТАВ НА КОНСОРЦИУМА ЗА МКЕМ

- Консорциумът, ангажиран с провеждането на МКЕМ, е в състав от кандидатстваща/координираща организация и нейните партньори. По въпроси, свързани с договорните отношения и финансовото управление, „асоциираните членове“ не се считат за членове на консорциума.
- **Консорциум, отговарящ на минималните изисквания за допустимост**, включва висши училища от три различни допустими кандидатстващи държави, поне една от които трябва да е държава-членка на ЕС.

КАНДИДАТСТВАЩА/КООДИНИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА МКЕМ

- Кандидатстващите организации трябва да са висши училища, разположени в **допустима за участие кандидатстваща държава**²¹ (т. е. държава-членка на Европейския съюз, държава от ЕИП/ЕАСТ²², Турция и държавите от региона на Западните Балкани²³ или Швейцария), и трябва да са висши училища, признати от компетентните органи на държавата, в която са разположени. За целите на програмата „Еразмус Мундус“ и за съответните кандидатстващи държави едно висше училище се счита за признато, ако му е присъдена университетската харта „Еразмус“ в рамките на Програмата за обучение през целия живот. Ако даден кандидат не е получил университетската харта „Еразмус“, Агенцията ще направи проверка в съответната национална

²¹ За да отговаря даден проект, представен от държава, която не е членка на ЕС, на изискванията за участие по действие 1, към датата на решението за подбор (най-късно през месец октомври на годината, предшестваща първото издание на МКЕМ) трябва да има влязло в сила споразумение (или меморандум за разбирателство или решение на Съвместния комитет на ЕИП), уреждащо участието на тази държава в програмата „Еразмус Мундус“. Ако няма такъв документ, организациите от съответната държава ще се считат за организации от трета държава, имащи право на участие в проекти, но не и да внасят предложения за проекти и да ги координират.

²² Исландия, Норвегия и Лихтенщайн.

²³ Страните от региона на Западните Балкани включват: Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Косово, съгласно Резолюция № 1244/99 на Съвета на сигурност на ООН, Бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия.

структура „Еразмус Мундус“²⁴ дали въпросното училище отговаря на определението за висше училище, съдържащо се в член 2 от решението за програмата.

- Обърнете внимание, че (клонове на) висши училища от трети държави, разположени в допустими за участие кандидатстващи държави, или клонове на европейски висши училища, разположени в трети държави, не се считат за допустими кандидати.

ПАРТНЬОРИ В КОНСОРЦИУМ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МКЕМ

- Всяко висше училище, признато като такова от компетентните органи на държавата, където е разположено, може да участва като пълноправен партньор в консорциум, който провежда МКЕМ. Присъждането на университетската харта „Еразмус“ в рамките на Програмата за обучение през целия живот е валидно доказателство за признаване на европейските висши училища, но Агенцията ще се обръща към делегациите на ЕС с молба да осъществяват връзка с компетентните органи на съответната държава, за да гарантират, че включените в консорциума висши училища от трети държави отговарят на определението за висше училище, съдържащо се в член 2 от решението за програмата.

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА КОНСОРЦИУМ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МКЕМ

- Всяка организация, която може да допринесе за популяризирането, провеждането, оценката и устойчивото развитие на МКЕМ, може да се счита за асоцииран член на консорциума.

От тези организации се очаква да направят принос за изпълнението на разработените от МКЕМ стратегии, по-конкретно по отношение на устойчивостта на курса (като предоставят на консорциума съдействие за провеждането, организацията и популяризирането на курса, набавят допълнителни приходи/ресурси, като допълнителни стипендии за бъдещи студенти и пр.) и на пригодността на студентите за намиране на работа (като съдействат за това академичното съдържание на курсовете да отговаря на съответните професионални потребности, допринасят за прехвърлянето на знания и умения, предлагат курсове за придобиване на допълнителни умения и/или възможности за командироване/настаняване на работа и пр.).

СТУДЕНТИ КАНДИДАТИ ЗА СТИПЕНДИЯ ЗА УЧАСТИЕ В МКЕМ

- Право на стипендия имат само кандидати, които са кандидатствали пред и са одобрени от консорциум за провеждане на МКЕМ в съответствие с приложимите критерии за кандидатстване и подбор на студенти.
- Студентите могат да кандидатстват за стипендия „Еразмус Мундус“ за участие в избрана от тях съвместна програма по действие 1 на програмата „Еразмус Мундус“ (МКЕМ или СДПЕМ), но могат да подават заявления за участие в не повече от три различни съвместни програми.
- На основание на един проект безвъзмездни средства могат се отпускат само еднократно на един студент за един съвместен курс през срока на провеждане на съответния курс.
- За да бъде програмата по-привлекателна за граждани на трети държави, размерът на пълната стипендия за обучение ще бъде по-голям за студенти в магистърски програми от трети държави (стипендии категория А), отколкото за студенти магистри от европейски държави (стипендии категория Б). По-конкретно:

²⁴ В рамките на програма „Еразмус Мундус“ във всички държави-членки на Европейския съюз и държави от ЕАСТ/ЕИП са създадени национални точки за контакт и информация, наричани по-долу „национални структури“. В глава 8 е даден списък с адресите на националните структури „Еразмус Мундус“.

- **стипендии категория А** могат да се отпускат на студенти в магистърски програми от трети държави, избрани от консорциуми за провеждане на МКЕМ, които са от държава, различна от допустима за участие кандидатстваща държава, и които не са постоянно пребиваващи, нито са осъществили основната си дейност (курсове, обучение или работа) за период, по-дълъг от общо 12 месеца в рамките на последните пет години в една от тези държави;
- **стипендии категория Б** могат да се отпускат на студенти в магистърски програми от европейски държави, избрани от консорциуми за МКЕМ, както и на други студенти в магистърски програми, избрани от консорциуми за МКЕМ, които не отговарят на посочените по-горе критерии за получаване на стипендии категория А.
- Кандидатите за стипендии трябва вече да са получили първа образователно-квалификационна степен за висше образование или да докажат, че притежават равностойна степен на обучение, призната в съответствие с националното право и практика.
- Лица, които вече са получавали стипендия за участие в МКЕМ, нямат право на втора стипендия за участие в същия или в друг МКЕМ.
- Студенти, които получават стипендия за участие в МКЕМ, не могат да получават на друго основание безвъзмездни средства от Общността през периода на магистърското им обучение по програмата „Еразмус Мундус“.
- Стипендии за студенти за участие в МКЕМ, се отпускат изключително за редовно обучение в едно от изданията на курса.

УНИВЕРСИТЕТСКИ УЧЕНИ — КАНДИДАТИ ЗА СТИПЕНДИЯ ЗА УЧАСТИЕ В МКЕМ

- Стипендии за участие в МКЕМ ще се отпускат на университетски учени от европейски и трети държави въз основа на следните критерии:
 - **стипендии могат да се отпускат на университетски учени, работещи в училища в трети държави**, избрани от консорциума на МКЕМ, за да осъществят принос към съвместната програма;
 - ако консорциумът включва партньори от трети държави, **стипендии могат да се отпускат на университетски учени, работещи в партньорски училища в ЕС**, с цел да се осъществи принос към съвместната програма с този партньор (партньори) от трети държави.
- Университетските учени, участващи в МКЕМ, трябва да докажат отличен академичен и/или професионален опит и да внесат конкретна добавена стойност към провеждането на МКЕМ.
- Право на стипендия имат само кандидати, са одобрени от консорциум за провеждане на МКЕМ в съответствие с приложимите от консорциума специфични критерии за подбор на университетски учени.

4.2.2 ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

МКЕМ се разработват и провеждат от консорциуми на висши училища от Европа и други части на света. Записаните в курсовете студенти се обучават в поне две от държавите, представени в състава на консорциума, и след успешното завършване на обучението си получават съвместни, двойни или множествени образователно-квалификационни степени, присъдени от консорциума.

Всеки МКЕМ трябва:

- да е с продължителност от минимум една и максимум две академични години и следователно да води до придобиване на между 60 и 120 ECTS кредита на магистърско ниво;
- да е цялостно разработен към момента на кандидатстването и да е на етап на готовност, позволяващ провеждането на поне пет последователни издания на курса, считано от академичната година, следваща годината, през която е подадено заявлението (например консорциум за МКЕМ, който е подал заявление през април на годината „n – 1“, трябва да може да започне първото издание на съвместния курс през август/септември на годината „n“);
- да включва участието на студенти от европейски и трети държави и за всяка година да запазва определен брой места за стипендианти на програмата „Еразмус Мундус“; този брой е различен за всяка година и ще бъде съобщен на одобрените консорциуми за провеждане на МКЕМ през есента на годината, предшестваща съответната академична година²⁵;
- да започне не по-рано от първи август на „годината n“ и да завърши не по-късно от края на октомври на „годината n + 1“ (60 ECTS курса) или годината „n + 2“ (120 ECTS курса); крайната дата включва съобщаването на окончателните резултати на студентите;
- да е съпроводен с общи критерии за кандидатстване, подбор, прием и проверка на знанията на студентите; процедурата и критериите за подбор на студентите, разработени от консорциума, трябва да бъдат одобрени от Агенцията преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства; процедурата и крайният срок за кандидатстване за студентите трябва да бъдат определени по такъв начин, че студентите да получават цялата необходима информация достатъчно време преди началото на курса, за да могат да подготвят и внесат заявленията си (по принцип 4 месеца преди крайния срок);
- да е съпроводен със съвместно решение на членовете на консорциума относно това дали от студентите да се събират такси за обучение, взето съгласно техните национални законодателства. Когато са въведени такси за обучение, консорциумите за провеждане на МКЕМ следва да гарантират, че тези такси са прозрачни и разбираеми за кандидатстващите студенти; допуска се събиране на различни по размер такси от европейските студенти и студентите от трети държави; допуска се от студентите от европейски и от трети държави да се събират различни такси за обучение. При определяне на таксите за обучение консорциумите следва да имат предвид максималната вноска към разходите за участие в МКЕМ, включена в стипендията (вж. раздел 4.4 по-долу). Ако таксите за обучение, определени от консорциума, са по-високи от тази сума, консорциумът следва да предостави на стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ отмяна на задължението за плащане на такса по отношение на тази част от таксата, която надхвърля тази максимална вноска;
- да гарантира, че всички висши училища партньори са подготвени да изпълняват функциите на приемащо училище за студенти, обучаващи се в МКЕМ;
- да е разработен по начин, който позволява на студентите да придобият период на обучение в поне две от европейските държави, представени в консорциума²⁶; всеки от тези задължителни периоди на мобилност трябва да включва обем обучение/научноизследователска или равностойна дейност

²⁵ Като ориентир, броят на студентските стипендии най-вероятно ще бъде между 7 и 17 стипендии за всяко издание на курса, в зависимост от „старшинството“ на МКЕМ.

²⁶ Програмата за обучение и схемата за мобилност трябва да са разработени по такъв начин, че да позволяват на студентите от трети държави да завършат цялостно своето обучение в МКЕМ в Европа.

(например работа на терен, лабораторна работа, стажуване или научноизследователска работа за подготовка на дисертация, и т. н.), равностойна на минимум:

- 15 ECTS кредита или един тримесечен период на обучение, за висши училища от трети държави; или
- 20 ECTS кредита за МКЕМ с продължителност от една година и 30 ECTS кредита за МКЕМ с по-голяма продължителност, за европейски висши училища;
- без да се засяга езикът на преподаване, да предвижда употребата на най-малко два европейски езика, говорими в държавите, посетени от студентите по време на обучението им в МКЕМ, и при необходимост да предлага езикова подготовка и помощ за студентите, по-специално чрез организирани от посочените училища курсове;
- да гарантира присъждането от консорциума на съвместна, двойна или множествена образователно-квалификационна степен (степени) на всички успешно завършили студенти²⁷; ще се насърчават програми, завършващи с присъждане на съвместни образователно-квалификационни степени; тази степен (степени) трябва да бъдат официално признати от европейските държави, в които са разположени участващите институции. Това условие за допустимост трябва да бъде изпълнено най-късно по време на записването на първите студенти по програмата „Еразмус Мундус“²⁸; неизпълнението му може да доведе до оттегляне на финансирането по програмата;
- да е съпроводен със схема за застраховане, гарантираща, че студентите разполагат с адекватно покритие в случаи на злополука, нараняване, болест и пр. по време на участието им в МКЕМ²⁹;
- да е съпроводен с необходимите мерки за оказване на съдействие на студентите от категория А и университетските учени от трети държави във връзка с получаване на необходимите визи и разрешения за пребиваване;
- да е съпроводен с разработена обща и ясна стратегия за популяризиране и видимост на курса, включваща по-специално специален уебсайт на МКЕМ, в който изрично се посочва програмата „Еразмус Мундус“ и се предоставя цялата необходима академична, финансова и административна информация за курса;
- да се основава на споразумение за МКЕМ, подписано от компетентните управителни органи на участващите висши училища и уреждащо най-важните аспекти на провеждането, финансирането и наблюдението на курса;
- да предлага на студентите необходимите услуги (например международен офис, настаняване, консултации, помощ за получаване на визи и пр.), включително при необходимост услуги за членове на семействата на стипендианти и за стипендианти със специални потребности.

Въпреки че МКЕМ могат да се провеждат във всички области на обучение, от отделни специализирани дисциплини до по-широки мултидисциплинарни области на обучение, кандидатите

²⁷ Двойните или множествени образователно-квалификационни степени се определят като две или повече национални дипломи, издадени официално от две или повече висши училища, участващи в интегрирана програма за обучение. Съвместна образователно-квалификационна степен се определя като една диплома, издадена от най-малко две от висшите училища, които предлагат интегрирана програма за обучение.

²⁸ Кандидатите следва да се обърнат към съответната национална структура „Еразмус Мундус“, за да получат информация и помощ относно признаването на придобитата от тях образователна степен съгласно националните правила.

²⁹ Вж. минималните изисквания за застраховане на адрес http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php

се приканват да проверят в годишната покана за представяне на предложения тематичните приоритети, определени по отношение на подбора за съответната година.

Студентите, участващи в МКЕМ, които получават стипендия по програма „Еразмус Мундус“, трябва:

- да се задължат да участват в магистърската програма в съответствие с условията, определени от консорциума в *договора със студент*³⁰. При неизпълнение на това условие стипендията може да бъде анулирана;
- да осъществяват съответния период на обучение в поне две от европейските страни-партньорки. Най-малко две от посетените по време на МКЕМ обучението държави трябва да са различни от държавата, в която стипендиантът е получил своята последна университетска образователно-квалификационна степен³¹; задължителните периоди на мобилност не могат да се заменят с виртуална мобилност, нито да се осъществяват в училища, които не членуват в консорциума;
- да осъществят по-голямата част от периода на обучение/преподаване/научноизследователска дейност в европейските държави, участващи в консорциума. Ако обаче консорциумът за провеждане на МКЕМ включва партньори от трети държави:
 - лицата, получаващи стипендия категория А, осъществяват период на учене/обучение/научноизследователска дейност/работа на терен от максимум едно тримесечие (т. е. 3 месеца или равностойността на 15 ECTS кредита) в тези трети държави, под прякото ръководство на един от партньорите в консорциума и само ако съответната държава е различна от държавата по произход на студента; възможно е периоди, надхвърлящи този срок или осъществени в държавата по произход на студента, да не се покриват от стипендията за МКЕМ;
 - лицата, получаващи стипендия категория Б, могат да осъществят период на обучение с минимална продължителност от едно тримесечие и до половината от тяхното магистърско обучение в тези трети държави под прякото ръководство на един от партньорите в консорциума; възможно е периоди, надхвърлящи този срок, да не се покриват от стипендията за МКЕМ.

Университетските учени, участващи в МКЕМ, които получават стипендия по програма „Еразмус Мундус“, трябва:

- да се задължат да участват активно в дейностите по магистърския курс;
- да осъществят престой от минимум две седмици и максимум три месеца във висшите училища партньори;
- да осъществят преподавателски/научноизследователски/наставнически дейности;
 - в европейските висши училища партньори (за университетски учени от трети държави);
 - във висшите училища партньори от трети държави (за европейски университетски учени);

³⁰ Примерни договори със студент са публикувани на: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/tools/good_practices_en.php. Тези договори са дадено само като примери: Агенцията не носи отговорност за тяхното съдържание.

³¹ Студенти със съвместна, множествена или двойна образователна степен могат да посочат държава на придобиване по свой избор.

- да внесат конкретна добавена стойност в полза на курса и студентите (посредством преподаване по определени дисциплини, водене на, и участие в семинари или работни занятия, наблюдение и методическо ръководство на научноизследователските/проектните дейности на студентите, участие в рецензиране на дисертации, изготвяне на нови модули за преподаване и пр.);
- да допринесат, след осъществяването на техните дейности на гостуващи университетски учени, за популяризирането и разпространението на информация за програмата „Еразмус Мундус“ като цяло, и за съответния МКЕМ в частност, в тяхното висше училище и държава по произход.

4.3 МКЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ

Подборът на МКЕМ се осъществява чрез конкурентна процедура, организирана от Агенцията и основана на оценката на качеството на предложението от академична и административна гледна точка. Тази оценка се извършва въз основа на следните пет критерия за отпускане (за всеки критерий за отпускане във формуляра за кандидатстване ще бъдат включени специфични въпроси с цел получаване на подробна информация по съответните теми):

Критерий	Тежест
<i>Академично качество</i>	30%
<i>Интегриране на курса</i>	25%
<i>Мерки за управление, видимост и устойчивост на курса</i>	20%
<i>Услуги и последващи дейности за студентите</i>	15%
<i>Осигуряване и оценка на качеството</i>	10%
Общо	100%

Академично качество (30% от окончателната оценка)

Във връзка с този критерий за отпускане кандидатите трябва да представят целите на внесеното от тях предложение за МКЕМ от академична гледна точка, както и неговия потенциален принос за високите постижения, иновативността и конкурентоспособността на европейския сектор на висшето образование.

Интегриране на курса (25% от окончателната оценка)

Критерият за интегриране на курса е насочен основно към въпроси, свързани с начина на изпълнение на МКЕМ в училищата партньори и чрез сътрудничество между тях относно провеждането на самия курс, както и до механизмите за подбор, прием, проверка на знанията и признаване на резултатите на студентите.

Мерки за управление, видимост и устойчивост на курса (20% от окончателната оценка)

Този критерий е свързан основно с начина, по който консорциумът планира да управлява МКЕМ, за да гарантира неговото ефективно и ефикасно провеждане.

Услуги и подкрепа за студентите (15% от окончателната оценка)

Във връзка с този критерий ще се отделя особено внимание на услугите, предлагани на записаните студенти, както и на начина, по който кандидатстващите консорциуми планират да гарантират ефикасното участие на тези студенти в дейностите на МКЕМ.

Осигуряване и оценка на качеството (10% от окончателната оценка)³²

Във връзка с този критерий кандидатстващите консорциуми за МКЕМ трябва да дадат описание на стратегията за осигуряване и оценка на качеството, предвидена от консорциума с цел осигуряване на ефикасно наблюдение на курса (от гледна точка както на съдържанието, така и на административните аспекти) и неговото редовно усъвършенстване през петгодишния период на реализацията му. Кандидатите и бенефициерите се приканват да ползват Наръчника за осигуряване на качеството на МКЕМ, изготвен в рамките на първия етап от програмата и достъпен на уебсайта на програмата „Еразмус Мундус“. Те трябва да посочат и конкретните мерки, предприети от консорциума за гарантиране на балансирано участие в съвместния курс на мъже и жени, както и на студенти/университетски учени в неравностойно положение.

³² Приканваме кандидатите да направят справка и в Европейския регистър за качеството във висшето образование: <http://www.eqar.eu>

4.4 МКЕМ — ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Финансова вноска към текущите разходи на МКЕМ

На основание на един проект безвъзмездни средства от Общността се отпускат само еднократно на крайния бенефициер (консорциум, студент или университетски учен) за един съвместен курс през срока на провеждане на съответния курс.

Финансовата вноска към вътрешните разходи за управление на МКЕМ съответства на обща сума в размер на 30 000 EUR на едно издание на курса (по 10 000 EUR на участващо висше училище, но общо не повече от 30 000 EUR).

В допълнение всяка студентска стипендия включва максимална сума, добавена към отпуснатите безвъзмездни средства, която е принос към разходите за участието на студента в МКЕМ (вж. таблицата на стипендиите по-долу).

Бенефициерът няма да бъде длъжен да отчита използването на общата сума и приноса на стипендията към разходите за МКЕМ.

Индивидуални стипендии

Процедурите и критериите за отпускане на индивидуални стипендии „Еразмус Мундус“ на студенти и университетски учени се определят от одобрените консорциуми за МКЕМ. За да гарантират прозрачен и обективен подбор на кандидатстващите студенти, одобрените консорциуми за МКЕМ трябва да предоставят на Агенцията в рамките на техните договорни задължения изчерпателно описание на прилаганите от тях процедури и критерии за подбор на студенти преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

Физическите лица, които желаят да кандидатстват за стипендия за участие в МКЕМ, трябва да се запознаят със списъка на одобрените магистърски курсове и подробната информация, публикувана на уебсайта на избрания от тях курс (курсове).

Стипендии „Еразмус Мундус“ се отпускат на студенти и университетски учени за всяко от петте издания на МКЕМ. Броят на отпусканите стипендии за всяка категория физически лица (студенти от категории А и Б, както и университетски учени от трети държави и, когато е приложимо, от европейски държави) се определя всяка година и се съобщава на избраните консорциуми за МКЕМ през есента на годината, предшестваща съответната академична година. Като ориентир, този брой най-вероятно ще бъде между 7 и 17 студентски стипендии за всяко издание на курса (в зависимост от „старшинството“ на МКЕМ), 3—4 стипендии за университетски учени от трети държави и същия брой стипендии за университетски учени от европейски държави (ако консорциумът включва партньори от трети държави).

Трябва да се отбележи, че докато стипендиите категория А представляват „пълни стипендии“, покриващи всички необходими разходи на студента по време на неговия период на обучение в Европа, стипендиите категория Б представляват „финансова вноска“ към разходите на студента, свързани с обучението му в МКЕМ.

Стипендиите за университетски учени се отпускат за максимален период от три месеца. Консорциумите за МКЕМ могат, обаче, да вземат решение да поканят/финансират участието на повече на брой учени за по-кратки периоди, при условие че всеки отделен период на мобилност е с минимална продължителност от две седмици.

Без да се засягат високите академични стандарти, с цел гарантиране на географско многообразие между студентите/университетските учени, консорциумите за провеждане на МКЕМ съблюдават следните основни критерии в процеса на подбор на студенти/университетски учени за отпускане на стипендии „Еразмус Мундус“:

- стипендии за участие в МКЕМ не могат да се отпускат на повече от двама студенти с еднакво гражданство;
- всички университетски учени от европейски или трети държави, на които са отпуснати стипендии, следва да са от различни висши училища.

Ако консорциумите желаят допускане на изключения от тези критерии, те трябва да получат предварително разрешение от Агенцията.

Таблица на стипендиите

		Стипендии категория А	Стипендии категория Б	Стипендии за университетски учени
I	Вноски към разходи за пътуване, настаняване и други видове разходи	4000 EUR за МКЕМ с продължителност една година; 8 000 EUR за курсове с продължителност повече от една година.	3000 EUR — <u>само</u> ако МКЕМ включва период на мобилност в трета държава	
II	Максимална вноска към разходите за участие в МКЕМ (включително застраховане) ³³	4000 EUR на семестър	2000 EUR на семестър	
III	Месечна издръжка ³⁴	1000 EUR на месец	500 EUR на месец	
IV	Издръжка (включително пътни разходи)			1200 EUR на седмица за максимален период от 3 месеца на учен

За стипендии категория А: минималният размер на стипендията за студенти е 16 000 EUR за МКЕМ с продължителност една година, ако вноската към разходите за участие в МКЕМ е 0 EUR. Максималният размер на стипендията за студенти е 48 000 EUR за МКЕМ с продължителност две години, ако вноската към разходите за участие в МКЕМ достигне максималния праг от 4000 EUR на семестър.

³³ Под „разходи за участие“ следва да се разбират всички задължителни административни/оперативни разходи, свързани с участието на студента в МКЕМ (например разходи за библиотеки, лаборатории, обучение, социално осигуряване и пр.). Всички допълнителни разходи (например за участие в практически занятия на терен), независимо дали са задължителни или доброволни, се съобщават на кандидат-студента на етапа на кандидатстване.

³⁴ Сумата на тази месечна издръжка може да се увеличава с цел да се подпомогне покриването на допълнителните разходи на студенти със специални потребности; консорциумите за МКЕМ трябва да предоставят на Агенцията съответна информация в рамките на техните годишни заявления за студентски стипендии.

За стипендии категория Б: минималният размер на стипендията за студенти е 10 000 EUR за МКЕМ с продължителност една година без период на мобилност в трета държава. Максималният размер на стипендията за студенти е 23 000 EUR за МКЕМ с продължителност две години с период на мобилност в трета държава, ако вноската към разходите за участие в МКЕМ достигне максималния праг от 2000 EUR на семестър.

За стипендии за университетски учени: минималният размер на стипендията е 2400 EUR за двуседмичен престой, а максималния размер е 14 400 EUR за тримесечен престой.

Сумите на стипендиите се изплащат на консорциумите за МКЕМ въз основа на специфичното споразумение за безвъзмездни средства, сключено за всяко издание на курса. Консорциумът е длъжен да гарантира изплащането на стипендията на студента/университетския учен по следния начин:

- **Сума I** (*вноска към разходите на студента за пътуване, настаняване и други лични разходи*) се изплаща:
 - за **стипендии категория А**, в края на процеса на регистрация, в пълен размер (за МКЕМ с продължителност една академична година) или на два транша (за МКЕМ с по-голяма продължителност).
 - за **стипендии категория Б**, в рамките на подготовката на периода на мобилност в третата държава.
- **Сума II** (*максимална вноска към разходите за участие в МКЕМ, включително застраховане*) може да се събира пряко от консорциума за МКЕМ, при условие че студентът е подписал с консорциума **„договор със студент“**, в който изрично е посочена сумата и разходите, които ще бъдат покрити с нея. Макар че консорциумът за МКЕМ може да определя самостоятелно подходящия размер на разходите за участие, които участващите студенти заплащат, когато се определят тези разходи консорциумът следва да отчита максималната вноска към разходите за участие в МКЕМ, включена в стипендията. Ако определените от консорциума такси за обучение са по-високи от тази сума, консорциумът следва да предостави на стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ отмяна на частта от таксата, надхвърляща тази максимална вноска.
- **Сума III** (*месечна издръжка*) се превежда ежемесечно по личната банкова сметка на студента.
- **Сума IV** (*издръжка (включително пътни разходи)*): изплаща се в съответствие с потребностите на университетския учен.

Консорциумите за МКЕМ трябва да са запознати с политиката за данъчно облагане, прилагана към индивидуалните стипендии в отделните участващи държави, и да предоставят на стипендиантите съответната информация. За повече информация консорциумите за МКЕМ следва да се обръщат към съответните национални структури „Еразмус Мундус“ (вж. списъка на тези структури в глава 8).

4.5 МКЕМ — ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ

„Рамково споразумение за партньорство“

Ако предложението за МКЕМ бъде одобрено, Агенцията ще сключи с координиращата организация *Рамково споразумение за партньорство* с петгодишен срок. Това рамково споразумение за

партньорство се сключва за срок от пет години, при условие че програмата бъде подновена след 2013 г. Това означава, че избраните консорциуми за МКЕМ се задължават да запазят за този срок състава на консорциума, както и съдържанието на курса в одобрената форма (като, разбира се, то подлежи на актуализиране и адаптиране съобразно нуждите).

Промени в състава на консорциума, включително например присъединяване на партньори от трети държави към съществуващ консорциум за МКЕМ, или значителни изменения в съдържанието/структурата на курса (за разлика от текущото актуализиране на отделните елементи от съдържанието на курса) трябва да бъдат предмет на предварително искане, отправено до Агенцията, и да бъдат официално одобрени от нея в рамките на процедура по изменения. Ако бъдат одобрени, подобни промени влизат в сила от следващото издание на курса.

„Специфични споразумения за безвъзмездни средства“

В рамките на рамковото споразумение за партньорство ежегодно се сключват *специфични споразумения за безвъзмездни средства*, които покриват всяко от петте издания на МКЕМ. Специфичното споразумение за безвъзмездни средства урежда финансовата вноска към вътрешните разходи за управление на консорциума (еднократна обща сума в размер на 30 000 EUR), както и индивидуалните стипендии „Еразмус Мундус“, отпуснати на студенти и университетски учени за всяко издание на магистърския курс.

Провеждането на магистърския курс е предмет на редовен преглед в рамките на докладите за специфичното споразумение за безвъзмездни средства, предоставяни от координиращата организация от името на кума за МКЕМ. Решенията за подновяване или неподновяване на специфичното споразумение за безвъзмездни средства ще се вземат с оглед на това дали курсът е проведен в съответствие с предложението и правилата на програмата „Еразмус Мундус“, дали стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ са участвали в курса и дали са поддържани високи стандарти на качество.

В случаи на явно несъответствие с установените високи стандарти за качество Агенцията може да откаже да поднови безвъзмездните средства и участието на МКЕМ в програмата или дори да изиска възстановяване на вече изплатените безвъзмездни средства. Може да се проведат консултации със съответната национална структура и евентуално с участващите в МКЕМ стипендианти.

Изплащане на безвъзмездните средства

Безвъзмездните средства по програмата „Еразмус Мундус“, които покриват както вноската към текущите разходи за провеждане на МКЕМ, така и стипендиите на студентите и университетските учени, се изплащат на консорциума като предварително финансиране на два транша, чието предназначение е да предоставят на бенефициера възможност за осъществяване на дейността:

- първото плащане от предварителното финансиране в размер на 80% от безвъзмездните средства за МКЕМ с продължителност от една година или 70% за курсове с по-голяма продължителност се извършва след подписването на годишното специфично споразумение за безвъзмездни средства от двете страни. Това плащане се извършва в срок от 45 дни от датата на подписване на споразумението от последната от двете страни (т. е. Агенцията) и получаването на всички необходими гаранции;
- второто плащане от предварителното финансиране, представляващо остатъка от безвъзмездните средства, се извършва след получаването от Агенцията на формално искане за плащане, внесено от бенефициера, с което той потвърждава, че са усвоени минимум 70% от първото плащане от предварителното финансиране.

„Споразумение за МКЕМ“

За да се осигури подходящо институционално ангажиране на участващите в консорциума висши училища с провеждането на МКЕМ, компетентните органи на участващите училища трябва да подпишат *Споразумение за МКЕМ*. Това споразумение трябва да урежда възможно най-прецизно всички академични, административни и финансови аспекти, свързани с провеждането, управлението, наблюдението и оценката на дейностите в рамките на МКЕМ, включително управлението на индивидуалните стипендии.

Копие от това споразумение се предоставя на Агенцията преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

„Договор със студент“

Консорциумът е длъжен да осигури активното участие на всички студенти в дейностите на МКЕМ. За да се гарантира достатъчна степен на прозрачност на правилата за участие в МКЕМ, от консорциумите се изисква да дефинират ясно задълженията на студентите в *Договора със студент*, който ще бъде подписан от двете страни в началото на програмата. Този договор следва да уреди възможно най-прецизно правата и задълженията на двете страни, както и въпроси, включващи:

- какво покриват и (ако е приложимо) не покриват разходите за участие, заплащани от студента;
- основните етапи в календара на магистърския курс, заедно с периодите на проверка на знанията на студентите;
- характера на изпитите/тестовите и системата за оценка, използвани за оценяване на успеха на студентите;
- задълженията на студентите във връзка с тяхното участие в курса/дейностите и академичните им постижения, като и последиците, свързани с неизпълнение на тези задължения.

Стипендиите по програмата „Еразмус Мундус“, получавани от лица, които са взели решение да оттеглят кандидатурата си преди или по време на обучението си или които са изключени от магистърския курс поради липса на (или недостатъчни) резултати, ще бъдат спирани след подходящо уведомление/предупреждение от консорциума.

Копие от договора се предоставя на Агенцията преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

Образци на *Рамково споразумение за партньорство* и *Специфични споразумения за безвъзмездни средства*, както и на приложенията към тях, са публикувани на страницата „Покани за представяне на предложения“ на уебсайта на програмата „Еразмус Мундус“.

Страницата [„добра практика“](#) на уебсайта съдържа и примери на споразумения за МКЕМ и договор със студент. Тези документи са предоставени само като примери; Агенцията не носи отговорност за тяхното съдържание.

4.6 МКЕМ — ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК

В допълнение към изискванията, изложени в раздел 3.1 по-горе, копия на подадените пред Агенцията заявления за МКЕМ се изпращат на националните структури „Еразмус Мундус“ в европейските държави, участващи в предложения консорциум (вж. списъка на тези структури в глава 8).

Наред с горното и с цел улесняване на дейността по подбор и набиране на експерти, специализирани в отделните академични области, предмет на всяко отделно заявление, консорциумите за СДПЕМ се приканват да **предоставят в срок от четири седмици преди крайния срок за подаване на пълни предложения обобщен вариант на техните бъдещи предложения** (в обем до една страница, съдържаща наименованието, обхванатата област/дисциплина (дисциплини), основните партньори и кратко представяне на структурата на програмата и основните ѝ характеристики).

Консорциумите за МКЕМ, одобрени в рамките на първия етап на програмата, които желаят да кандидатстват за нов петгодишен цикъл на финансиране по програмата „Еразмус Мундус“, трябва да предоставят новите си предложения за МКЕМ до крайния срок, предшестваш петото издание на провеждания от тях магистърски курс.

Примерен времеви график

Кандидатите трябва да имат предвид, че следният времеви график е предоставен само за сведение и подлежи на изменения в контекста на годишната покана за представяне на предложения:

- 1) *декември на „година n-2“ / януари на „година n-1“*: публикуване на годишната покана за представяне на предложения (включваща информацията относно формулярите, които трябва да се използват, и друга актуална информация за процедурата за подбор през съответната година);
- 2) *31 март на „година n-1“*: подаване на обобщена информация за МКЕМ;
- 3) *30 април на „година n-1“*: краен срок за подаване на предложенията;
- 4) *от май до юли на „година n-1“*: оценка и подбор на предложенията;
- 5) *септември на „година n-1“*: съобщаване на резултатите от подбора и изпращане на рамковите споразумения за партньорство на избраните консорциуми за МКЕМ.
- 6) *септември на „година n-1“ до:*
 - a) *януари на „година n“*: провеждане на кампания за информация и популяризиране от консорциумите за МКЕМ, които ще приемат заявления от кандидати за стипендии категория А и университетски учени от трети държави;
 - b) *май на „година n“*: продължаване на кампанията за информация и популяризиране за приемане и обработка на заявления от кандидати за стипендии категория Б.

Консорциумите за МКЕМ определят крайни срокове за приемане на заявления за двете категории стипендии, съвместими с определените от Агенцията (вж. точка 7 по-долу).

- 7) *ноември на „година n-1“*: броят на наличните стипендии за всяка категория се съобщава на всички консорциуми за МКЕМ (както на новите, така и на избраните през предходни години, които все още изпълняват петгодишния цикъл);
- 8) Заявления за стипендии за участие в МКЕМ:
 - a) *края на януари на „година n“*: консорциумите за МКЕМ предоставят списъците с избраните от тях студенти от категория А на Агенцията, която валидира списъците и подготвя официалните документи за облекчаване на визовата процедура;

- б) **края на май на „година н“**: консорциумите за МКЕМ предоставят на Агенцията списъците с избраните от тях студенти от категория Б.
- 9) **юли на „година н“**: подписване от двете страни на специфични споразумения за безвъзмездни средства; Агенцията извършва първото плащане от предварителното финансиране в полза на бенефициера;
- 10) **считано от август на „година н“**: начало на дейностите на МКЕМ.

4.7 УСЛОВИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЪРГОВСКАТА МАРКА „ЕРАЗМУС МУНДУС“

Както е посочено в раздел 3.5 „Публичност“, позоваването на програмата „Еразмус Мундус“ и свързаните с нея търговски марки, като „Магистърски курс „Еразмус Мундус“ (МКЕМ), „Съвместна докторска програма „Еразмус Мундус“ (СДПЕМ), „Партньорство „Еразмус Мундус“ или „Проект „Еразмус Мундус“, за популяризиране на и информиране за съответните дейности и резултати се допуска изключително за избраните предложения.

Единственото изключение от това правило се отнася до МКЕМ, които са били финансирани в рамките на първия етап на програмата (2004—2008 г.) и чието финансиране не е продължено поради причини, които не са свързани с действителното качество на тези курсове (например поради бюджетни съображения).

Допуска се тези курсове да продължат да използват търговската марка „Еразмус Мундус“ при следните условия:

- съответните МКЕМ трябва да са финансирани от програмата „Еразмус Мундус“ за минимален срок от пет последователни години / издания на МКЕМ;
- за тези курсове трябва да е подадено заявление³⁵ в рамките на годишната покана за представяне на предложения по действие 1 А, което в края на процедурата по оценка и подбор трябва да е получило оценка, не по-малка от 75% от максималната оценка;
- за тези курсове трябва да бъде официално поето задължение за изпълнение на изискванията по действие 1А по програмата „Еразмус Мундус“, описани в раздел 4.2.2 от настоящото ръководство, и за поддържане на високо качество на провеждане, демонстрирано през периода, в който са били финансирани.

Ако тези условия не бъдат удовлетворени, Агенцията ще оттегли незабавно предоставеното на курса разрешение за позоваване на програмата „Еразмус Мундус“ във връзка с неговите информационни или рекламни дейности.

³⁵ Заявлението за използване на търговската марка „Еразмус Мундус“ е неразделна част от пълното заявление по действие 1А. Кандидати, които желаят да кандидатстват само за използване на търговската марка „Еразмус Мундус“, трябва да отговарят само на част от формалните изисквания, включени в пълното заявление.

5 ДЕЙСТВИЕ 1 Б: СЪВМЕСТНИ ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ „ЕРАЗМУС МУНДУС“ (СДПЕМ)

5.1 ВЪВЕДЕНИЕ

В много европейски държави и в други части на света обучението на докторанти преминава понастоящем през интензивен цикъл на преосмисляне и реформи, чийто темп и характер варират в отделните държави, съобразно вида на съответните висши училища или области на обучение.

Въпреки че няма консенсус на европейско равнище относно единен „модел на докторска програма“ или за какъвто и да е „общ европейски докторат“, могат да се очертаят някои ясни тенденции. Тези тенденции са водени от стремежа, от една страна, за уточняване и в известна степен формализиране на характера на обучението на докторанти (по въпроси, включващи целите, достъпа, статута на докторантите, продължителността, признаването, връзките с научноизследователския и/или икономическия сектори и т. н.) и, от друга страна, за мобилизиране на ресурси и преодоляване на празнотите между областите на обучение, академичната общност и обществото (например чрез създаване на училища за обучение на докторанти/дипломирани лица/изследователи или на схеми от вида „co-tutelle“, съвместни предприятия и допълнителни дейности между висши училища, научноизследователски организации и предприятия.)

В това отношение моделът на СДПЕМ с присъщото му високо ниво на интегриране, съчетано с широкото многообразие на прилаганите подходи, се очертава като идеална основа, върху която участващите висши училища ще могат да експериментират и изграждат нови модели за бъдещи европейски съвместни докторски програми.

Докато Европейската комисия има дълъг опит от предоставяне на финансова подкрепа на млади изследователи, включително докторанти, посредством схемата за стипендии „Мария Кюри“, и по-специално мрежите за първоначално обучение, СДПЕМ следва да се разглеждат като допълващи дейности по отношение на тези схеми за финансиране с оглед на фокуса, който те внасят в самите докторски програми и тяхното институционално измерение, както и на техния принос за оформянето на обучението на докторанти в европейското пространство за висше образование.

В резултат на това основната цел на СДПЕМ е развитие на структурирано и интегрирано сътрудничество в областта на висшето образование с оглед разработване и провеждане на общи докторски програми, които завършват с присъждане на взаимно признати съвместни, двойни или множествени докторски степени.

Следователно, наред с научноизследователските дейности и участващите в тях лица, институциите трябва да се разглеждат като основни адресати на програмата. Те следва да допринасят за популяризирането на новаторски модели за модернизиране на обучението на докторанти, с фокус върху институционалното сътрудничество и разработването на модели за съвместно управление (т. е. политики по отношение на набирането, надзора, оценяването, присъждането на образователно-квалификационни степени и таксите за обучение).

В този контекст СДПЕМ следва:

- ✓ да допринасят за развитието на знанието, включително в неговия професионален контекст, посредством оригинални и независими научни изследвания;
- ✓ да работят за справяне с нови предизвикателства в научен, а също така и в социално-икономически аспект;

- ✓ да допринасят за укрепването на връзките между университетите/научноизследователските организации и останалите сектори (включително секторите на промишлеността, търговията и услугите), с цел укрепване на предаването и експлоатирането на знания и интензифициране на иновационния процес;
- ✓ да се превърнат в база за сравнение на европейско равнище и по този начин да допринесат за повишаване на общото качество на обучението на докторанти и осъществяването от тях научни изследвания в Европа.

От гледна точка на докторантите СДПЕМ трябва да засягат изрично въпроса за пригодността за заетост и във връзка с това да:

- ✓ предлагат подходящи възможности за професионално развитие извън академичната област, на по-широк пазар на труда;
- ✓ предлагат подходящи стимули на докторантите от развиващи се страни да се завръщат и да използват своя опит в полза на своите страни.

От практическа гледна точка СДПЕМ се осъществяват на сходни начала с МКЕМ. Избраните консорциуми за СДПЕМ получават финансова подкрепа за изпълнението и управлението на осъществяваната от тях докторска програма в продължение на пет последователни години. Ежегодно определен брой стипендии се предлагат на докторанти от европейски и трети държави, избрани от консорциума.

В следващите раздели се съдържа цялата необходима информация за висшите училища от европейски и трети държави, които желаят да разработят и проведат СДПЕМ. В тези раздели са описани и условията за допустимост и финансовите условия, приложими към отделните стипендианти. Тъй като подборът, набирането и по-нататъшното наблюдение на тези стипендианти се в правомощията на консорциума за СДПЕМ, кандидатстващите консорциуми се приканват да отделят особено внимание на тези условия за допустимост.

Повече информация относно научните изследвания в Европа (права и задължения, национални правила и т. н.) може да се намери на портала EURAXESS: http://ec.europa.eu/euraxess/index_en.cfm.

5.2 СДПЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

Крайният срок за подаване на заявления и всички останали формални критерии за допустимост, посочени в съответната годишна покана за представяне на предложения и приложенията към нея (и по-специално във формуляра за кандидатстване), трябва да се спазват.

5.2.1 Допустими участници и състав на консорциума

СЪСТАВ НА КОНСОРЦИУМА ЗА СДПЕМ

- Консорциумът, ангажиран с провеждането на СДПЕМ, е в състав от кандидатстващата организация и нейните партньори. По въпроси, свързани с договорните отношения и финансовото управление, „асоциираните членове“ не се считат за членове на консорциума.
- **Консорциум, отговарящ на минималните изисквания за допустимост**, включва три висши училища, които имат право да присъждат докторски степени, разположени в три различни кандидатстващи държави, поне една от които трябва да е държава-членка на ЕС.

КАНДИДАТСТВАЩА/КООРДИНИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА СДПЕМ

- Могат да кандидатстват следните субекти:
 - висше училище, разположено в **допустима за участие кандидатстваща държава**³⁶ (т. е. държава-членка на Европейския съюз, държава от ЕИП/ЕАСТ³⁷, Турция, държавите от региона на Западните Балкани³⁸ или Швейцария), което има право да присъжда докторски степени и е признато като такова от компетентните органи на съответната държава. За целите на програмата „Еразмус Мундус“ и за заинтересованите кандидатстващи държави едно висше училище се счита за признато, ако му е присъдена университетската харта „Еразмус“ в рамките на Програмата за обучение през целия живот. Ако даден кандидат (или негов европейски партньор) не е получил университетската харта „Еразмус“, Агенцията ще направи проверка в съответната национална структура „Еразмус Мундус“³⁹ дали въпросното училище отговаря на определението за висше училище, съдържащо се в член 2 от решението за програмата;
 - училище за обучение на докторанти/дипломирани лица/изследователи или научноизследователска организация, разположени в допустима за участие кандидатстваща държава, които имат право да присъждат докторски степени и са признати като такива от компетентните органи на съответната държава;

Обърнете внимание, че (клонове на) висши училища от трети държави, разположени в допустими за участие кандидатстващи държави, или клонове на европейски висши училища, разположени в трети държави, не се считат за допустими кандидати.

ПАРТНЬОРИ В КОНСОРЦИУМ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СДПЕМ

- Всяка организация, и по-специално висши училища, училища за обучение на докторанти/дипломирани лица/изследователи и научноизследователски организации, които допринасят пряко или в структурно отношение за провеждането на СДПЕМ посредством набиране/назначаване на работа/приемане на отговарящи на изискванията за участие кандидати и провеждане на модули за преподаване/обучение или възможности за научни изследвания, може да се счита за допустим партньор. Очаква се, че допустимите партньори ще изпълняват структурираща роля в управляващата структура (структури) на СДПЕМ.

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА КОНСОРЦИУМ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СДПЕМ

- Всяка организация, която участва в провеждането или наблюдението на СДПЕМ, може да се счита за „асоцииран член“ на консорциума. Това се отнася по-специално до социално-икономически партньори (т. е. търговски предприятия и по-специално малки и средни предприятия, публични органи или организации, организации с нестопанска цел или благотворителни организации, международни/европейски организации, застъпващи определени

³⁶ За да отговаря даден проект, представен от държава, която не е членка на ЕС, на изискванията за участие по действие 1, към датата на решението за подбор (най-късно през месец октомври на годината, предшестваща първото провеждане на СДПЕМ) трябва да има влязло в сила споразумение (или меморандум за разбирателство или решение на Съвместния комитет на ЕИП), уреждащо участието на тази държава в програмата „Еразмус Мундус“. Ако няма такъв документ, организациите от съответната държава ще се считат за организации от трета държава, имащи право на участие в проекти, но не и да внасят предложения за проекти и да ги координират.

³⁷ Исландия, Норвегия и Лихтенщайн.

³⁸ Страните от региона на Западните Балкани включват: Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Косово, съгласно Резолюция № 1244/99 на Съвета на сигурност на ООН, Бивша югославска република Македония, Черна гора и Сърбия.

³⁹ В рамките на програма „Еразмус Мундус“ във всички държави-членки на Европейския съюз и държави от ЕАСТ/ЕИП са създадени национални точки за контакт и информация, наричани по-долу „национални структури“. В глава 8 е даден списък с адресите на националните структури „Еразмус Мундус“.

обществени интереси и др.), които могат да предложат, подкрепят и съдействат — в средносрочна и краткосрочна перспектива — за изпълнението на специфични научноизследователски проекти, да допринесат за прехвърляне на знания и резултати, както и на процеса на иновации, да съдействат за популяризирането, провеждането, оценката и устойчивото развитие на СДПЕМ.

Докторанти, КОИТО ИМАТ ПРАВО НА СТИПЕНДИЯ ЗА УЧАСТИЕ В СДПЕМ

- На докторантите могат да се отпускат два различни вида стипендии за участие в СДПЕМ:
 - **стипендии категория А** могат да се отпускат на докторанти от трети държави, избрани от консорциуми за провеждане на СДПЕМ, които са от държава, различна от допустима за участие кандидатстваща държава и които не са постоянно пребиваващи, нито са осъществили основната си дейност (обучение, работа и т. н.) за период, по-дълъг от общо 12 месеца в рамките на последните пет години в една от тези държави. Единственото изключение от това правило се отнася до докторанти от трети държави, които са получавали в минал период стипендия за студенти магистри от програмата „Еразмус Мундус“ за участие в МКЕМ;
 - **стипендии категория Б** могат да се отпускат на докторанти от европейски държави, избрани от консорциум за СДПЕМ, както и на всички избрани от консорциум за СДПЕМ докторанти, които не отговарят на посочените по-горе критерии за получаване на стипендия категория А.
- Индивидуални стипендии за участие в СДПЕМ се отпускат изключително за редовно участие в някоя от докторските програми.
- **Error! Hyperlink reference not valid.**
- Докторанти, които получават стипендия за участие в СДПЕМ, не могат да получават на друго основание безвъзмездни средства от Общността през периода на обучението им в докторска програма по програма „Еразмус Мундус“.
- Право на стипендия имат само кандидати, които са кандидатствали пред и са одобрени от консорциум за провеждане на СДПЕМ в съответствие с определените от консорциума критерии за кандидатстване и подбор на докторанти.
- Студентите/докторантите могат да кандидатстват за стипендия „Еразмус Мундус“ за участие в избрана от тях съвместна програма по действие 1 на програма „Еразмус Мундус“ (МКЕМ или СДПЕМ), но могат да подават заявления за участие в не повече от три различни съвместни програми.

5.2.2 ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

СДПЕМ се разработват и провеждат от консорциуми на висши училища и социално-икономически партньори от Европа и други части на света. Записаните докторанти получават висококачествено обучение и провеждат научноизследователски дейности в поне две различни държави; след успешното завършване на програмата те получават присъдена от консорциума двойна, множествена или съвместна научна степен „доктор“.

Всяка СДПЕМ трябва:

- да е разработена като програма за обучение и научни изследвания, която ще бъде завършена от кандидатите в максимален срок от 4 години⁴⁰;
- да е цялостно разработена към момента на кандидатстването и да е на етап на готовност, позволяващ провеждането на поне пет последователни издания на програмата, считано от академичната година, следваща годината, през която е подадено заявлението (например консорциум за СДПЕМ, който е подал заявление през април на годината „n – 1“, трябва да може да започне първото издание на съвместната програма през август/септември на годината „n“);
- да включва участието на докторанти от европейски и трети държави и за всяка година да запазва определен брой места за стипендианти на програмата „Еразмус Мундус“; този брой е различен за всяка година и ще бъде съобщен на одобрените консорциуми за провеждане на СДПЕМ през есента на годината, предшестваща следващото издание на съвместната програма;⁴¹
- да гарантира, че на годишна база всички набрани кандидати ще започнат дейностите по докторската програма между август на „годината n“ и март на „годината n+1“, а също така че те ще завършат тези дейности (включително защитата на дисертация) най-късно през октомври на „годината n + 4“;
- да има обща структура за управление с общи процедури за прием, подбор, надзор, наблюдение и оценка;
- да е съпроводена със съвместно решение на членовете на консорциума относно това дали от докторантите да се събират такси за обучение, взето съгласно техните национални законодателства. Когато са въведени такси за обучение, консорциумите за провеждане на СДПЕМ следва да гарантират, че тези такси са прозрачни и разбираеми за докторантите. При определяне на таксите за обучение консорциумите трябва да имат предвид фиксираната вноска, отпусната на консорциума за разходите за участие на докторанта (вж. раздел 5.4 по-долу). Ако таксите за обучение, определени от консорциума, са по-високи от тази сума, консорциумът следва да предостави на стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ отмяна на задължението за плащане на такса по отношение на частта от таксата, която надхвърля тази максимална вноска;
- да включва периоди на обучение/научноизследователски дейности в поне две различни европейски държави, представени в консорциума. Всеки от тези периоди на мобилност трябва да е задължителен за завършването на програмата и да е с продължителност от не по-малко от шест месеца (не се изисква този период да е непрекъснат);
- да гарантира, че докторантите ще осъществят поне две трети от докторското си обучение в Европа през периода, за който е отпусната стипендията;
- да гарантира присъждането от консорциума на съвместна, двойна или множествена образователно-квалификационна степен (степени) на всички успешно завършили докторанти⁴²; ще се насърчават програми, завършващи с присъждане на съвместни образователно-

⁴⁰ Въпреки че докторантът трябва да завърши работата по доктората си в максимален срок от четири години, стипендията за участие в СДПЕМ се отпуска за максимален срок от три години.

⁴¹ Като ориентир, броят на стипендиите най-вероятно ще бъде между 6 и 10 за всяко издание на съвместната програма.

⁴² Двойните или множествени образователно-квалификационни степени се определят като две или повече национални дипломи/образователно-квалификационни степени, предоставени официално от две или повече висши училища, участващи в интегрирана програма за обучение. Съвместна образователно-квалификационна степен се определя като една диплома/образователно-квалификационна степен, издадена от най-малко две от висшите училища, които предлагат интегрирана програма за обучение.

квалификационни степени; тази степен (степени) трябва да бъдат официално признати от европейските държави, в които са разположени участващите институции;

- да предложи работа на трудов договор на докторантите с изключение на надлежно документирані случаи или когато националното законодателство не допуска такава възможност;
- да гарантира социалното осигуряване на докторантите, включващо здравно осигуряване, осигуряване срещу трудови злополуки и гарантиран родителски отпуск;
- да гарантира, че всички изисквания за право на участие, приложими към консултантите на програмата „Еразмус Мундус“, записани в докторската програма, са изцяло изпълнени в съответствие с критериите, определени в раздел 5.2.1 по-горе;
- да удостовери с писмен документ, че е получила благоприятно становище (становища) от компетентната етична комисия (комисии) и, ако е приложимо, задължителното одобрение (одобрения) на компетентните национални или местни органи в държавата, където ще се проведат научните изследвания, преди да пристъпи към изпълнението на одобрени научни изследвания, за които се изискват такива становища или одобрения. Копие от официалното одобрение от компетентните национални или местни етични комисии може да бъде предоставено и на Агенцията при поискване⁴³.
- да се основава на споразумение за СДПЕМ, подписано от компетентните управителни органи на организациите партньори и уреждащо най-важните аспекти на провеждането и наблюдението на програмата;
- без да се засяга езикът на преподаване, да предвижда употребата на най-малко два европейски езика, говорими в държавите, където са разположени висшите училища, участващи в провеждането на СДПЕМ, и при необходимост да предлага езикова подготовка и помощ за докторантите, по-конкретно чрез организирани от посочените училища курсове.

Въпреки че всички области на научни изследвания и технологично развитие са допустими за финансиране, обхватът на тези области трябва да е ясно определен в предложението, за да се гарантира прилагането на иновационни подходи и пълноценното отразяване на целите и приоритетите на програмата „Еразмус Мундус“.

Предложените СДПЕМ следва да обхващат определени и признати области на високи постижения, в които са необходими нови модели и подходи. В съответствие с подхода „отдолу-нагоре“, докторантите ще могат да определят свободно тези области. Ако е приложимо, в годишната покана за представяне на предложения могат да бъдат заложені специфични тематични приоритети.

Докторантите, на които е отпусната стипендия „Еразмус Мундус“, трябва:

- да се задължат да участват в докторската програма в съответствие с условията, определени от консорциума в **договора с докторант** (вж. раздел 5.5 по-долу). При неизпълнение на това условие стипендията може да бъде анулирана;
- да осъществяват своето обучение/научноизследователска дейност в поне две различни европейски страни, представени в консорциума ; за докторантите, получаващи стипендия

⁴³ Проверката на етичните въпроси се извършва на етапа на подбора на кандидатите. Подробна информация за приложимите етични изисквания се включва във формуляра за кандидатстване, приложен към поканата за представяне на предложения. Допълнителна обща информация за етичните изисквания се съдържа и в поканата за представяне на предложения № FP7-PEOPLE-2010-ITN, достъпна на следния адрес: http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.PeopleDetailsCallPage&call_id=247 а също и на следната интернет страница: http://cordis.europa.eu/fp7/ethics_en.html

категория Б, две от държавите, посетени по време на СДПЕМ дейностите, трябва да са различни от държавата, в която докторантът е получил своята последна университетска образователно-квалификационна степен⁴⁴;

- да работят през по-голямата част от периода на докторантурата си в европейските държави, представени в консорциума или между асоциираните партньори. Ако, обаче, консорциумът за СДПЕМ включва партньори или асоциирани членове от трети държави:
 - докторантите, получаващи стипендия категория А, могат да участват в обучение/научноизследователски дейности/работа на терен с максимална продължителност от един семестър (или 6 месеца, непрекъснато или с натрупване) в тези държави; не се допуска покриване от стипендията за участие в СДПЕМ на периоди, надхвърлящи тази продължителност;
 - докторантите, получаващи стипендия категория Б, могат да работят до една година (непрекъснато или с натрупване) върху докторатите си в тези държави; не се допуска покриване от стипендията за участие в СДПЕМ на периоди, надхвърлящи тази продължителност.

5.3 СДПЕМ — КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ

Подборът на СДПЕМ се осъществява чрез конкурентна процедура, организирана от Агенцията и основана на оценката на качеството на предложението от академична, научноизследователска и организационна гледна точка. Тази оценка се извършва въз основа на **следните пет критерия за отпускане**. (За всеки критерий за отпускане във формуляра за кандидатстване ще бъдат включени специфични въпроси с цел получаване на подробна информация по съответните теми):

Критерий	Тежест
Академично и научноизследователско качество	25%
Опит и състав на партньорството	25%
Европейска интеграция и функциониране на програмата	20%
Разпоредби за докторанти, на които е отпусната стипендия за участие в СДПЕМ	15%
Управление, устойчивост и осигуряване на качеството на програмата	15%
Общо	100%

Академично и научноизследователско качество (25% от окончателната оценка)

⁴⁴ Докторанти със съвместна, множествена или двойна образователна степен могат да посочат държава на придобиване по свой избор.

Във връзка с този критерий за отпускане кандидатите трябва да представят целите на внесеното от тях предложение за СДПЕМ от академична и научноизследователска гледна точка, както и неговия потенциален принос за високите постижения, иновативността и конкурентоспособността на висшето образование и научните изследвания в Европа.

Опит и състав на партньорството (25% от окончателната оценка)

Този критерий за отпускане ще се използва за оценяване на адекватността на партньорите в консорциума на партньорството по отношение на целите на програмата и по-специално целта за високи научни постижения, както и на техния образователен, научноизследователски и иновационен капацитет.

Европейска интеграция и функциониране на програмата (20% от окончателната оценка)

Този критерий обхваща основно въпроси, свързани с начина на реализация на СДПЕМ в и между училищата партньори, що се отнася до провеждането на самата докторска програма.

Разпоредби за докторанти и стипендианти, участващи в СДПЕМ (15% от окончателната оценка)

Този критерий засяга аспекти като общата информационна и маркетингова стратегия, наличието на организация за администриране на стипендиите, условията за набиране и предоставяната помощ на кандидатите по отношение на езиковите аспекти, перспективите за производство развитие и услугите.

Управление на програмата и осигуряване на качеството на СДПЕМ (15% от окончателната оценка)⁴⁵

Този критерий засяга цялостната административна организация и механизмите за сътрудничество в консорциума и ще се използва във връзка с предвидената оценка и плановете за устойчивост, както и с наличието на допълнително финансиране.

5.4 СДПЕМ — ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Финансова вноска към текущите разходи на СДПЕМ

Финансовата вноска към вътрешните разходи за управление на СДПЕМ съответства на обща сума в размер на 50 000 EUR на едно издание на съвместната програма (по 15 000 EUR на участваща организация, но общо не повече от 45 000 EUR, и допълнителна сума в размер на 5 000 EUR за координиращата организация).

В допълнение всяка стипендия включва фиксирана сума, добавена към отпуснатите безвъзмездни средства, която е принос към разходите за участието на докторанта в СДПЕМ (вж. таблицата *Индивидуални стипендии за участие в СДПЕМ* по-долу).

Бенефициерът няма да бъде длъжен да отчита използването на общата сума и приноса на стипендията към разходите за СДПЕМ.

⁴⁵ Кандидатите следва да направят справка и в Европейския регистър за качеството във висшето образование: <http://www.eqar.eu>

Индивидуални стипендии за докторанти

Процедурите и критериите за **отпускане на индивидуални стипендии за докторанти** се определят от одобрените консорциуми за СДПЕМ. За да гарантират прозрачен и обективен подбор на докторантите, одобрените консорциуми за СДПЕМ трябва да предоставят на Агенцията в рамките на техните договорни задължения изчерпателно описание на прилаганите от тях процедури и критерии за подбор на докторанти преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

Физическите лица, които желаят да кандидатстват за стипендия за участие в СДПЕМ, трябва да се запознаят със списъка на одобрените програми и подробната информация, публикувана на съответните уебсайтове.

За всяко от петте издания на съвместните докторски програми ще се отпуска ограничен брой стипендии от категории А и Б на докторанти, участващи в съвместна програма. Броят на отпусканите стипендии за всяка категория се определя всяка година и се съобщава на избраните консорциуми за СДПЕМ през есента на годината, предшестваща началната дата на съответното издание на СДПЕМ. Като ориентир, този брой най-вероятно ще бъде между 6 и 10 стипендии за двете категории.

Като общо правило, в съответствие с принципите, залегнали в *Европейската харта за изследователите* и *Кодекса на поведение за наемането на изследователи*, консорциумите за СДПЕМ назначават приетите докторанти на трудови договори, освен в надлежно документирані случаи (например във връзка с институционалната или националната практика) или когато националното законодателство не допуска такава възможност. Ако не е възможно сключването на такъв договор (това обстоятелство трябва да бъде надлежно мотивирано във формуляра за кандидатстване), консорциумът за СДПЕМ може да възприеме друг подход, съвместим с националното законодателство и необходимостта от адекватно социално осигуряване на стипендиантите.

Без да се засягат високите академични стандарти, с цел гарантиране на географско многообразие между докторантите стипендии за участие в СДПЕМ не могат да се отпускат на повече от двама докторанти с еднакво гражданство по една и съща докторска програма. Ако консорциумите желаят допускане на изключения от този критерий, те трябва да получат предварително разрешение от Агенцията.

Таблица на индивидуалните стипендии

		Стипендия категория А (отговаря на тригодишна стипендия за докторант)	Стипендия категория Б (отговаря на тригодишна стипендия за докторант)
I	Вноска с фиксиран размер към разходи за пътуване, настаняване и други видове разходи	7500 EUR	3000 EUR — ако е предвиден период на мобилност в партньори в трети държави
II	Вноска с фиксиран размер към разходите за участие на докторантите ⁴⁶	300 EUR на месец (10 800 EUR за 36 месеца) за СДПЕМ, които не се провеждат в лаборатории, или 600 EUR на месец (21 600 EUR за 36 месеца) за СДПЕМ, които се провеждат в лаборатории	
III	Месечна издръжка с фиксиран размер (общо 36 месеца) ⁴⁷	- 2800 EUR на месец (т. е. 100 800 EUR за 36 месеца) за трудов договор - 1400 EUR на месец (т. е. 50 400 EUR за 36 месеца) за стипендия	
	Максимален размер на стипендията	Между 61 200 EUR (за стипендия категория Б в научна област, която не изисква лаборатории, без мобилност в партньор в трета държава и без трудов договор) и 129 900 EUR (за стипендия категория А в научна област, която изисква лаборатории, и с трудов договор)	

Сумите на стипендиите се изплащат на консорциумите за СДПЕМ въз основа на специфичното споразумение за безвъзмездни средства, сключено за всяко от петте издания на докторската програма.

Консорциумът е длъжен да гарантира изплащането на стипендиите на докторантите по следния начин:

- **Сума I** (вноска към разходите на докторанта за пътуване, настаняване и други видове разходи) се изплаща на траншове, съобразно нуждите на докторанта.
- **Сума II** (вноска с фиксиран размер към разходите за участие на докторанта), която консорциумът може да събира пряко от докторанта, при условие че той е подписал „*договор с докторант*“, в който изрично е посочена сумата и разходите/дейностите, които ще бъдат покрити с нея. Консорциумът управлява тази вноска, за да покрие разходи, свързани с участието на докторантите в образователни и научноизследователски дейности (разходи, свързани с образование и научни, изследвания, участие в срещи, конференции и т. н.). Макар

⁴⁶ Тези разходи за участие трябва да покриват всички задължителни разходи за участието на докторанта в СДПЕМ, да са определени без оглед на мястото на провеждане на обучението и научноизследователските дейности на докторантите и да са прозрачни за докторантите (т. е. да са публикувани на уебсайта на СДПЕМ и да са описани в договора с докторант).

⁴⁷ Сумата на тази месечна издръжка може да се увеличава с цел да подпомогне покриването на допълнителните разходи на докторанти със специални потребности. Консорциумите за СДПЕМ трябва да предоставят на Агенцията съответна информация в рамките на техните годишни заявления за стипендии.

че консорциумът за СДПЕМ може да определя самостоятелно размера на разходите за участие, заплащани от докторантите, когато определя тези такси консорциумът следва да отчита фиксираната вноска, отпусната от програмата към разходите за участие на докторантите. Ако определените от консорциума такси за обучение са по-високи от тази сума, консорциумът следва да предостави на стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ отмяна на частта от таксата, надхвърляща тази максимална вноска.

- **Сума III** (*месечна издръжка във фиксиран размер*) се превежда ежемесечно по личната банкова сметка на докторанта. Когато е сключен трудов договор, консорциумът трябва да приспада съответните удържки и данъци, начислявани върху възнаграждението по договора. В такъв случай издръжката представлява брутна вноска на Общността към разходите за възнаграждение на докторанта. Поради това, размерът на нетното възнаграждение се получава след приспадане на всички задължителни удържки в съответствие с националното законодателство. Приемашката организация може да изплаща на докторантите допълнителна сума в добавка към тази вноска, като при това съблюдава националните разпоредби и критериите за допустимост на разходите по отношение на тези допълнителни ресурси.

Консорциумите за СДПЕМ трябва да са запознати с политиката за данъчно облагане, прилагана към индивидуалните стипендии в отделните участващи държави, и да предоставят на стипендиантите съответната информация. За повече информация консорциумите за СДПЕМ следва да се обръщат към съответните национални структури „Еразмус Мундус“ (вж. списъка на тези структури в глава 8).

5.5 СДПЕМ — ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ

„Рамково споразумение за партньорство“

Ако предложението за СДПЕМ бъде одобрено, Агенцията ще сключи с координиращата организация на консорциума *„Рамково споразумение за партньорство“* с петгодишен срок. Това рамково споразумение за партньорство се сключва за срок от пет години, при условие че програмата бъде подновена след 2013 г. Това означава, че избраните консорциуми за СДПЕМ се задължават да запазят за този срок съдържанието на програмата в общи линии във формата, в която е одобрено (като, разбира се, то подлежи на актуализиране и адаптиране съобразно нуждите).

Промени в състава на консорциума значителни изменения в съдържанието/структурата на съвместната програма (за разлика от текущото актуализиране на отделни курсове или учебни модули) трябва да бъдат предмет на предварително искане, отправено до Агенцията, и да бъдат официално одобрени от нея в рамките на процедура по изменения. Ако бъдат одобрени, подобни промени влизат в сила от следващото издание на съвместната докторска програма.

„Специфични споразумения за безвъзмездни средства“

В рамките на рамковото споразумение за партньорство ежегодно се сключват *Специфични споразумения за безвъзмездни средства*, които уреждат финансирането на всяко от петте последователни издания на докторската програма. Специфичното споразумение за безвъзмездни средства урежда финансовата вноска, предоставена на СДПЕМ за организацията и провеждането на програмата (обща сума в размер на 50 000 EUR), както и индивидуалните стипендии „Еразмус Мундус“, отпуснати на докторанти за всяко издание на СДПЕМ.

Специфичните споразумения за превозни средства са предмет на редовен преглед в рамките на докладите, внасяни от координиращата организация от името на СДПЕМ. Решенията за подновяване

или неподновяване на специфичните споразумения за безвъзмездни средства ще се вземат с оглед на това дали програмата е проведена в съответствие с предложението и правилата на програмата „Еразмус Мундус“, дали стипендиантите на програмата „Еразмус Мундус“ са участвали в докторската програма и дали са поддържани високи стандарти на качество.

В случаи на явно несъответствие с високи стандарти за качество Агенцията може да откаже да поднови безвъзмездните средства и участието на СДПЕМ в програмата или дори да изиска възстановяване на вече изплатените безвъзмездни средства. Може да се проведат консултации със съответната национална структура и евентуално с участващите в СДПЕМ стипендианти.

Изплащане на безвъзмездните средства

Безвъзмездните средства по програмата „Еразмус Мундус“, които покриват както вноската към текущите разходи за провеждане на СДПЕМ, така и стипендиите на докторантите, се изплащат на консорциума като предварително финансиране на два транша, чието предназначение е да предоставят на бенефициера възможност за осъществяване на дейността:

- първото плащане от предварителното финансиране в размер на 70% от отпуснатите безвъзмездни средства се извършва след подписването от двете страни на годишното специфично споразумение за безвъзмездни средства. Това плащане се извършва в срок от 45 дни от датата на подписване на споразумението от последната от двете страни (т. е. Агенцията) и получаване на всички необходими гаранции;
- второто плащане от предварителното финансиране, представляващо остатъка от безвъзмездните средства, се извършва след получаването от Агенцията на формално искане за плащане, внесено от бенефициера, с което той потвърждава, че са усвоени минимум 70% от първото плащане от предварителното финансиране.

„Споразумение за СДПЕМ“

За да се осигури подходящо институционално ангажиране на участващите в консорциума висши училища с провеждането на СДПЕМ, управителните органи на участващите училища трябва да подпишат *Споразумение за СДПЕМ*, за да уредят възможно най-прецизно всички академични, научноизследователски, административни и финансови аспекти, свързани с провеждането, управлението, наблюдението и оценката на дейностите в рамките на СДПЕМ, включително управлението на индивидуалните стипендии.

Копие от това споразумение се предоставя на Агенцията преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

„Договор с докторант“

Консорциумът е длъжен да осигури активното участие на всички докторанти в дейностите на СДПЕМ. За да се гарантира достатъчна степен на прозрачност на правилата за участие в СДПЕМ, от консорциумите се изисква да дефинират ясно задълженията на докторантите в *„Договора с докторант“*, който ще бъде подписан от двете страни в началото на програмата. Този договор следва да уреди възможно най-прецизно правата и задълженията на двете страни, както и въпроси, включващи:

- какво покриват и (ако е приложимо) не покриват разходите за участие, заплащани от докторанта;

- темата на научноизследователските дейности на докторанта и основната структура, дейности и етапи на неговата докторска програма;
- характера на процедурите за надзор/наблюдение/оценка и критериите, използвани за оценяване на успеха на докторанта;
- задълженията на докторанта във връзка с предаването на предварителните резултати от научните изследвания и напредъка в изготвянето на неговата дисертация, както и последиците, свързани с неизпълнение на тези задължения.

Стипендиите по програмата „Еразмус Мундус“, получавани от лица, които не изпълняват задълженията си към консорциума, ще бъдат спирани след подходящо предупреждение.

Копие от договора се предоставя на Агенцията преди сключването на първото специфично споразумение за безвъзмездни средства.

Образци на *Рамково споразумение за партньорство* и *Специфични споразумения за безвъзмездни средства*, както и на приложенията към тях, са публикувани на уебсайта на програмата „Еразмус Мундус“.

5.6 СДПЕМ — ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК

В допълнение към изискванията, изложени в раздел 3.3 по-горе, копия на подадените пред Агенцията заявления за СДПЕМ се изпращат на националните структури „Еразмус Мундус“ в европейските държави, участващи в предложения консорциум (вж. списъка на тези структури в глава 8).

Наред с горното и с цел улесняване на дейността по подбор и набиране на експерти, специализирани в отделните академични и научни области, предмет на всяко отделно заявление, консорциумите за СДПЕМ се приканват да **предоставят в срок от четири седмици преди крайния срок за подаване на пълния предложения обобщен вариант на техните бъдещи предложения** (в обем до една страница, съдържаща наименованието, обхванатата област/дисциплина (дисциплини), основните партньори и кратко представяне на структурата на програмата и основните ѝ характеристики).

Примерен времеви график

Кандидатите трябва да имат предвид, че следният времеви график е предоставен само за сведение и подлежи на изменения в контекста на годишната покана за представяне на предложения:

- 1) **декември на „година n-2“ / януари на „година n-1“**: публикуване на годишната покана за представяне на предложения (включваща информацията относно формуляра, който трябва да се използва, и друга актуална информация за процедурата за подбор през съответната година);
- 2) **31 март на „година n-1“**: подаване на обобщената информация за СДПЕМ;
- 3) **30 април на „година n-1“**: подаване на предложенията за СДПЕМ;
- 4) **от май до август на „година n-1“**: оценка и подбор на предложенията за СДПЕМ;
- 5) **септември на „година n-1“**: съобщаване на резултатите от процедурата за подбор и изпращане на рамкови споразумения за партньорство на одобрените СДПЕМ;
- 6) **септември на „година n-1“ до:**

а) **януари на „година n“**: провеждане на кампания за информация и популяризиране от консорциумите за СДПЕМ, които ще приемат и обработват заявления от кандидати за стипендии категория А;

б) **май на „година n“**: продължаване на кампанията за информация и популяризиране за приемане и обработка на заявления от кандидати за стипендии категория Б.

Консорциумите за СДПЕМ определят крайни срокове за приемане на заявления за двете категории стипендии, съвместими с определените от Агенцията (вж. точка 8 по-долу).

7) **ноември на „година n-1“**: броят на наличните стипендии от категория А и категория Б се съобщава на всички консорциуми за СДПЕМ (както на новите, така и на избраните през предходни години, които все още изпълняват петгодишния цикъл);

8) Заявления за стипендии за участие в СДПЕМ:

а) **края на януари на „година n“**: консорциумите за СДПЕМ предоставят списъците с избраните от тях докторанти от категория А на Агенцията, която валидира списъците и подготвя официалните документи за облекчаване на визовата процедура.

б) **края на май на „година n“**: консорциумите за СДПЕМ предоставят на Агенцията списъците с избраните от тях докторанти от категория Б.

9) **юли на „година n“**: подписване от двете страни на специфични споразумения за безвъзмездни средства; Агенцията превежда първото плащане от предварителното финансиране по банковата сметка на бенефициера;

10) **считано от август на „година n“**: начало на дейностите на СДПЕМ.

6 ДЕЙСТВИЕ 2: ПАРТНЬОРСТВА ПО „ЕРАЗМУС МУНДУС“

6.1 ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 1: ПАРТНЬОРСТВА С ДЪРЖАВИ, ОБХВАНАТИ ОТ ИНСТРУМЕНТИТЕ ЕИСП, ИСР, ЕФР И ИПП

Европейският съюз осъзнава значението на висшето образование за икономическото и социалното развитие. Висшето образование има решаваща роля за създаването на висококачествени човешки ресурси, за разпространението на научните открития и новите знания чрез преподаване и обучение на бъдещи поколения граждани, професионалисти и политически лидери от висока класа, които на свой ред допринасят за по-доброто управление и социалното сближаване в Европа и извън нейните граници.

Нарастващата скорост, с която остаряват съществуващите знания, и бързо променящите се средства за предаване и обновяване на знанията ще наложат образователния сектор да бъде високо приспособим, за да отговаря на потребностите на икономиката и обществото като цяло. В условията на глобализация държавите, които са твърде слабо свързани с глобалната икономика на знанието, ще се окажат във все по-неизгодно положение и няма да успеят да създадат подходящи социално-икономически условия за населението.

На този фон насърчаването на структурираното сътрудничество между Европейския съюз и висши училища от трети държави, и по-специално улесняването на институционалната мобилност, е ситуация, в която всички печелят, не само чрез увеличаване на въздействието на висшето образование върху устойчивото развитие на трети държави, но и чрез създаване на трайни връзки и генериране на взаимно обогатяване и разбирателство между народите.

В периода 2004—2008 г. специфични за дадена държава стипендии, финансирани по линия на външни инструменти за сътрудничество на Комисията, допълваха стипендиите на „Еразмус Мундус“, за да се увеличи броят на бенефициерите, които могат да се обучават в Европа, идващи от определени трети държави. В тази рамка бяха „отворени“ няколко конкретни „Прозорци за външно сътрудничество „Еразмус Мундус“ (ЕМЕСW) за студенти и служители от целевите трети държави, а висши училища от ЕС и трети държави бяха поканени да създадат проекти за партньорство, имащи за цел да приемат студенти, изследователи и академичен състав. Поради успеха на програмата географският обхват на „Прозорци за външно сътрудничество „Еразмус Мундус“ постоянно се разширяваше. От февруари 2009 г. програмата „Прозорци за външно сътрудничество“ (ЕСW) беше включена в рамките на по-широката програма „Еразмус Мундус 2009—2013 г.“ и сега вече се нарича: „Еразмус Мундус Действие 2 Направление 1 — Партньорства“.

ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 цели да насърчава европейското висше образование, да подпомага подобряването и разширяването на перспективите за кариера на студентите и да улеснява междукултурното разбирателство чрез сътрудничество с трети държави в съответствие с целите на външната политика на Европейския съюз, за да допринесе за устойчивото развитие на тези държави в областта на висшето образование. Програмата включва партньорства между висши училища от Европа и от трети държави, обмен и мобилност на всички степени на висшето образование, включително система за стипендии. Това означава помощ за мобилността на студентите (по бакалавърска и магистърска степен, докторанти и защитили докторска степен), както и за академичен състав и административен персонал).

Както при ЕСW, в рамките на ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 се предвиждат мерки за сътрудничество с определени държави (т.нар. „географски прозорци“), които дават израз на политическия избор на

няколко държави под формата на „партида“. Те допълват други действия на Европейската комисия, развивани в целевата територия или регион.

Конкретните цели на програмата ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 са, както следва:

- да допринесе за взаимното обогатяване на обществата чрез развиването на квалификациите на мъже и жени, така че те да разполагат с подходящи умения, по-специално спрямо пазара на труда, и да са с широк кръгзор и международен опит;
- да насърчи мобилността за най-талантливите студенти и преподаватели от трети държави, по-специално от уязвимите групи, подбрани въз основа на академичните постижения, за придобиването на квалификации и/или опит в Европейския съюз;
- да допринесе за развитието на човешките ресурси и капацитета за международно сътрудничество на висшите училища в трети държави посредством увеличаване на мобилността между Европейския съюз и трети държави в съответствие с принципите на равните възможности и недопускането на дискриминация;

Изпълнението на програмата допринася изцяло за популяризиране на хоризонталните политики на Общността, по-специално чрез:

- укрепване на европейските икономика и общество, основани на знанието, и спомагане за създаване на повече работни места в съответствие с целите на Лисабонската стратегия и за засилване на глобалната конкурентоспособност на Европейския съюз, неговия устойчив икономически растеж и неговото по-голямо социално сближаване;
- насърчаване на култура, знания и умения за мирно и устойчиво развитие в Европа на многообразието;
- насърчаване на осведомеността за значението на културното и езиково многообразие в Европа, както и на необходимостта от борба с расизма и ксенофобията, и насърчаване на межкултурното образование;
- вземане под внимание на студентите със специални нужди, и по-специално подкрепа на тяхното интегриране в традиционната система за висше образование, както и насърчаване на равните възможности за всички;
- насърчаване на равенството между мъжете и жените и допринасяне за борбата с всички форми на дискриминация, основани на пола, расов или етнически произход, религия или вяра, увреждания, възраст или сексуална ориентация;
- насърчаване на развитието на трети държави.

6.1.1 ОБРАЗОВАТЕЛНИ СПЕЦИАЛНОСТИ И НУЖДИ НА РЕГИОНА/ДЪРЖАВАТА

Програмата ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 е отворена за всички степени на висшето образование (от студенти по бакалавърска степен до защитили докторска степен лица и академичен състав) и работи във всички образователни специалности. В този контекст се препоръчва настоятелно проектите да осъществяват дейности, обхващащи колкото се може повече от учебните и образователните дисциплини, определени в дадена партида в ръководствата за поканите за представяне на предложения.

6.1.2 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

В този раздел са описани общите критерии за допустимост на партньорства. Всички конкретни изисквания за отделен географски прозорец или партия трябва да са изпълнени по отношение на допустимост на държавата, допустимост на партньорството, дейностите, целевите групи и вида мобилност, както са публикувани в съответните ръководства за поканите за представяне на предложения.

Всеки кандидат може да представи само едно предложение за всяка отделна партия. Едно и също европейско партньорство може да представи предложения за не повече от четири партии, като всяко от тях трябва да бъде представено в отделен плик.

6.1.2.a ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ И СЪСТАВ НА ПАРТНЬОРСТВОТО

СЪСТАВ НА ПАРТНЬОРСТВОТО

Минималното партньорство трябва да се състои от:

- ✓ пет европейски висши училища, получили харта „Еразмус“, от най-малко три държави-членки на Европейския съюз, плюс
- ✓ най-малко едно висше училище от всяка страна в съответната партия.

С цел да се осигури добро управление на партньорството от кандидата, максималният размер на партньорството се ограничава до 20 партньора.

Горното правило подлежи на изменения в зависимост от съответните географски прозорци или партията. Подробна информация относно правилото, приложимо към всеки от географските прозорци или всяка от партидите, ще бъде дадена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

КАНДИДАТИ/КООРДИНИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ

Кандидатите трябва:

1. да бъдат юридическо лице;
2. да бъдат университет или висше училище. За да бъдат допустими като висши училища, кандидатите трябва да провеждат учебни занятия на равнище студенти по бакалавърска и магистърска степен и/или докторанти във висши училища, водещи до квалификация, призната от компетентните органи в тяхната собствена държава; тези висши училища може да се наричат „университет“ или да имат друго съответно наименование (напр. „политехникум“, „колеж“, „институт“ и др.). Обърнете внимание, че (филиали на) висши училища от трети държави, намиращи се в допустими европейски държави, или филиали на европейски висши училища, намиращи се в трети държави, не се смятат за допустими кандидати;
3. да бъдат регистрирани в една от следните европейски държави: (виж на обратната страна)

Държави-членки на ЕС			Други държави или потенциални кандидатки, евентуално при същите условия като държавите-членки ^{48 49}			
			Държави от ЕИП	Потенциални кандидатки	Страни кандидатки	
Австрия	Германия	Нидерландия	Исландия	Албания	Хърватска	Швейцария
Белгия	Гърция	Полша	Лихтенщайн	Босна и Херцеговина	Турция	
България	Унгария	Португалия	Норвегия	Черна гора	Бивша югославска република Македония	
Кипър	Ирландия	Румъния		Сърбия		
Чешка република	Италия	Словакия		Косово съгласно Резолюция 1244/99 на СС на ООН		
Дания	Латвия	Словения				
Естония	Литва	Испания				
Финландия	Люксембург	Швеция				
Франция	Малта	Обединено кралство				

- да бъдат пряко отговорни за управлението на дейностите със своите партньори, а не да действат като посредници;
- да са получил харта „Еразмус“ преди датата на публикуване на поканата.

ПАРТНЬОРИ

Партньорите трябва:

- да бъдат юридическо лице;
- да бъдат университет или висше училище. За да бъдат допустими като висши училища, кандидатите трябва да провеждат учебни занятия на равнище студенти по бакалавърска и за магистърска степен и/или докторанти във висши училища, водещи до квалификация, призната от компетентните органи в тяхната собствена държава; тези висши училища може да се наричат „университет“ или да имат друго съответно наименование (напр. „политехникум“, „колеж“, „институт“ и др.). Обърнете внимание, че (филиали на) висши училища на трети държави,

⁴⁸ За да бъде един проект допустим по действие 2, когато с него кандидатства организация от други държави или потенциални кандидатки евентуално при същите условия като държавите-членки, към датата на решението за подбора трябва да има действащо споразумение (меморандум за разбирателство или решение на Съвместния комитет на ЕИП), установяващо участието на тази държава в програма ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1. Ако случаят не е такъв, организациите от съответната държава се считат за организации от трети държави в съответната партия — те имат право да участват в проекти, но не да подават заявления за тях, нито да ги координират.

⁴⁹ Обърнете внимание, че държавите, посочени като „Други държави или потенциални кандидатки, евентуално при същите условия като държавите-членки“ не са допустими за участие по ЕФР или Инструмента за индустриализираните страни (ИИС).

намиращи се в допустими държави, или филиали на европейски висши училища, намиращи се в трети държави, не се смятат за допустими партньори;

3. да бъдат регистрирани в една от държавите от поканата. Задължението да са носители на харта „Еразмус“ не важи за партньорски университети от трети държави. Агенцията ще поиска от делегациите на ЕС да се свържат със съответните органи на въпросната държава, за да се гарантира, че висшите училища от трети държави, включени в партньорството, отговарят на определението за висше училище, изложено в член 2 от Решението за програмата.

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ

Освен допустимите държави в проекта могат да участват друг вид организации. Такива асоциирани членове участват активно в дейността, но не са бенефициери и може да не получат финансиране от безвъзмездната помощ. Асоциираните членове не са длъжни да изпълняват критериите за допустимост на кандидата и партньорите.

Асоциираните членове трябва да бъдат посочени в заявлението, като се описва ролята им в контекста на предложения проект. В някои случаи асоцииран член може да бъде приемна институция, например ако част от учебния период се предвижда да бъде под формата на практика.

Някои типове асоциирани членове, които могат да бъдат особено подходящи за целите и дейностите по тази програма, са:

- предприятия, промишлени и търговски камари, местни, регионални или национални публични субекти, както и изследователски центрове, регионални висши училища, които не са част от национална система, но са официално признати от една от допустимите държави;
- национални и международни организации с нестопанска цел, които работят с бежанци, лица, получили право на политическо убежище, разселено население и местно население.

Очакванията са, че асоциираните членове ще допринесат за предаването на знания и резултати и ще подпомагат популяризирането, изпълнението, оценката и устойчивото развитие на проектите.

ЕВРОПЕЙСКИ СТУДЕНТИ

За да бъдат допуснати за участие, европейските студенти по бакалавърска и магистърска степен, както и докторантите и защитилите докторска степен, наричани „европейски студенти“:

1. трябва да са граждани на една от допустимите европейски държави;
2. трябва да са записани в едно от европейските висши училища в партньорството;

Допустими за кандидатстване са също студентите, отговарящи на следните условия:

- студенти, кандидатстващи за мобилност за магистърска степен, които са получили първа образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от европейско висше училище в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта;
- студенти, кандидатстващи за мобилност за докторска степен, които са получили втора образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от европейско висше училище в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта;

- студенти, кандидатстващи за мобилност, които са защитили докторска степен през последните две години и имат подкрепата на европейско висше училище в партньорството за мобилност като доктори. Това може да е с цел изследвания, обучение и посещение на тясноспециализирани лекции.
- 3. трябва да имат задоволителни познания по езика на лекциите или по един от езиците, говорими понастоящем в приемните държави;
- 4. студентите по бакалавърска степен трябва да са завършили успешно най-малко една учебна година в първата образователно-квалификационна степен за висше образование.

СТУДЕНТИ ОТ ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

За да бъдат допуснати за участие, студентите по бакалавърска и магистърска степен, както и докторантите и защитилите докторска степен от трети държави, наричани „студенти от трети държави“:

1. трябва да са граждани на една от третите държави, попадащи в обхвата на съответната партия;
2. не трябва да са пребивавали или извършвали основната си дейност (учение, работа и др.) през общо 12 месеца от последните пет години в една от европейските държави;
3. за целева група 1 (ЦГ1): студентите трябва да са записани в едно от висшите училища от третите държави, участващи в партньорството; студентите по бакалавърска степен трябва да са завършили успешно най-малко една учебна година във висше училище в своята държава;
4. за целева група 2 (ЦГ2): студентите трябва да са записани във висше училище (неучастващо в партньорството) от трета държава от съответната партия или да са получили университетска или равностойна степен от институция в тези трети държави. Необходимо е да обяснят с каква ще им бъде полезен (за тях и за непосредствената им социално-икономическа среда) учебният период в чужбина и да включат в заявлението си писма в подкрепа на това;
5. за целева група 3 (ЦГ3): студентите трябва да бъдат граждани на една от третите държави, попадащи в обхвата на партията, и да бъдат част от уязвимата целева група;
6. трябва да имат задоволителни познания по езика на лекциите или по един от езиците, говорими понастоящем в приемните държави;

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ И АДМИНИСТРАТИВЕН ПЕРСОНАЛ

За да бъдат допуснати за участие, академичният състав и административният персонал, наричани по-долу „персонал“:

1. трябва да са граждани на една от допустимите държави;
2. трябва да работят или да са свързани с висше училище в партньорството;
3. безвъзмездните помощи за мобилност трябва да се основават на споразумения за партньорство между членовете на партньорството;

4. изпращащите и приемните университети, както и отделните лица от персонала, трябва да се споразумели относно програмата на лекциите, изнасяни от пристигащия персонал, относно изследователските дейности или относно вида на предстоящото обучение;
5. мобилността може да се състои в обмен „длъжност за длъжност“ или в еднопосочен поток на гости до или от трета държава.

Мобилността на персонала трябва да допринесе за засилване на капацитета за международно сътрудничество на висшите училища в трети държави чрез създаване на нов учебен материал, както и на капацитета за управление.

Тя трябва да има за цел да укрепи и разшири връзките между катедрите и факултетите и да подготви почвата за бъдещи проекти за сътрудничество между университетите. Мобилността на персонала се очаква също да доведе до напредък при прилагането на Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) или на други системи за признаване на следване в партньорската институция.

6.1.2 б ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

Проектът ще включва организацията и изпълнението на мобилност на студентите и персонала на всички степени на висшето образование, предоставяне на образование/обучение и други услуги на чуждестранни студенти и назначаване на преподаване/обучение и изследователска дейност и други услуги за персонал от държавата/държавите, попадаща/и в обхвата на проекта.

Дейностите трябва да се проведат в една от допустимите държави, попадащи в обхвата на съответните насоки по поканата и участващи в партньорството.

Проектът, и по-специално организацията на мобилността, трябва да е готов да стартира в годината на заявлението. Проектът, който е избран през година „n“, трябва да може да започне с мобилността на студентите от „година n“ или най-късно „година n+1“ в съответствие с календара на учебната година на приемната държава. Мобилността на персонала може да започне по всяко време в рамките на продължителността на проекта и трябва да завърши в срока на допустимост на проекта.

Проектът ще се състои от две основни части:

- организация на мобилността;
- индивидуална мобилност на студентите и персонала.

Организацията на дейностите по мобилността има за цел да създаде оптимални условия чрез мерки в подкрепа на качеството, за студентите и персонала да вземат определени периоди на учение/практика преподаване/изследвания/обучение в партньорските университети на други държави участници.

Кандидатите трябва да имат предвид, че ако предложението им бъде одобрено, ще трябва да представят на Агенцията списък на действително избраните студенти и персонал, които да се възползват от мобилността, както и резервен списък с посочване на име, пол, целева група, националност, изпращаща и приемна институция, учебна дисциплина, вид мобилност (вж. раздел „Индивидуална мобилност“) и продължителност. Освен това трябва да се дадат данни за броя на отхвърлените кандидати по вид на мобилността, държава по произход и пол. Списъкът по вид на мобилността трябва да се предаде преди започването на първата мобилност за всеки вид и не по-късно от 1 април на година „n+1“.

За да се организира мобилността, партньорството трябва:

- Да изготви меморандум за разбирателство между партньорите с цел да се постигне добро управление на партньорството и да се обхванат всички аспекти, свързани с организацията на схемата за мобилност. Меморандумът за разбирателство трябва да установи:
 - ролята на партньорите и тяхното индивидуално участие в организационните дейности (дейности за прозрачност, комуникационна стратегия, подготвителни академични дейности, както и други);
 - процедурите и критериите за подбор на кандидатите (напр. централизирани механизми за подбор, прилагани от всички партньори. Тези механизми ще вземат предвид различните критерии, приложими за отделните целеви групи);
 - определяне на конкретната учебна организация (напр. за студентите: съгласувани изпитни критерии, академично признаване на периоди на следване зад граница; за персонала: включване на лекциите, преподавани по редовната програма на приемния университет, правила за оценка на студентите и лекциите, програми за обучение и др.);
- Да разработи ясна стратегия за популяризиране и прозрачност за партньорството, включваща по-специално отделен уебсайт за партньорството с изрично позоваване на Действие 2 — Партньорства „Еразмус Мундус“ и предоставяне на цялата необходима информация за партньорството от академична, финансова и административна гледна точка. Тя трябва да включва сериозна стратегия за работа в мрежа, обхващаща колкото се може повече университети в съответните трети държави и до уязвимите групи, особено когато те са сред приоритетите за третите държави: http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm;
- Да определи процедури и критерии за подбора на студенти и персонал, които да участват в дейностите по индивидуална мобилност. Партньорствата трябва да гарантират минимална продължителност от най-малко 45 дни след публикуването на поканата за изразяване на интерес за представяне на заявленията на кандидатите за стипендии за мобилност. Процедурата за подаване на заявления от страна на кандидатите и срокът трябва да са определени по такъв начин, че да предоставят на кандидата цялата необходима информация достатъчно рано и с достатъчно време, за да подготви и подаде своето заявление;
- Да въведе механизъм за подбора на студенти, изследователи, академичен състав и административен персонал на висшите училища, който да гарантира прозрачността на процедурата на подбор и равнопоставено третиране на отделните заявления;
- Да решава многосекторни въпроси като баланс между половете, равни възможности и участие на групите в неравностойно положение (студенти с увреждания, студенти в икономически неравностойно положение). Сред изискванията са ясни разпоредби за включване, които да дадат възможност за реално участие в тази програма на групи в неравностойно положение⁵⁰;
- Да предвиди мерки, насочени към предотвратяване на евентуално изтичане на мозъци от третите държави, участващи в схемата за мобилност;

⁵⁰ Обърнете внимание на разликата между групи в неравностойно положение и уязвими групи: първите се свързват с многосекторни въпроси и трябва да се имат предвид при подбора на кандидати **и за трите целеви групи**, а вторите - само при подбора на кандидати по ЦГ III.

- Да осигури достатъчна езикова помощ;
- Да предложи необходимите улеснения за студентите (напр. международен офис, жилищно настаняване, инструктаж, помощ за визи и разрешения за пребиваване и др.), включително при необходимост услуги за членовете на семейството на стипендианти или за стипендианти със специални нужди;
- Прилагане на осигурителна схема, гарантираща, че студентите са подходящо защитени при злополука, нараняване, заболяване и др., докато участват в ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1;
- Изготвяне на споразумения със студентите за индивидуална работна програма и за обема на работа, необходим за полагане на изпитите, или за друга форма на оценка (напр. споразумение за учене);
- Да съдейства за академично признаване на следване, обучение, изследвания и преподаване (чрез ECTS — Европейската система за трансфер на кредити или други съвместими системи) с оглед насърчаване на създаването и/или прилагането на общи зони на висшето образование. В този смисъл минимално изискване за всички партньори е да разглеждат периода на следване в чужбина като неразделна част от учебната програма. Пълно академично признаване ще бъде дадено от изпращащия университет на периода на следване (включително изпитите или други видове оценка), прекаран в приемния университет/приемните университети). В края на периода на следване в чужбина приемният университет ще предостави на пристигащия студент, както и на изпращащия университет, препис от резултатите от следването, потвърждаващи, че програмата е изпълнена. Препоръчва се също издаването на дипломно приложение;
- Да изготви споразумения с университетски преподаватели за часовете лекции, които пристигащият преподавател трябва да изнесе и които трябва да бъдат част от лекционни курсове, оценявани като част от степента/дипломата, предлагана от приемната институция;
- Да предвиди програма за проследяване на отиващите си студенти;
- Да изготви механизми за вътрешна оценка и оценка на качеството;
- Да разработи устойчива стратегия, обясняваща по какъв начин обменът на мобилност може да улесни създаването на трайни връзки с трети държави, как може да отговори на социалните, икономическите и политическите потребности на съответните трети държави и как ще помогне за разпространението на европейските социални и демократични ценности.

ИНДИВИДУАЛНА МОБИЛНОСТ

Има три целеви групи за потоците индивидуална мобилност и пет различни вида индивидуална мобилност за студентите и за академичния състав.

Целева група	Целеви бенефициери	Видове мобилност	Държави на лицата, участващи в мобилността
ЦЕЛЕВА ГРУПА 1	Студенти и персонал, записани в едно от висшите училища, които са членове на партньорството	студенти по бакалавърска и магистърска степен, докторанти, защитили	Трети държави от съответната партия и европейски държави

		докторска степен, обмен на персонал	
ЦЕЛЕВА ГРУПА 2	Граждани на третите държави от географската партида, записани във висше училище на тези държави, което не е включено в партньорството, или получили университетска или равностойна степен от институция на тези държави. Това включва евентуално предоставяне на възможности за мобилност на граждани на трети държави, работещи в публични административни органи и в публични и частни предприятия.	Студенти по магистърска степен, докторанти, защитили докторска степен	Само трети държави от съответната партида
ЦЕЛЕВА ГРУПА 3	Граждани на трети държави от съответната географска партида, които са в особено уязвимо положение по социални и политически причини. Например: 1) имат статут на бежанци или лица, получили право на политическо убежище (по международното право или в съответствие с националното законодателство на една от европейските приемни държави), или 2) може да се докаже, че са били обект на неоправдано изключване от университета въз основа на раса, етнос, религиозни и политически убеждения, пол или сексуално предразположение, или 3) принадлежат на местно население, обект на специална национална политика, или са вътрешно разселени лица)	студенти по бакалавърска степен, студенти по магистърска степен, докторанти, защитили докторска степен	Само трети държави от съответната партида

Обърнете внимание, че:

- ✓ **целева група 1 трябва да представлява не по-малко от 50%** от индивидуалната мобилност, попадаща в обхвата на проекта;
- ✓ **студентите и персоналът от трети държави трябва да представляват не по-малко от 70%** от индивидуалната мобилност, попадаща в обхвата на проекта;
- ✓ **европейските студенти и персонал не могат да бъдат повече от 30%** от потоците индивидуална мобилност, попадащи в обхвата на проекта.

По принцип различните видове индивидуална мобилност са, както следва:

Вид мобилност	Разпределение
Студенти по бакалавърска степен	30–40% от общия брой
Студенти по магистърска степен	20–30% от общия брой
Докторанти	15–25% от общия брой
Стипендии за защитили докторска степен	5–15% от общия брой
Персонал	5–15% от общия брой

Кандидатите трябва да посочат в заявлението броя на мобилностите, целевите групи, видовете мобилност и образователните дисциплини, които желаят да обхванат. Разпределението по видове мобилност трябва да се спазва и да попада в обхвата, посочен в таблицата.

Видът, разпределението и броят на потоците допустима мобилност могат да варират в зависимост от съответната партия. Подробна информация ще бъде предоставена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения. Всяко предложение трябва да включва най-малко минималния брой потоци индивидуална мобилност, изискван от съответната партия и публикуван в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Както европейските кандидати, така и кандидатите от трети държави, не могат да получат втора стипендия за същия вид мобилност по друг проект в рамките на ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1. Освен това кандидатите нямат право на повече от една дейност по мобилността в рамките на същия проект.

Потоците мобилност за студенти и персонал между европейските институции или между институциите от трети държави, участващи в партньорството, не са допустими⁵¹.

Мобилността може да включва период на стаж (не повече от 3 месеца) в държавата на партньорите или асоциираните членове на приемните висши училища, при условие че стажът е предшестван от най-малко шест месеца период на следване в чужбина и че е признат като неразделна част от програмата на студента. Стажът трябва да бъде съгласуван с всички засегнати партньори, като е нужно да се осигури и внимателно проследяване на студентите.

На европейските университети се препоръчва да се запознаят обстойно със специфичните условия във всяка от съответните трети държави, преди да решат да изпращат студенти или академичен състав, и да се съобразяват със съветите на своите министерства на външните работи.

⁵¹ Пътните и дневните разходи на персонала на партньорството за целите на организацията на мобилността трябва да бъдат покрити от еднократната сума, отпусната на партньорството за такава цел.

ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОЕКТА

Периодът на действие на проекта може да е различен в зависимост от съответната партия, но не може да бъде повече от 48 месеца. Подробна информация ще бъде предоставена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Партньорството може да вземе решение относно продължителността на мобилността в рамките, установени в долната таблица:

Вид индивидуална мобилност	ЦЕЛЕВА ГРУПА I		ЦЕЛЕВА ГРУПА II	ЦЕЛЕВА ГРУПА III ⁵²
	ЕС/други държави и потенциални кандидати, евентуално при същите условия като държавите-членки	Партньори от трети държави		
Студенти по бакалавърска степен	от 1 академичен семестър до 1 академична година (не повече от 10 месеца)		Не е приложимо	от 1 академичен семестър до 3 академични години (не повече от 34 месеца)
Студенти по магистърска степен	от 1 академичен семестър до 1 академична година (не повече от 10 месеца)	от 1 академичен семестър до 2 академични години (не повече от 22 месеца)	от 1 академичен семестър до 2 академични години (не повече от 22 месеца)	от 1 академичен семестър до 2 академични години (не повече от 22 месеца)
Докторанти	6-34 месеца		6-34 месеца	6-34 месеца
Защитили докторска степен	6-10 месеца		6-10 месеца	6-10 месеца
Персонал	1-3 месеца		Не е приложимо	Не е приложимо

6.1.3 Критерии за отпускане

Подборът на партньорствата ще бъде конкурсен процес, организиран от Агенцията въз основа на оценката на качеството на предложението от академична и организационна гледна точка. Всички заявления ще бъдат оценени от външни независими експерти в съответствие с петте критерии за отпускане, посочени по-долу. Максималната оценка, която може да получи едно предложение, е

⁵² За ЦГ II и III, ако продължителността на мобилност е по-малка от пълния академичен срок и не се издават дипломи, партньорството трябва да гарантира, че периодите на следване и кредитите ще бъдат признати от изпращащите университети. За тази цел са необходими предварителни академични споразумения с партньорските университети от трети държави.

100%. По принцип предложенията, които не достигнат минималния праг за качество от 50%, няма да бъдат обсъждани за финансиране.

Критерии	Тежест
1. Адекватност	25%
2. Качество	65%
2.1 Състав на партньорството и механизми за сътрудничество	20%
2.2 Организиране и осъществяване на мобилността	25%
2.3 Услуги и последващи действия за студентите/персонала	20%
3. Устойчивост	10%
Общо	100%

1. Адекватност (25% от крайната оценка)

В съответствие с този критерий кандидатите трябва да обосноват адекватността на своите предложения по отношение на целите на ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (раздел 6.1) и да обяснят как очакваните резултати допринасят за изпълнение на изискванията, определени в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Критерият за адекватност включва въпроси като:

- потенциал на предложението да засили сътрудничеството между институциите, да развие капацитета за преподаване и учене във висшето образование и да изгради капацитета за управление на висшите училища в третите държави;
- конкретни нужди и ограничения на целевите групи и на целевата държава/целевите държави;
- тематични потребности и как те се вписват в стратегиите за развитие на включените трети държави, както и въздействието им върху участващите институции от тези държави.
- многосекторни въпроси, напр. равни възможности, баланс между половете, социална справедливост и евентуално изтичане на мозъци в резултат на програмата.

2. Качество (65% от крайната оценка)

В съответствие с този критерий кандидатът трябва да обясни мерките, предприети за гарантиране на качествена организация и осъществяване на мобилността. Той поставя ударението върху компетентността на предложеното партньорство да постигне целите, стратегиите/процедурите и дейностите на проекта, за да бъде организирана и осъществена мобилността, услугите и оборудването, предлагани на записаните студенти, както и върху начина, по който партньорството възнамерява да осигури ефикасното участие на тези студенти в схемата за мобилност.

2.1 Състав на партньорството и механизми за сътрудничество (20% от крайната оценка)

Този критерий включва въпроси като:

- въздействие на партньорството по отношение на многообразието (партньори и асоциирани членове, географски обхват или включване, както на периферни институции, така и на висши училища в големите градове), опит на кандидата и партньорите в управлението на проекти за международно сътрудничество, тяхната техническа и оперативна компетентност и допълващ ефект;
- степен на ангажираност и участие на партньорите в проекта (стратегия за прозрачност, процедура на подбор за мобилност на студентите и персонала, балансирано разпределение на задачите и дейности по мобилността между партньорите);
- качество и надеждност на механизмите за сътрудничество, определени между участващите организации, и съвместните мерки за осигуряване на очакваното качество за проследяване на развитието на проекта (показатели и модел за сравнение);
- качество на плановете за комуникация и на механизмите за сътрудничество (меморандум за разбирателство).

2.2 Организация и осъществяване на мобилността (25% от крайната оценка)

Тук се включват въпроси като:

- как ще бъдат осъществени предложените дейности за мобилност и как предложените резултати и цели ще бъдат постигнати чрез баланс между разходи и ефективност. Ефикасно използване на периодите на мобилност — оптимално оползотворяване на времето зад граница за реализиране на максимална полза. Адекватност на резултатите от проекта и свързаните дейности;
- стратегия и конкретни мерки, предложени за гарантиране на прозрачност, повишаване на осведомеността, популяризиране на проекта;
- мерки, предприети за привличане на подходящия брой и профил на отделните студенти и персонал, за да се осигурят предложените потоци на мобилност, както и отношението между тях и тематичната компетентност на партньорските институции, профила на студентите/персонала;
- установяване на методи и критерии за гарантиране на безпристрастна и прозрачна процедура на подбор на базата на качествата и равните възможности, както и на съгласувани с партньорството стандарти за съвместни процедури на подаване на заявления, подбор, отпускане и изпити;
- интегриране на схемата на мобилност между партньорските институции (напр. как предложението отговаря на изискванията по отношение на броя и видовете действия за мобилност, баланс на предложените потоци мобилност между партньорите);
- съгласуваните механизми за изпитване на студентите и признаване и трансфер на кредитите за следване (използване на Европейската система за трансфер на кредити, ECTS, или други равностойни механизми, използване на дипломно приложение);

- предвижданата стратегия за осигуряване на качеството и оценка, предложена от партньорството за гарантиране на ефикасен мониторинг на работата по проекта (както от академична, така и от административна гледна точка);
- конкретни мерки, предприети от партньорството за изпълнение на междусекторните изисквания за равни възможности, баланс между половете, участие на лица с увреждания и на лица в неблагоприятно икономическо положение, предотвратяване на изтичането на мозъци.

2.3 Услуги и последващи действия за студентите/персонала (20 % от общата оценка)

Тук се включват въпроси като:

- споразумение със студентите, определящо ясно взаимните права, задължения и отговорности на студента и партньорството по академичните, финансовите и административните аспекти на участието на студента в схемата за мобилност;
- учебно споразумение, определящо програмата на следване зад граница и как тя улеснява академичното признаване;
- практически мерки за посрещане на пристигащите студенти и стипендианти в приемната институция, по-специално помощ за получаване на виза, административна помощ, жилищно настаняване, езикови курсове, помощ за разрешение за пребиваване и др.;
- интегриране на академичния състав в учебната програма и адекватност на плановете за обучение на административния персонал.

3. Устойчивост (10% от крайната оценка)

Този критерий поставя ударението върху мерки, предприемани от партньорството за гарантиране на подходящо разпространение и използване на резултатите от проекта, както и въздействието и устойчивостта на тези резултати в дългосрочен план (финансово, институционално) след периода на финансиране.

Тук се включват въпроси като:

- предприемане на адекватни действия и поддържане или доразвиване на резултатите след края на финансирането от Европейската комисия;
- въздействие върху съответните целеви групи на институционално равнище, включително признаване на следването между партньорите, създаване на клетки за международно сътрудничество в трети държави;
- осезаемо въздействие, мултипликационни ефекти и план за оползотворяване на резултатите от проекта и за дейности по разпространението в Европа и в трети държави.

След като се направи оценка на всяка от географските партии, ще бъде изготвен списък с най-добрите предложения. В границите на наличната финансова рамка ще бъде изготвен списък на подобрения проект/подбраните проекти по партии, както и резервен списък.

За финансовите и договорните условия вижте раздели 6.2 и 6.3.

6.2 ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ2: ПАРТНЬОРСТВА С ДЪРЖАВИ И ТЕРИТОРИИ, ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ИНСТРУМЕНТА ЗА ИНДУСТРИАЛИЗИРНИТЕ СТРАНИ (ИИС)

Инструментът за индустриализираните страни (ИИС) насърчава сътрудничеството с 17 индустриализирани страни и други държави и територии с високи доходи в Северна Америка, азиатско-тихокеанския регион и Персийския залив (наричани по-долу трети държави/територии). Въз основа на член 181А от Договора ИИС ще допринесе — заедно с други инструменти на Общността — за укрепване на отношенията на Общността с държавите и териториите, които обикновено имат сходни ценности, са важни политически и търговски партньори и играят активна роля в многостранните форуми и глобалното управление.

ЕС и третите държави осъзнават значението на академичното сътрудничество и академичния обмен като средство за насърчаване на взаимното разбирателство, иновациите и качеството на образованието. Системите за висше образование в ЕС и третите държави/територии са достигнали равнища на развитие на качеството, които са съпоставими. Те са основни доставчици на услуги за висше образование и интернационализират своите системи, за да привличат голям брой студенти от чужбина. Те предлагат съществен потенциал за взаимноизгодни дейности по академичното сътрудничество, включително обмен на студенти, професори и изследователи.

В тази рамка Действие 2 — Направление 2 на „Еразмус Мундус“ поставя ударението на регионална основа (т.е. сътрудничество между държави-членки на ЕС и повече от една трета държава/територия в дадена географска зона). Подходът по региони ще разнообрази вариантите за партньорство на висшите училища в ЕС, ще насърчи регионалното сътрудничество между държавите партньорки и ще премахне или облекчи диспропорциите между образователния сектор на ЕС и този на отделни трети държави/територии. В някои случаи такива диспропорции могат сами по себе си да представляват пречка за устойчиво двустранно сътрудничество и подходът по региони ще предложи гъвкава рамка за някои държави и територии да започнат сътрудничество с Общността.

Тези партньорства трябва да засилят мобилността в следните категории: студенти за магистърска степен, докторанти и защитили докторска степен, както и академичен състав и административен персонал от висшето образование. Партньорствата ще допринесат за подобряване на качеството на образованието. Тези проекти трябва да съответстват на нарастващата роля на Европейския съюз в икономическата и политическата сфера и да отразяват основни теми от отношенията на ЕС с индустриализираните му партньори.

Конкретните цели на програмата ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ2 са, както следва:

- да подпомага сътрудничеството между висшите училища с оглед насърчаване на програми за следване и мобилност;
- да засили мобилността на студентите, докторантите и защитилите докторска степен между Европейския съюз и третите държави/територии чрез насърчаване на прозрачността, взаимното признаване на квалификации и периодите на следване, изследвания и обучение, и когато е уместно — трансфера на кредити;
- да подпомага мобилността на специалистите (академичен състав и административен персонал) с оглед подобряване на взаимното разбирателство и компетентността по въпросите, свързани с отношенията между Европейския съюз и държавите партньорки;

- да придаде особено значение на насърчаването на сътрудничеството между отделните региони.

Изпълнението на програмата трябва да даде цялостен принос за популяризиране на хоризонталните политики на Общността, по-специално чрез:

- укрепване на европейските икономика и общество, основани на знанието, и спомагане за създаване на повече работни места в съответствие с целите на Лисабонската стратегия и за засилване на глобалната конкурентоспособност на Европейския съюз, неговия устойчив икономически растеж и неговото по-голямо социално сближаване;
- насърчаване на култура, знания и умения за мирно и устойчиво развитие в Европа на многообразието;
- насърчаване на осведомеността за значението на културното и езиково многообразие в рамките на Европа, както и на необходимостта от борба с расизма и ксенофобията, и насърчаване на межкултурното образование;
- вземане под внимание на студентите със специални нужди, и по-специално подкрепа на тяхното интегриране в традиционната система за висше образование, както и насърчаване на равните възможности за всички;
- насърчаване на равенството между мъжете и жените и допринасяне за борбата с всички форми на дискриминация, основани на пола, расов или етнически произход, религия или вяра, увреждания, възраст или сексуална ориентация.

6.2.1 ОБРАЗОВАТЕЛНИ СПЕЦИАЛНОСТИ И НУЖДИ НА РЕГИОНА/ДЪРЖАВАТА

ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 развива дейност във всички образователни специалности. В този контекст се препоръчва настоятелно проектите да осъществяват дейности, обхващащи учебните и образователните дисциплини, определени в дадена партия в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

6.2.2 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

В този раздел ще намерите общите критерии за допустимост на партньорствата. Всички конкретни изисквания за отделна партия трябва да са изпълнени по отношение на допустимост на държавата, допустимостта на партньорството, дейностите и вида мобилност, както са публикувани в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Всеки кандидат може да представи само едно предложение за всяка отделна партия. Едно и също европейско партньорство може да представи предложения за не повече от две партии, като всяко от тях трябва да бъде представено в отделен плик.

6.2.2 а ДОПУСТИМИ УЧАСТНИЦИ И СЪСТАВ НА КОНСОРЦИУМА

СЪСТАВ НА ПАРТНЬОРСТВОТО

Минималното партньорство трябва да се състои от:

- ✓ пет европейски висши училища, получили харта „Еразмус“, от най-малко три държави-членки на Европейския съюз, плюс
- ✓ най-малко три висши училища от две държави от съответната партия.

С цел да се осигури добро управление на партньорството от кандидата, максималният размер на партньорството се ограничава до 12 партньора.

Горното правило подлежи на изменения в зависимост от съответната партия. Подробна информация относно правилото, приложимо към всяка от партидите, ще бъде дадена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

КАНДИДАТИ/КООРДИНИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ

Кандидатите трябва:

1. да бъдат юридическо лице;
2. да бъдат университет или висше училище. За да бъдат допустими като висши училища, кандидатите трябва да провеждат учебни занятия на равнище студенти по бакалавърска и магистърска степен и/или докторанти във висши училища, водещи до квалификация, призната от компетентните органи в тяхната собствена държава; тези висши училища може да се наричат „университет“ или да имат друго съответно наименование (напр. „политехникум“, „колеж“, „институт“ и др.). Обърнете внимание, че (филиали на) висши училища на трета държава/територия, намиращи се в европейски държави, или филиали на европейски висши училища, намиращи се в трети държави/територии, не се смятат за допустими кандидати;
3. да бъдат регистрирани в държава-членка на Европейския съюз;
4. да бъдат пряко отговорни за управлението на дейностите със своите партньори, а не да действат като посредници;
5. да са получили харта „Еразмус“ преди датата на публикуване на поканата.

ПАРТНЬОРИ

Партньорите трябва:

1. да бъдат юридическо лице;
2. да бъдат университет или висше училище. За да бъдат допустими като висши училища, кандидатите трябва да провеждат учебни занятия на равнище студенти по бакалавърска и магистърска степен и/или докторанти във висши училища, водещи до квалификация, призната от компетентните органи в тяхната собствена държава; тези висши училища може да се наричат „университет“ или да имат друго съответно наименование (напр. „политехникум“, „колеж“, „институт“ и др.). Обърнете внимание, че (филиали на) висши училища на трета държава/територия, намираща се в допустими държави, или филиали на

европейски висши училища, намиращи се в трети държави/територии, не се смятат за допустими партньори;

3. да бъдат регистриран в една от държавите съгласно поканата.

Обърнете внимание, че задължението за притежаване на харта „Еразмус“ не се отнася до партньорски университети в трета държава/територия. Агенцията ще поиска от делегациите на ЕС да се свържат със съответните органи на въпросната държава, за да се гарантира, че висшите училища от трети държави, включени в консорциума, отговарят на определението за висше училище, изложено в член 2 от Решението за програмата.

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ

Освен допустимите държави в мярката могат да участват друг вид организации. Такива асоциирани членове участват активно в дейността, но не са бенефициери и може да не получат финансиране от безвъзмездната помощ. Асоциираните членове не са длъжни да изпълняват критериите за приемливост на кандидатите и партньорите.

Асоциираните членове трябва да бъдат посочени в заявлението, като се описва ролята им в контекста на предложения проект. В някои случаи асоцииран член може да бъде приемна институция, например ако част от учебния период се предвижда да бъде под формата на практика.

Някои типове асоциирани членове, които може да бъдат особено подходящи за целите и дейностите по тази програма, са: предприятия, промишлени и търговски камари, местни, регионални или национални публични субекти, както и изследователски центрове, регионални висши училища, които не са част от национална система, но са официално признати от една от допустимите държави.

Очакванията са, че асоциираните членове ще допринесат за трансфера на знания и резултати, както и за иновационния процес, и ще подпомогнат популяризирането, изпълнението, оценката и устойчивото развитие на проектите.

ЕВРОПЕЙСКИ СТУДЕНТИ

За да бъдат допуснати за участие, европейските студенти по магистърска степен, както и докторантите и защитилите докторска степен, наричани „европейски студенти“:

1. трябва да бъдат граждани на държава-членка на ЕС;
2. за мобилност на студентите по магистърска степен, същите трябва да са получили първа образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от висше училище на ЕС в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта; или трябва да са записани към настоящия момент в курс за магистърска степен във висше училище, което е член на партньорството;
3. за мобилност на докторантите, същите трябва да са получили втора образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от висше училище на ЕС в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта; или трябва да са записани към настоящия момент в докторантска програма във висше училище, което е член на партньорството;
4. за мобилност на защитилите докторска степен, същите трябва да са получили докторска степен през последните две години и да имат подкрепата на европейско висше училище в

партньорството за мобилност като доктори. Това може да е с цел изследвания, обучение и посещение на тясноспециализирани лекции;

5. трябва да имат задоволителни познания по езика на лекциите или по един от езиците, говорими понастоящем в приемните държави;

СТУДЕНТИ ОТ ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

За да бъдат допуснати за участие, студентите по магистърска степен и докторантите от трета държава/територия, наричани „студенти от трети държави“:

1. трябва да са граждани на една от третите държави/територии, попадащи в обхвата на съответната партия;
2. за мобилност на студентите по магистърска степен, същите трябва да са получили първа образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от висше училище на трета държава/територия в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта; или да са записани към настоящия момент в курс за магистърска степен във висше училище, което е член на партньорството;
3. за мобилност на докторантите, същите трябва да са получили втора образователно-квалификационна степен за висше образование или призната равностойна образователна степен от висше училище на трета държава/територия в партньорството през същата учебна година, в която започва срокът на допустимост на проекта, или да са записани към настоящия момент в докторантска във висше училище, което е член на партньорството;
4. за мобилност на защитилите докторска степен, същите трябва да са получили докторска степен през последните две години и да имат подкрепата на висше училище на трета страна/територия в партньорството за мобилност като защитили докторска степен. Това може да е с цел изследвания, обучение и посещение на тясноспециализирани лекции;
5. трябва да имат задоволителни познания по езика на лекциите или по един от езиците, говорими понастоящем в приемните държави;

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ И АДМИНИСТРАТИВЕН ПЕРСОНАЛ

За да бъдат допуснати за участие, академичният състав и административният персонал, наричани по-долу „персонал“:

1. трябва да работят или да са свързани с едно от висшите училище в партньорството;
2. трябва да са граждани на държава-членка на ЕС или на една от третите държави/територии, попадащи в обхвата на съответната партия;
3. субсидиите за мобилност трябва да се основават на споразумения за партньорство между членовете на партньорството;
4. изпращащите и приемните университети, както и отделните лица от персонала, трябва да са се споразумели относно програмата на лекциите, изнасяни от пристигащите преподаватели,

относно изследователските дейности или относно вида на предстоящото обучение на персонала;

5. обменът може да се състои в обмен „длъжност за длъжност“ или в еднопосочен поток на гости до или от трета държава.

Мобилността на персонала трябва да допринесе за засилване на капацитета за международно сътрудничество на висшите училища в трети държави.

Тя трябва да има за цел да укрепи и разшири връзките между катедрите и факултетите и да подготви почвата за бъдещи проекти за сътрудничество между университетите. Мобилността на персонала се очаква също да подобри прилагането на Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) или на други системи за признаване на следване в партньорската институция.

6.2.2 б ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

Проектът ще включва организацията и изпълнението на мобилност на студентите, изследователите, предоставяне на образование/обучение и други услуги на чуждестранни студенти и назначаване на преподаване/обучение и изследователска дейност и други услуги за персонал от държавата/държавите, попадаща/и в обхвата на проекта.

Дейностите трябва да се проведат в една от допустимите държави/територии, попадащи в обхвата на съответната партия от поканата и участващи в партньорството.

Проектът, и по-специално организацията на схемата на мобилност, трябва да е готов да започне работа в годината на подаване на заявлението. Проектът, избран в година „n“, трябва да е готов да започне мобилността, считано от година „n“ и не по-късно от година „n+1“, в съответствие с календара на академичната година на приемната държава. Мобилността на персонала може да започне по всяко време в рамките на продължителността на проекта и да завърши в срока на допустимост на проекта.

Проектът ще се състои от две основни части:

- организация на мобилността;
- индивидуална мобилност на студентите и персонала.

Организацията на дейностите по мобилността включва създаването на оптимални условия, чрез мерки в подкрепа на качеството, за студентите и персонала да прекарат периоди на учение/практика преподаване/изследвания/обучение в партньорските университети на други държави участници.

Кандидатите трябва да имат предвид, че ако предложението им бъде одобрено, те ще трябва да представят на Агенцията списък на действително избраните студенти и персонал, които да се възползват от мобилността, както и резервен списък с посочване на име, пол, националност, изпращаща и приемна институция, учебна дисциплина, вид на образованието и продължителност. Освен това трябва да се дадат данни за броя на отхвърлените кандидати по вид мобилност, държава по произход и пол. Списъкът по вид на мобилността трябва да се предаде преди започването на първата мобилност за всеки вид и не по-късно от 1 април на „година n+1“.

За да се организира мобилността, партньорството трябва:

- Да изготви меморандум за разбирателство между партньорите с цел да се постигне добро управление на партньорството и да се обхванат всички аспекти, свързани с организацията на схемата за мобилност. Меморандумът за разбирателство трябва да установи:

- ролята на партньорите и тяхното индивидуално участие в организационните дейности (дейности за прозрачност, комуникационна стратегия, подготвителни академични дейности и т.н.);
 - процедури и критерии за подбор на кандидатите;
 - определяне на конкретната учебна организация (напр. за студентите: съгласувани изпитни критерии, академично признаване на периоди на следване зад граница; за персонала: включване на лекциите, преподавани по редовната програма на приемния университет, правила за оценка на студентите и лекциите, програми за обучение и др.);
- Да разработи ясна стратегия за популяризиране и прозрачност на партньорството, включваща по-специално отделен уебсайт за партньорството с изрично позоваване на ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2 и предоставяне на цялата необходима информация за партньорството от академична, финансова и административна гледна точка. Тя трябва да включва сериозна стратегия за работа в мрежа, обхващаща колкото се може повече университети в съответните трети държави;
 - Да въведе механизъм за подбор на студенти, изследователи, академичен състав и административен персонал на висшите училища, който да гарантира прозрачността на процедурата на подбор и равното третиране на отделните заявления;
 - Да определи процедури и критерии за подбор на студенти, академичен състав и административен персонал, които да участват в дейностите по индивидуална мобилност. Партньорствата трябва да гарантират минимална продължителност от поне 45 дни след публикуването на поканата за изразяване на интерес за представяне на заявленията на кандидатите за стипендии за мобилност. Процедурата за подаване на заявления от страна на кандидатите и срокът трябва да са определени по такъв начин, че да предоставят на кандидата цялата необходима информация достатъчно рано и с достатъчно време, за да подготви и подаде своето заявление;
 - Да осигури задоволителна езикова помощ;
 - Да предложи необходимите улеснения за студентите (напр. международен офис, жилищно настаняване, инструктаж, помощ за визи и разрешения за пребиваване и др.), включително при необходимост услуги за членовете на семейството на стипендианти или за стипендианти със специални нужди;
 - Прилагане на осигурителна схема, гарантираща, че студентите са подходящо защитени при злополука, нараняване, заболяване и др., докато участват в ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2;
 - Изготвяне на споразумения със студентите за индивидуална работна програма и за обема на работа, необходим за полагане на изпитите, или за друга форма на оценка (напр. споразумение за учене);
 - Да съдейства за академично признаване на следване, обучение, изследвания и преподаване (чрез ECTS — Европейската система за трансфер на кредити или други съвместими системи) с оглед насърчаване на създаването и/или прилагането на общи зони на висшето образование. В този смисъл минимално изискване за всички партньори е да разглеждат периода на следване в чужбина като неразделна част от учебната програма. Пълно академично признаване ще бъде дадено от изпращащия университет на периода на следване (включително изпитите или други видове оценка), прекаран в приемния университет/приемните университети). В края на периода на следване в чужбина приемният

университет ще предостави на пристигащия студент, както и на изпращащия университет, препис от резултатите от следването, потвърждаващи, че учебната програма е изпълнена. Препоръчва се също издаването на дипломно приложение;

- Да изготви споразумения с университетски преподаватели за часовете лекции, които пристигащият преподавател трябва да изнесе и които трябва да бъдат част от лекционни курсове, оценявани като част от степента/дипломата, предлагана от приемната институция;
- Да предвиди програма за проследяване на отиващите си студенти;
- Да изготви механизми за вътрешна оценка и оценка на качеството;
- Да разработи устойчива стратегия, като обясни по какъв начин обменът на мобилност укрепва съществуващите връзки с трети държави, как той засилва взаимното разбирателство, иновационния характер и качеството на образованието със съответните трети държави.

ИНДИВИДУАЛНА МОБИЛНОСТ

ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 е предназначено само за студенти и персонал, записани в едно от висшите училища в партньорствата.

По принцип:

- ✓ Европейската мобилност в третите държави/територии трябва да бъде не по-малко от 60% от потока на индивидуалната мобилност;
- ✓ Мобилността на третите държави в Европа не може да надхвърля 40% от потока на индивидуалната мобилност.

Разпределението може да варира в зависимост от съответната партия. Подробна информация ще бъде предоставена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Мобилността може да включва период на стаж (не повече от 3 месеца) в държавата на приемните висши училища партньори или асоциирани членове, при условие че стажът е предшестван от най-малко шест месеца период на следване в чужбина и че е признат като неразделна част от програмата на студента. Стажът трябва да бъде съгласуван с всички засегнати партньори, като е нужно да се осигури и внимателно проследяване на студентите.

На европейските университети се препоръчва да се запознаят обстойно със специфичните условия във всяка от съответните трети държави/територии, преди да решат да изпращат студенти или персонал, и да се съобразяват със съветите на своите министерства на външните работи.

ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОЕКТА

Периодът на действие на проекта може да е различен в зависимост от съответната партия, но не може да бъде повече от 48 месеца. Подробна информация ще бъде предоставена в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Партньорството може да вземе решение относно продължителността на мобилността в рамките, установени в долната таблица:

Вид индивидуална	Студенти и персонал от партньорството
------------------	---------------------------------------

мобилност	Партньори от ЕС	Партньори от трети държави/територии
Студенти по магистърска степен	от 1 академичен семестър до 1 академична година (не повече от 10 месеца)	от 1 академичен семестър до 2 академични години (не повече от 22 месеца)
Докторанти	6-34 месеца	
Защитили докторска степен	6-10 месеца	
Персонал	1-3 месеца	

6.2.3 КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ

Подборът на партньорства ще бъде конкурсен процес, организиран от Агенцията въз основа на оценката на качеството на предложението от академична и организационна гледна точка. Всички заявления ще бъдат оценени от външни независими експерти в съответствие с петте критерии за отпускане, посочени по-долу. Максималната оценка, която може да получи едно предложение, е 100%. По принцип предложения, които не достигнат минималния праг за качество от 50%, няма да бъдат обсъждани за финансиране.

Критерии	Тежест
1. Адекватност	25%
2. Принос за високите постижения	25%
3. Качество	50%
3.1 Състав на партньорството и механизми за сътрудничество	15%
3.2 Организиране и осъществяване на мобилността	20%
3.3 Услуги и последващи действия за студентите/персонала	15%
Общо	100%

1. Адекватност (25% от крайната оценка)

В съответствие с този критерий кандидатите трябва да обосноват адекватността на предложението по отношение на целите на ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2 (раздел 6.2) и да обяснят как очакваните резултати допринасят за изпълнение на изискванията, определени в съответните насоки по поканата за представяне на предложения.

Тук се включват въпроси като:

- географски обхват на партньорството;

- значение на проекта за отношенията между Европейския съюз и третите държави/територии (вж. образователните специалности в съответните насоки по поканата за представяне на предложения).

2. Принос за високите постижения (25% от крайната оценка)

Съгласно този критерий за отпускане кандидатите трябва да представят какъв потенциал има тяхното предложение от академична и институционална гледна точка да допринесе за високите постижения, иновациите чрез трансфер на знание и ноу-хау.

Тук се включват въпроси като:

- принос на проекта за качеството на образованието, високите постижения и трансфера на знания и ноу-хау;
- потенциал на предложението да засили сътрудничеството между институциите, да развие капацитета за преподаване и учене във висшето образование на студентите и изследователите с оглед на продължаване на следването или професионалните възможности;
- добра стратегия за обхващане на различни образователни дисциплини и въздействие върху участващите в проекта институции в тези държави.

3. Качество (50% от крайната оценка)

В съответствие с този критерий кандидатът трябва да обясни мерките, предприети за гарантиране на качествена организация и осъществяване на мобилността. Той поставя ударението върху компетентността на предложеното партньорство за постигане на целите, стратегиите/процедурите и дейностите на проекта, за да бъдат организирани и осъществени мобилността, услугите и оборудването, предлагани на записаните студенти, както и върху начина, по който партньорството възнамерява да осигури ефикасното участие на тези студенти в схемата за мобилност.

3.1 Състав на партньорството и механизми за сътрудничество (15% от крайната оценка)

Тук се включват въпроси като:

- партньорството от гледна точка на многообразието (партньори и асоциирани членове), работен капацитет на кандидата и партньорите, техния опит в управлението на международни проекти;
- степен на ангажираност и участие на партньорите в проекта (стратегия за прозрачност, процедура на подбор за мобилност на студентите и персонала, разпределение на задачите и дейности по мобилността между партньорите);
- качество и надеждност на механизмите за сътрудничество, определени между участващите организации, и съвместните мерки за осигуряване на очакваното качество за мониторинг на развитието на проекта (показатели и модели за сравнение);
- качество на плановете за комуникация и на механизмите за сътрудничество (меморандум за разбирателство).

3.2 Организация и осъществяване на мобилността (20% от крайната оценка)

Тук се включват въпроси като:

- интегриране на схемата на мобилност между партньорските институции (напр. как предложението отговаря на изискванията по отношение на броя и видовете действия за мобилност, баланс на предложените потоци на мобилност между партньорите);
- стратегия и конкретни мерки, предложени за гарантиране на прозрачност, повишаване на осведомеността, популяризиране на схемата за мобилност;
- мерки за привличане на подходящия брой и профил на отделните студенти и персонала, за да се осигурят предложените потоци на мобилност, както и отношението между тях и тематичната компетентност на партньорските институции, профила на студентите/персонала;
- установяване на методи и критерии за гарантиране на безпристрастна и прозрачна процедура на подбор на базата на качествата и равните възможности, както и на съгласувани с партньорството стандарти за съвместни процедури на подаване на заявления, подбор, отпускане и изпити;
- механизми за изпитване на студентите и признаване и трансфер на кредитите за следване (използване на Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) или друг равносоеден механизъм, използване на дипломно приложение);
- предвижданата стратегия за осигуряване на качество и оценка, предложена от партньорството за гарантиране на ефикасен мониторинг на проекта (както от академична, така и от административна гледна точка);
- качество на плана за устойчивост в рамките на предвиждания договорен срок и след това;
- въздействие върху целевите групи и на институционално равнище, включително признаване на следването между партньорите;
- осезаемо въздействие, мултипликационни ефекти и план за оползотворяване на резултатите от проекта и за дейности по разпространението в Европа и в партньорските държави.

3.3 Услуги и последващи действия за студентите/персонала (15% от общата оценка)

Тук се включват въпроси като:

- споразумение със студентите, определящо ясно взаимните права, задължения и отговорности на студента и партньорството по академичните, финансовите и административните аспекти на участието на студента в схемата за мобилност;
- учебно споразумение, определящо програмата на следване зад граница и как то улеснява пълното академично признаване;
- практически мерки за посрещане на пристигащите студенти в приемната институция, по-специално помощ за получаване на виза, административна помощ, жилищно настаняване, езикови курсове, помощ за разрешение за пребиваване и др.;
- интегриране на академичния състав в учебната програма и адекватност на плановете за обучение на административния персонал.

След като се направи оценка на всяка от географските партии, ще бъде изготвен списък с най-добрите предложения. В границите на наличната финансова рамка ще се изготви списък на подобрания проект/подбраните проекти по географски партии, както и резервен списък.

6.3 ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Отпуснатата безвъзмездна помощ може да се използва за покриване на разходите, направени при осъществяването на допустимите дейности, както са описани в раздели 6.2.1 и 6.2.2.

Организация на мобилността

Частта от отпуснатата безвъзмездна помощ за покриване на разходите, направени от университетите за организацията на мобилността, се изчислява като еднократни фиксирани суми. Стойността на еднократната фиксирана сума отговаря на **10 000 EUR** за всяка институция в партньорството.

Индивидуални стипендии

Помощта на Общността за индивидуалната мобилност на студентите и персонала допринася за покриване на пътните разходи, дневните разходи, разходите за застраховка и, когато е необходимо, таксата за обучение на мобилните студенти и персонал.

Сумата на безвъзмездната помощ, отпусната за покриване на тези разходи, се изчислява на базата на единичните разходи, описани подробно в долните таблици.

Пътни разходи

Следните ставки се прилагат за двупосочни билети за прякото/линейно разстояние (по въздушна линия) между, от една страна, изходното положение на студентите/персонала (за ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1, целева група 2), местоположението по пребиваване (за ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1, целева група 3) или изпращащия университет (за ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1, целева група 1, и ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2) и, от друга страна, сградите на приемния университет.

Разстояние (km)	Фиксирана сума (EUR)
< 500	250
500 – 1000	500
>1000 – 1500	750
>1500 – 2500	1000
>2500 – 5000	1500
>5000 – 10 000	2000
>10 000	2500

На базата на горните ставки университетите покриват пътните разходи за студентите и персонала, участващи в потоците на индивидуалната мобилност.

Дневни разходи

Участващите университети трябва да предоставят на пристигащите студенти/пристигащия персонал цялата сума за дневните разходи, посочена в долната таблица. Една част се предоставя при пристигането за покриване на разходите за настаняване, а останалата се изплаща през редовни интервали.

Такси

Студентите от партньорските висши училища продължават да плащат таксите си за записване в висшите си училища по произход, но ако мобилността е под 10 месеца, приемните висши училища трябва да прилагат политика на отказ от такси (без такси за записване/обучение). Във всички други случаи максималната такса за пристигащи студенти се ограничава до 3000 EUR за академична година и студент и до 5000 EUR такси за записване за специализирано обучение на защитили докторска степен. За да се избегне двойното събиране на такси в случаите, когато приемното висше училище изисква заплащане на такси за записване/обучение, студентите не бива да дължат същите такси на изпращащото висше училище.

Такси не могат да бъдат събирани за мобилност на лица, защитили докторска степен, за изследователски цели. Таксите за обучение на защитилите докторска степен лица трябва да бъдат подробно обосновани в заявлението. Малка допълнителна такса може да бъде събирана на пристигащите студенти от приемното висше училище за покриване на допълнителни разходи за библиотека, студентски съюзи, лабораторни консумативи и др. в същия размер, в които се събират от местните студенти.

При никакви обстоятелства участващите университети нямат право да искат такси за обучение/записване от пристигащите студенти в размери, превишаващи посочените в предшестващите параграфи, нито да задържат средствата, предвидени за дневни разходи, за покриване на тези такси.

Разходи за застраховка

Агенцията е предвидила единични разходи за висшите училища като застрахователното покритие за студентите и персонала, участващи в дейностите по мобилността. Университетите трябва да осигурят пълно застрахователното покритие (здравеопазване, транспорт, злополука) за пристигащите студенти и персонала, участващи в дейностите по индивидуална мобилност.

Разходи за виза

Разходите, свързани с получаването на виза за индивидуалните участници в мобилността, може да бъдат покрити от отпуснатата безвъзмездна помощ. За да се ускори и улесни процедурата за получаване на виза за избраните студенти и персонал, на избраните партньорства се препоръчва настоятелно да влязат във връзка с делегациите на ЕС в партньорските държави-членки на ЕС, както и с консулствата и посолствата на държавите-членки на ЕС в съответните държави веднага след като получат официално потвърждение, че са избрани.

Вид мобилност	Месечна издръжка	Период на действие на проекта	Такси за следване/регистрация	Застраховка	Максимална сума (без пътните разходи)
СТУДЕНТИ ПО БАКАЛАВЪРСКА СТЕПЕН	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (Целева група 1)				
	1 000 EUR месечно	6-10 месеца ⁵³	Без такси, ако престоят е под 10 месеца 3000 EUR за една академична година	75 EUR месечно	13 750 EUR
	Целева група 3				
	1000 EUR месечно	6-34 месеца	3000 EUR за една академична година	75 EUR месечно	45 550 EUR
СТУДЕНТИ ПО МАГИСТЪРСКА СТЕПЕН	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (Целева група 1) и ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2				
	1000 EUR месечно	6-10 месеца за европейци	Без такси, ако престоят е под 10 месеца 3000 EUR за една академична година	75 EUR месечно	29 650 EUR
		6-22 месеца за граждани на трети държави	Без такси, ако престоят е под 10 месеца 3 000 EUR за една академична година		
	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (Целеви групи 2 и 3)				
1000 EUR месечно	6-22 месеца	3 000 EUR за една академична година	75 EUR месечно	29 650 EUR	
ДОКТОРАНТИ	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (Всички целеви групи) и ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2				
	1500 EUR месечно	6-34 месеца	3000 EUR за една академична година	75 EUR месечно	62 550 EUR
	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ1 (Всички целеви групи) и ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2				

⁵³ За студенти по бакалавърска и магистърска степен мобилност с по-малка продължителност се разрешава в надлежно обоснованите случаи и след предварително разрешение от Агенцията.

ЗАЩИТИЛИ ДОКТОРСКА СТЕПЕН	800 EUR месечно	6-10 месеца	Няма такси за изследователска дейност Не повече от 5000 EUR за една академична година за специализирано обучение на защитили докторска степен (да се опише в заявлението)	75 EUR месечно	23 750 EUR
ПЕРСОНАЛ	ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 1 (Целева група 1) и ЕМД2-НАПРАВЛЕНИЕ 2				
	2500 EUR месечно	1-3 месеца	Не е приложимо	75 EUR месечно	7725 EUR

6.4 ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ

„Споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ“

Ако предложението ЕМД2 бъде избрано, Агенцията издава споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ, изготвено в евро и описващо с подробности условията и финансовия принос. Споразумението за безвъзмездна помощ покрива финансовия принос за организацията на схемата за мобилност, както и индивидуалните стипендии, отпуснати на студентите и персонала. То се подписва между Агенцията и бенефициера и неговият срок може да бъде до 48 месеца.

Всяко изменение на споразумението трябва да бъде поискано писмено и одобрено от Агенцията. Различните модификации и начините за тяхното осъществяване са описани в Административното и финансово ръководство, приложено към споразумението за отпускане на безвъзмездна помощ.

„Изплащане на безвъзмездната помощ“

Бенефициерът получава годишни авансови плащания в съответствие със следния график:

	<u>Първо авансово плащане</u>	<u>Второ авансово плащане</u>	<u>Трето авансово плащане</u>
Проекти с мобилност по-малка или равна на 22 месеца	70% от помощта	30% от помощта	
Проекти с мобилност между 22 и 34 месеца максимум	50% от помощта	30% от помощта	20% от помощта

Първото авансово плащане се извършва не по-късно от 45 дни от датата на подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездна помощ от Агенцията.

Следващите авансови плащания могат да бъдат извършени след представяне от бенефициера и одобрение от Агенцията на доклад за напредък и искане за плащане, доказващи, че най-малко 70% от изплатените от Агенцията авансови суми са изразходвани от партньорството.

Агенцията изчислява крайната сума на безвъзмездната помощ на базата на окончателния доклад, представен след приключването на проекта. Тя се основава на изчисляване при използване на еднократните фиксирани суми и единичните разходи, посочени във финансовите условия (вж. раздел 6.3).

„Меморандум за разбирателство“

Законните представители и/или техни назначени представители на всички институции, участващи в партньорството, трябва да подпишат меморандум за разбирателство, който да гарантира съответния институционален ангажимент на участващите висши училища към партньорството. Това споразумение включва с колкото се може по-голяма точност всички академични, административни и финансови аспекти, свързани с изпълнението, управлението, проследяването и оценката на всички дейности, включително управлението на индивидуалните стипендии.

Копие на меморандума за разбирателство, подписано от всички партньори, трябва да бъде предадено на Агенцията, заедно с доклада за дейността, който се изпраща на 1 април „година n+1“.

„Споразумение със студентите“

Задължение на партньорството е да осигури активното участие на всички студенти в партньорските дейности. За да се осигури достатъчна прозрачност на правилата за участие в ЕМД2, партньорствата трябва да определят ясно задълженията и правата на студентите в споразумение със студентите, което се подписва от двете страни в началото на програмата. Това споразумение определя колкото се може по-точно правата и задълженията на двете страни и обхваща въпроси като:

- разходите за участие за сметка на студента, какво включват и какво (ако е уместно) не включват;
- основните отпавни точки в лекционния календар заедно с изпитните сесии;
- споразумение за учене и пренос на резултатите, включително признаване от изпращащата институция на периода на следване в чужбина въз основа на дипломно приложение, ако е уместно;
- задълженията на студента относно неговото/нейното присъствие на лекциите/дейностите и успеха от изпитите, както и последиците при неспазване на тези задължения;
- признаване на дипломите.

Образци на *Споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ*, както и на приложенията, има на уебсайта на „Еразмус Мундус“.

6.5 ПОЦЕДУРА НА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ГРАФИК

Избраните предложения са обект на финансов анализ, във връзка с който от лицата, отговарящи за предложените дейности, може да бъде поискано да предоставят допълнителна информация.

Примерен график

Кандидатите трябва да имат предвид, че графикът по-долу се предоставя само за информация и може да бъде променен в контекста на годишната покана за представяне на предложения:

- 1) **декември „година n-1“**: публикуване на годишната покана за представяне на предложения (включително информация за използвания формуляр и всяка друга информация, свързана със съответната година на подбор).
- 2) **април „година n“**: краен срок за представяне на предложенията;
- 3) **май-юни „година n“**: оценка и подбор на предложенията;
- 4) **юли „година n“**: решение за отпускане и публикуване на резултатите от подбора;
- 5) **юли „година n“ до септември „година n“**: подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездна помощ с партньорството;
- 6) **септември „година n“ до края на декември „година n+1“**: начало на мобилността за студентите;
- 7) **септември „година n“ до края на проекта**: евентуално начало на мобилността за академичния състав и административния персонал;
- 8) **края на април „година n+1“**: краен срок за изпращане на списъците за мобилността на Агенцията.

7 ДЕЙСТВИЕ 3: ПРОЕКТИ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ „ЕРАЗМУС МУНДУС“

7.1 ВЪВЕДЕНИЕ

В рамките на действие 3 се предоставя подкрепа на транснационални инициативи, проучвания, проекти, прояви и други дейности, които имат за цел повишаване на привлекателността, достъпността, имиджа, престижа и видимостта на европейското висше образование в света. Проектите по действие 3 трябва да допринасят за⁵⁴:

- *популяризиране* на, и повишаване на осведомеността за европейския сектор на висшето образование, както и за съответните програми за сътрудничество и схеми за финансиране;
- *разпространение* на резултатите от програмата и на примери за добра практика;
- *експлоатиране* и интегриране на тези резултати на институционално и индивидуално равнище.

В рамките на първия етап от програмата чрез това действие (предишно действие 4) беше предоставена подкрепа за дейности от особен интерес за процеса на реформи, който се осъществява понастоящем в европейското пространство за висше образование. В рамките на годишните покани за представяне на предложения бяха избрани повече от 50 малки и средни проекта, обхващащи области, като осигуряване на качеството, признаване на кредити и квалификации, популяризиране на академични дисциплини или географски области, подпомагане на международна мобилност и др. Наред с това беше предоставено финансиране за разширяване на тематичните мрежи „Еразмус“ с включване на училища от трети държави. Информация за подкрепените проекти е публикувана на следния уебсайт:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_4_enhance_attractiveness_2004_2008_en.php

Наред с това бяха подкрепени и други проекти посредством покани за представяне на оферти, с цел да се отговори на специфични потребности, свързани с общата цел за повишаване на привлекателността, видимостта и прозрачността в световен мащаб на европейското пространство за висше образование, като например:

- *Възприемане на европейското висше образование в трети държави;* (<http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/acareport.pdf>)
- *Асоциацията на студентите и завършилите студенти „Еразмус Мундус“ (ЕМА);* (<http://www.em-a.eu>)
- *Проект за глобално популяризиране по „Еразмус Мундус“ (GPP)/„Обучение в Европа“;*
 - Уеб-портал (вж. http://ec.europa.eu/education/study-in-europe/index_en.html);
 - Комуникационен инструментариум за европейски висши училища (http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/toolkit_en.pdf).

⁵⁴ Определения на термините, дадени в курсив, се съдържат в глава 2.

В рамките на втория етап на програмата проектите по действие 3 са групирани в 5 категории:

	<i>Категория проекти</i>	<i>Метод на изпълнение</i>
1	Проекти за повишаване на привлекателността на европейското висше образование; Интернационализация на тематичните мрежи „ЕРАЗМУС“;	Покани за представяне на предложения ⁵⁵
2	Групиране на съществуващи проекти по програмата „Еразмус Мундус“ (проекти по действие 1 МКЕМ и СДПЕМ + проекти по действие 3/ предишно действие 4)	Покани за представяне на оферти
3	Дейности за популяризиране и информация на националните структури „Еразмус Мундус“;	Ограничени покани за представяне на предложения, адресирани изключително към националните структури.
4	Услуги, предоставени на Асоциацията на студентите и завършилите студенти „Еразмус Мундус“ (ЕМА).	Покана за представяне на оферти, която завършва със сключване на рамков договор.
5	Други проекти, включително: проучвания, конференции на председателството и други дейности за популяризиране	Покани за представяне на оферти (с изключение на конференциите на председателството)

Следващите раздели от ръководството за програмата имат за предмет **САМО** проекти, попадащи в **първата категория**.

7.2 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

Крайният срок за подаване на заявления и всички останали формални критерии за допустимост, посочени във формуляра за кандидатстване, трябва да се спазват.

7.2.1 Допустими участници

Допустими бенефициери/участващи организации:

- кандидатстващата/координираща организация трябва да е организация от **допустима за участие кандидатстваща държава**⁵⁶, т. е. държава-членка на Европейския съюз, държава от ЕИП/ЕАСТ⁵⁷, Турция, държавите от региона на Западните Балкани⁵⁸ или Швейцария;

⁵⁵ Сроковете за обявяване на тези покани за представяне на предложения ще се определят в зависимост от приоритетите и дейностите, заложи от Комисията в нейната годишна работна програма.

⁵⁶ За да отговаря един проект, координиран от организация от държава, която не е членка на ЕС, на изискванията за участие по действие 3, към датата на решението за подбор трябва да има влязло в сила споразумение (или меморандум за разбирателство или решение на Съвместния комитет на ЕИП), уреждащо участието на тази държава в програмата „Еразмус Мундус“. Ако няма такъв документ, организацията от съответната държава ще се счита за организации от трета държава, имащи право на участие в проекти, но не и да внасят предложения за проекти или да ги координират.

⁵⁷ Исландия, Норвегия и Лихтенщайн.

- мрежите на висши училища ще се приравняват на една кандидатстваща организация;
- допустимите участващи организации включват:
 - висши училища от всички държави в света;
 - консорциуми по програмата „Еразмус Мундус“;
 - публични или частни организации, действащи в областта на висшето образование, от всички държави в света;
 - тематични мрежи „Еразмус“, избрани по направлението „Еразмус“ на Програмата за обучение през целия живот (тези мрежи ще се считат за една участваща организация);

Националните организации, изпълняващи функциите на национални структури „Еразмус Мундус“, не могат да участват в проекти за повишаване на привлекателността по действие 3.

Минимален състав на партньорството:

Минималният състав на партньорството включва:

- за Проекти за повишаване на привлекателността, допустими участващи организации от минимум три допустими кандидатстващи държави⁵⁹ и минимум една трета държава;
- за Интернационализация на Тематични мрежи „Еразмус“, мрежата и 15 допустими участващи организации, представляващи поне 10 различни трети държави.

7.2.2 ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

Дейностите по действие 3 може да се реализират навсякъде по света.

Като общо правило проектите по действие 3 трябва:

- да имат ясно изразено европейско измерение и широк географски обхват;
- да имат ясно изразено международно (или свързано с трети държави) измерение;
- да допринасят за насърчаване на диалога и взаимното разбирателство между културите;
- да не се дублират с други програми на Общността в областта на висшето образование; проекти, които попадат преимуществено в обхвата на други програми на Общността (например Програмата за обучение през целия живот, „Темпус“, „Младежта в действие“, „Граждани за Европа“ и др.), няма да бъдат финансирани;
- да имат ясно определени цели, формулирани в отговор на доказани нужди, ясно определени продукти и очаквани резултати, и да включват план за гарантиране на устойчивостта на проекта и на неговите резултати след изтичане на периода на финансиране;
- да са с продължителност между 12 и 36 месеца и дейностите по тях да започват между октомври и декември през годината на кандидатстване. Само при наличие на доказани обстоятелства, които не са били известни на кандидатстващата организация в момента на кандидатстване и са

⁵⁸ Страните от региона на Западните Балкани включват: Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Косово, съгласно Резолюция № 1244/99 на Съвета на сигурност на ООН, Бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия.

⁵⁹ На кандидатите се обръща внимание, че ако минималният състав на партньорството по проекта включва висше училище от държава, която не е членка на ЕС, и ако тази държава не се присъединила официално към програмата до крайния срок за кандидатстване, кандидатурата ще изгуби правото си на участие. Поради това, до влизането в сила на споразумението, уреждащо участието на партньорството по проекта, се препоръчва висши училища от такива държави да се включват в него само като допълнителни партньори към неговия минимален състав.

предварително формално одобрени от Агенцията, се допуска продължаване на максималния срок за изпълнение с не повече от 12 месеца;

Следните видове проекти не са допустими за финансиране:

- проекти за осъществяване на информационни кампании, посветени на отделни съвместни програми „Еразмус Мундус“;
- проекти за развитие на нови съвместни програми „Еразмус Мундус“;
- проекти за популяризиране на отделни университети/национални структури „Еразмус Мундус“;

Примери за допустими дейности и проекти:

- проекти, свързани с държави или групи държави, в които се обучават студенти от различни държави;
- проекти за разработване на информационни и комуникационни инструменти, чието предназначение е да повишат видимостта на европейското висше образование в международен план;
- проекти за подпомагане на прояви, кампании или пътуващи презентации за разпространение и експлоатиране на резултати, които свързват проекти и потенциални потребители от трети държави, с акцент върху популяризирането на европейското висше образование;
- проекти за подобряване на достъпността на европейското висше образование, облекчаване на мобилността в Европа за студенти от трети държави или за подобряване на услугите, свързани със студенти от трети държави.
- разработване на информационни материали или иновативни инструменти на следните теми:
 - достъп до европейски висши училища и европейски държави: въпроси, свързани с визите за обучение, нива на прием в университетите, признаване на образователно-квалификационни степени и квалификации;
 - повишаване на качеството на услугите, предоставяни на студенти от трети държави, като например академични напътствия и съвети, облекчаване на мобилността в рамките на Европа и пр., предлагани от международни офиси в европейските висши училища;
 - методи, насочени към интегриране на студенти, произхождащи от различна културна и религиозна среда: разработване на материали за запознаване с културата, услуги за предоставяне на съвети и материали за езикова подготовка.
- прояви за предоставяне на информация, популяризиране и/или разпространение на знания (семинари, работни срещи, конференции и др.), например свързани с:
 - признаване на европейски квалификации извън Европа и признаване в Европа на квалификации, придобити в трети държави;
 - прилагане на *Европейската квалификационна рамка*, ECTS, приложението към дипломата и пр.;
 - програмата „Еразмус Мундус“ и резултатите от нейното изпълнение;
 - стратегии за създаване на връзки и оползотворяване на потенциални синергии между областите на висшето образование и научните изследвания, от една страна, и между висшето образование и бизнеса/предприятията, от друга.

В допълнение към всички описани по-горе критерии за допустимост, *дейностите, изпълнявани във връзка с интернационализацията на тематичните мрежи „Еразмус“*:

- трябва да са свързани с отнасящото се до трети държави измерение на мрежата, с местните потребности на партньорите от трети държави и да са основани на обмен на опит между участващите институции;
- трябва да са насочени към разработване/усъвършенстване на международното измерение на академична дисциплина, група дисциплини или мултидисциплинарна област, или към подобряване и модернизиране на конкретни аспекти на организацията, управлението, администрирането или финансирането на висшето образование;
- не може да се реализират по-късно от датата на изтичане на споразумението за безвъзмездни средства, сключено за тематичната мрежа „ЕРАЗМУС“, с което са свързани.

Кандидатите се приканват да включват когато е подходящо в дейностите Асоциацията на студентите и завършилите студенти „Еразмус Мундус“.

7.3 КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР

ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

В допълнение към елементите, изисквани съгласно раздел 3.3, за да направят възможна оценката на техния технически капацитет, организациите трябва да предоставят заедно със своите заявления:

- списък на проекти в съответната област, които са реализирани от кандидата и останалите участващи организации;
- за организациите, действащи в областта на висшето образование, които обаче не са висши училища, описание на техните основни дейности, свързани с висшето образование.

ФИНАНСОВ КАПАЦИТЕТ

В допълнение към елементите, изисквани съгласно раздел 3.3, за да направят възможна оценката на техния финансов капацитет, организациите трябва да предоставят⁶⁰ заедно със своите заявления:

- отчет за приходите и разходите на кандидатстващата/координиращата организация, заедно с баланс за последната счетоводно приключена финансова година;
- надлежно попълнен от кандидатстващата/координиращата организация формуляр за финансов капацитет (този формуляр може да се намери на следния адрес: <http://eacea.ec.europa.eu/static/en/mundus/index.htm>);
- доклад за външен одит, изготвен от одобрен одитор, когато размерът на поисканите безвъзмездни средства надвишава 300 000 EUR. Този доклад удостоверява счетоводните отчети за последната счетоводно приключена година и съдържа оценка на финансовата жизнеспособност на кандидата⁶¹.

⁶⁰ От обхвата на тези задължения са изключени публични органи, средни и висши училища, международни организации, които са субекти на публично право.

⁶¹ От обхвата на тези задължения са изключени бенефициери, носещи солидарна отговорност по силата на споразумения с участието на повече от един бенефициери.

Ако, въз основа на предоставения документ, Агенцията прецени, че финансовият капацитет на кандидата не е доказан или е незадоволителен, тя може да отхвърли заявлението, да поиска допълнителна информация, да изиска предоставяне на гаранция (вж. раздел 7.6 по-долу) и/или да предложи споразумение за безвъзмездни средства без предварително финансиране.

7.4 КРИТЕРИИ ЗА ОТПУСКАНЕ

Подборът на предложенията по действие 3 се осъществява чрез конкурентна процедура, организирана от Агенцията и основана на оценката на качеството на предложението с оглед на съдържанието и от организационна гледна точка. Тази оценка се извършва въз основа на следните 5 критерия за отпускане:

Критерии	Тежест
<i>Адекватност на проекта за програмата „Еразмус Мундус“</i>	20%
<i>Потенциал и очаквано въздействие на проекта за подпомагане повишаването на привлекателността на европейското висше образование в целия свят</i>	20%
<i>Дейности за разпространение на резултатите и натрупания опит от проекта, както и планове за устойчивост и дългосрочно експлоатиране на резултатите</i>	20%
<i>Състав на партньорството и механизми за сътрудничество</i>	20%
<i>Работен план и бюджет</i>	20%

Адекватност на проекта за програмата „Еразмус Мундус“ (20% от окончателната оценка)

- обосновка и контекст на проекта, включително анализ на потребностите от европейска и неевропейска гледна точка;
- общите и конкретните цели на проекта;
- целесъобразността и качеството на предвидените резултати /проекти;
- европейското и международното измерение на проекта и неговата европейска добавена стойност в съпоставка със съществуващи проекти.

Потенциал и очаквано въздействие на проекта за подпомагане повишаването на привлекателността на европейското висше образование в целия свят (20% от окончателната оценка)

- конкретните мерки, предложени от проекта за повишаване на привлекателността на европейското висше образование;
- потенциалното и очаквано въздействие на основните дейности и резултати/продукти върху привлекателността на европейското висше образование и целевите групи (пряко ангажирани в проекта или непряко облагодетелствани от него).

Състав на партньорството и механизми за сътрудничество (20% от окончателната оценка)

- състава на партньорството с оглед на неговото многообразие (вид на организациите, географски обхват и пр.), доказателствения опит и взаимно допълване, включително степента на участие на всеки партньор от европейска или трета държава;
- качеството и надеждността на механизмите за сътрудничество, определени от участващите организации (меморандум за разбирателство/споразумение за партньорство).

Дейности за разпространение на резултатите и натрупания опит от проекта, както и плановете за устойчивост и дългосрочно експлоатиране на резултатите (20% от окончателната оценка)

- предложените мерки (например уебсайт, събития) за повишаване на видимостта и популяризиране в световен мащаб на резултатите и натрупания опит от проекта;
- качеството на плана за устойчивост за дългосрочното експлоатиране на резултатите, в чието изпълнение са ангажирани участващите организации, но също и други съответни организации/училища на местно, регионално, национално или международно равнище.

Работен план и бюджет (20% от окончателната оценка)

- адекватността, реалистичността и планирането на предложените дейности с оглед постигане на предвидените резултати/продукти;
- точността и целесъобразността (ефикасността по отношение на разходите) на прогнозния бюджет и предвидения персонал по отношение на планираните дейности и очакваните резултати;
- наличността и качеството на плана за наблюдение и оценка;
- съвместните мерки за осигуряване на качеството, въведени за наблюдение на развитието на проекта.

7.5 ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Общи принципи

- безвъзмездните средства от ЕС ще покрият не повече от 75% от допустимите разходи;
- заявлението за отпускане на безвъзмездни средства трябва да съдържа прогнозен бюджет, всички цени в който са изразени в евро; кандидати от държави извън еврозоната трябва да използват за преобразуване на сумите валутните курсове, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз, серия С на датата на публикуване на съответната покана за представяне на предложения;
- приложеният към заявлението прогнозен бюджет трябва да е балансиран по отношение на приходите и разходите и в него ясно да са посочени разходите, които са допустими за финансиране от бюджета на Общността; кандидатът трябва да посочи източника и размера на друго финансиране, за което е кандидатствал или е получил за същия проект, ако има такова;
- изразеният в проценти дял на собствените ресурси, посочен в приходната част на прогнозния бюджет, се приема за осигурен и минимум същият дял трябва да бъде вписан в приходната част на окончателния счетоводен отчет;

Допустимост на разходите

Направените от бенефициерите разходи са **допустими, ако**:

- са реализирани през срока на допустимост на разходите, посочен в споразумението за безвъзмездни средства;
- са пряко свързани с проекта и предвидени в утвърдения бюджет, приложен към споразумението за безвъзмездни средства;
- са необходими за изпълнението на проекта, за който се отпускат безвъзмездните средства;
- подлежат на идентифициране и проверка, и по-специално ако са вписани в счетоводните документи на бенефициерите и са определени съобразно приложимите счетоводни стандарти на държавата, където са установени бенефициерите, и с техните обичайни счетоводни практики;
- отговарят на изискванията на действащото законодателство за данъчно облагане и социално осигуряване;
- са разумни и оправдани, и съответстват на принципите за добро финансово управление, и по-специално на принципа за икономии и ефективност;
- отговарят на правилата, предвидени в споразумението за безвъзмездни средства и приложенията към него.

Вътрешните счетоводни и одитни процедури на бенефициерите трябва да позволяват пряко съотнасяне на разходите и приходите, декларирани във връзка с проекта, със съответните счетоводни отчети и оправдателни документи.

По-конкретно, **следните преки разходи са допустими**, при условие че отговарят на критериите, посочени в предходния параграф:

- **разходите за персонала**, назначен по проекта, включващи заплатите плюс вноските за социално осигуряване и другите изисквани по закон плащания, включени във възнаграждението, при условие че тези разходи по принцип отговарят на обичайната политика по възнагражденията на бенефициерите. Тези разходи трябва да са действителните разходи, направени от бенефициерите;
- **пътни, дневни и квартирни разходи** за персонала, участващ в проекта (във връзка със срещи, конференции, семинар за координаторите, организиран от Агенцията, за научноизследователски цели и др.), при условие че тези разходи съответстват на обичайните практики на бенефициерите и не надхвърлят предвидените стойности в ежегодно утвърждаваната от Комисията скала;
- **закупуване на оборудване** (ново или втора употреба), при условие че този разход не надхвърля 10% от общите разходи и е отписан в съответствие с данъчните и счетоводните правила, приложими към бенефициерите и общоприети за артикули от същия вид. Агенцията признава като разходи по проекта само частта от амортизационните отчисления върху оборудването, която съответства на продължителността на действието/проекта и на степента на действителното му използване за целите на проекта, освен когато характерът и/или контекстът на неговото използване оправдава различно третиране от Агенцията;
- разходите за **консумативи и доставки**, при условие че те подлежат на определяне и са свързани с проекта;

- разходите, произтичащи от възлагане на дейности на подизпълнители във връзка с изпълнението на проекта, при условие че са изпълнени условията, залегнали в споразумението за безвъзмездни средства;
- разходите, пряко произтичащи от **изискванията, които изпълнението на проекта налага** (разпространение на информация, специфично оценяване на проекта, одити, превод, размножаване и пр.), включително, където е приложимо, разходите за финансови услуги (и по-специално разходите за финансови гаранции).

Сума с фиксиран размер, която не може да превишава 7% от допустимите преки разходи по проекта, се признава за **допустими непреки разходи**, тъй като представлява общите административни разходи на бенефициерите, за които те имат право на възстановяване от бюджета на проекта.

- непреките разходи не могат да включват разходи, вписани на друг бюджетен ред;
- непреките разходи не са допустими в случаите, когато бенефициерът вече получава безвъзмездни средства за оперативни разходи от Комисията или Агенцията.

Следните разходи се считат за **недопустими разходи**:

- възвръщане на капитал;
- дългове и разходи за обслужване на дългове;
- резерви за покриване на загуби или за потенциални бъдещи задължения;
- дължими лихви;
- съмнителни задължения;
- загуби от обмен на валута;
- ДДС, освен в случаите, когато *бенефициерите* докажат, че не могат да си го възстановят;
- разходи, декларирани от бенефициерите и покрити по друг проект или работна програма, финансирани с безвъзмездни средства от Общността;
- прекомерни или нецелесъобразни разходи;
- разходи, свързани със заместване на лица, ангажирани в изпълнението на проекта, освен ако за това е получено предварително изрично разрешение от Агенцията;
- вноски в натура.

7.6 ДОГОВОРНИ УСЛОВИЯ

Споразумение за безвъзмездни средства

Ако предложението бъде одобрено, Агенцията ще сключи *Споразумение за безвъзмездни средства*, съставено в евро и подробно уреждащо условията и нивото на финансиране. Това споразумение за безвъзмездни средства се подписва от Агенцията и бенефициера и е със срок от 12 до 36 месеца.

В зависимост от вида на регламента се сключват две различни споразумения за безвъзмездни средства.

- във връзка с одобрените проекти за повишаване на **привлекателността на европейското висше образование** ще бъде предложено сключване на „Споразумение за безвъзмездни

средства с повече от един бенефициери“ с координиращата организация и участващите организации (/събенефициери) по всеки одобрен проект. Във връзка със споразумението събенефициерите натоварват координиращата организация с надлежно оформен документ („мандат“) да поеме пълната правна отговорност за изпълнението на споразумението и се задължават да правят всичко необходимо, за да съдействат на координиращата организация за изпълнение на нейните договорни задължения; за да се считат за допустими, всички разходи, направени по време на изпълнението на проекта, трябва да бъдат вписани в счетоводните документи на бенефициерите в съответствие с приложимите счетоводни стандарти на държавата, където са установени бенефициерите, и с техните обичайни счетоводни практики;

- във връзка с одобрените проекти за *интернационализация на тематичните мрежи „Еразмус“* ще бъде предложено сключване на „Споразумение за безвъзмездни средства с един бенефициер“ с координиращата организация. Тази организация носи пълна правна отговорност към Агенцията за правилното изпълнение на споразумението. Само разходите, направени по време на изпълнението на проекта, и надлежно вписани в счетоводните документи на координиращата организация в съответствие с приложимите счетоводни принципи на държавата, където е установена тази организация, ще се считат за допустими

Споразумението за безвъзмездни средства трябва да се подпише и върне незабавно на Агенцията. Агенцията е последната страна, която подписва споразумението.

Изплащане на безвъзмездните средства

Първото плащане от предварителното финансиране в размер на 40% (80% за проекти с едногодишен срок на изпълнение) от предложените безвъзмездни средства се извършва в полза на бенефициера в срок от 45 дни от датата на подписване на споразумението от последната от двете страни и получаването на всички необходими гаранции. Това предварително финансиране има за цел да предостави на бенефициера възможност за осъществяване на дейността.

Ако е приложимо (за проекти със срок на изпълнение повече от една година), се извършва ***второ плащане от предварителното финансиране*** в размер на 40%. То се извършва в срок от 90 дни след представянето на доклад относно изпълнението на проекта и при условие че Агенцията е одобрила съдържанието на този доклад. Това второ плащане от предварителното финансиране може да се извърши само след като партньорството е усвоило поне 70% от предходното плащане.

Агенцията изчислява ***окончателния размер на безвъзмездните средства*** и, ако е приложимо, размера на плащането на остатъка, което се извършва в полза на бенефициера на основание на заключителния доклад, внесен при приключването на проекта. Ако действително направените от организацията допустими разходи са по-ниски от очакваното, Агенцията прилага процента на финансиране към действителните разходи и от бенефициера ще бъде поискано, ако е необходимо, да възстанови сумите, надхвърлящи действителните разходи, които е получил в рамките на предварителното финансиране. Освен това Агенцията взема мерки, за да гарантира, че окончателно определените размер на безвъзмездните средства не води до генериране на печалба за бенефициерите.

Гаранция

От всяка организация, на която са отпуснати безвъзмездни средства, може да бъде поискано да предостави гаранция преди извършване на плащане за предварителното финансиране, с цел ограничаване на финансовите рискове, свързани с такова плащане (вж. раздели 3.3 и 7.3.2 по-горе). Съгласно тази гаранция банката или финансова институция, трета страна или останалите

бенефициери поемат неотменимо солидарно задължение да обезпечат задълженията на изпълнителя или да действат като пръв гарант за изпълнението.

Тази финансова гаранция, определена в евро, се предоставя от одобрена банка или финансова институция, установена в една от държавите-членки на Европейския съюз.

Гаранцията може да се замени със съвместна гаранция, предоставена от бенефициерите по даден проект, които са страни по едно споразумение за безвъзмездни средства.

Гаранцията се освобождава при приспадането на предварителното финансиране от междинните или окончателните плащания, извършени в полза на бенефициера съгласно условията на споразумението за безвъзмездни средства.

Възлагане на дейности на подизпълнители и възлагане на обществени поръчки

Когато във връзка с изпълнението на дадено действие/проект се налага възлагане на дейности на подизпълнители или възлагане на обществена поръчка, бенефициерът и, когато е приложимо, неговите партньори трябва да получат конкурентни оферти от потенциални изпълнители, като съответно приложат правилата, които се прилагат спрямо тях. В случай, че се прилага конкурентна тръжна процедура, договорът се възлага на кандидата, който предлага най-добра стойност срещу вложените средства, при спазване на принципите на прозрачност и равно третиране на потенциалните изпълнители и като се прави необходимото за избягване на конфликти на интереси. Тръжните процедури трябва да се документират изчерпателно и цялата документация трябва да се съхранява с оглед на възможността за извършване на одит.

7.7 ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР И ПРИМЕРЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК

В допълнение към изискванията, изложени в раздел 3.3 по-горе, предложенията по действие 3 се подават пред Агенцията на адреса, посочен във формуляра за кандидатстване. Част от предложенията ще бъдат подложени на финансов анализ, във връзка с което от лицата, отговорни за предложените проекти, може да бъде поискано да предоставят допълнителна информация и, ако е необходимо, гаранции.

Примерен времеви график

Кандидатите трябва да имат предвид, че следният времеви график е предоставен само за сведение и подлежи на изменения в контекста на годишната покана за представяне на предложения:

- 1) ***декември на „година n-1“/януари на „година n“:*** публикуване на поканата за представяне на предложения (включваща информация относно крайния срок за кандидатстване, формуляра, който трябва да се използва, както и друга актуална информация относно процедурата за подбор през съответната година);
- 2) ***30 април:*** подаване на предложенията;
- 3) ***май—юни:*** оценка и подбор на предложенията;
- 4) ***юли—август:*** съобщаване на резултатите от процедурата за подбор на кандидатите и изпращане на споразумения за безвъзмездни средства на одобрените проекти;
- 5) ***октомври—декември на „година n“:*** начало на дейностите по проектите.

8 ПРИЛОЖЕНИЯ

8.1 СПИСЪК НА НАЦИОНАЛНИТЕ СТРУКТУРИ „ЕРАЗМУС МУНДУС“

http://ec.europa.eu/education/erasmus-mundus/doc1515_en.htm

8.2 СПИСЪК НА ДЕЛЕГАЦИИТЕ НА ЕС

http://ec.europa.eu/external_relations/delegations/web_en.htm

8.3 ПОЛЕЗНИ ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ И ДОКУМЕНТИ

Решение на Европейския Парламент и на Съвета за приемане на програмата „Еразмус Мундус“ 2009—2013 г.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:340:0083:0098:EN:PDF>

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ НА ПРОГРАМАТА „ЕРАЗМУС МУНДУС“ НА УЕБСАЙТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ — ГД „ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА“

http://ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc72_en.htm

ПРОГРАМИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ЗА ВЪНШНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ НА ПРОГРАМАТА „ЕРАЗМУС МУНДУС“ НА УЕБСАЙТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php

УЕБСАЙТ „ОБУЧЕНИЕ В ЕВРОПА“

http://ec.europa.eu/education/study-in-europe/index_en.html

УЕБСАЙТ НА АСОЦИАЦИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ И ЗАВЪРШИЛИТЕ СТУДЕНТИ „ЕРАЗМУС МУНДУС“

<http://www.em-a.e>